

แผนยุทธศาสตร์และแนวปฏิบัติ โครงการวัด ประชา รัฐ สร้างสุข พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐

จัดทำโดย ฝ่ายสาธารณูปการ ของมหาเถรสมาคม
คณะกรรมการอำนวยการโครงการวัด ประชา รัฐ สร้างสุข

แผนยุทธศาสตร์และแนวปฏิบัติ โครงการวัด ประชา รัฐ สร้างสุข พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐

พิมพ์ครั้งที่ ๒

จัดทำโดย ฝ่ายสาธารณูปการ ของมหาเถรสมาคม
คณะกรรมการอำนวยการโครงการวัด ประชา รัฐ สร้างสุข

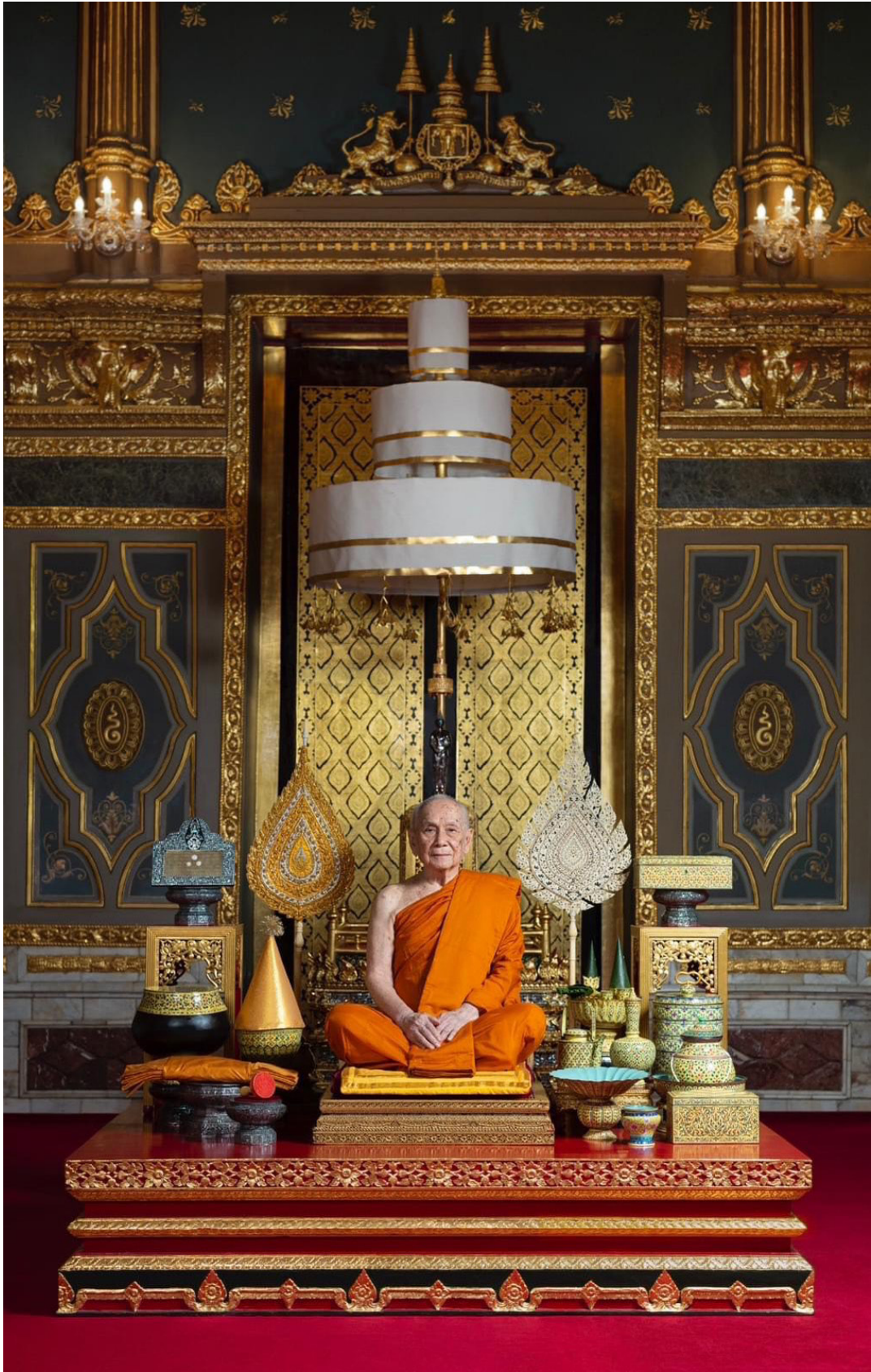
แผนยุทธศาสตร์และแนวปฏิบัติโครงการวัด ประชา รัฐ สร้างสุข (พ.ศ. ๒๕๖๖-๒๕๗๐)

ที่ปรึกษา	สมเด็จพระมหาธีรราชเจ้า	กรรมการมหาเถรสมาคม ประธานคณะกรรมการฝ่ายสาธารณูปการของมหาเถรสมาคม ประธานคณะกรรมการอำนวยการโครงการวัด ประชา รัฐ สร้างสุข
	พระพรหมวชิรรังษี	กรรมการมหาเถรสมาคม เจ้าอาวาสวัดบวรนิเวศวิหาร
	พระธรรมรัตนารักษ์	ประธานคณะกรรมการบริหารกลางโครงการวัด ประชา รัฐ สร้างสุข

คณะผู้จัดทำ	คณะกรรมการจัดทำแผนโครงการวัด ประชา รัฐ สร้างสุข	
	พระสุธีรัตนบัณฑิต	คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
	พระศรีวินยาภรณ์	รองอธิการบดีด้านกิจการคณะสงฆ์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
	พระอุดมบัณฑิต	รองเจ้าคณะภาค ๖
	พระราชนันทวัชรบัณฑิต	รองเจ้าคณะจังหวัดน่าน
	พระมหาชุตีภัก อภินนโท	ผู้อำนวยการส่วนวางแผน และส่งเสริมการวิจัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สายชล ปัญญชิต	มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ปีที่พิมพ์	พ.ศ.๒๕๖๗
จำนวนที่พิมพ์	พิมพ์ครั้งที่ ๑ มีนาคม ๒๕๖๗ จำนวน ๑,๕๐๐ เล่ม พิมพ์ครั้งที่ ๒ สิงหาคม ๒๕๖๗ จำนวน ๑๐,๐๐๐ เล่ม
ออกแบบปก	นายกรกฤต รินตระ นางสาวพรนภัทร ไสศรีธธา
จัดพิมพ์โดย	นิติธรรมการพิมพ์ ๗๖/๒๕๑-๓ หมู่ที่ ๑๕ ตำบลบางม่วง อำเภอบางใหญ่ จังหวัดนนทบุรี โทร.๐๒-๔๐๓-๔๕๖๗, ๐๒ ๔๔๙ ๒๕๒๕ E-mail: niti2512@hotmail.com

สนับสนุนการพิมพ์
คณะกรรมการบริหารกลางโครงการวัด ประชา รัฐ สร้างสุข

สมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ
สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก

สัมโมทนียพจน์

โครงการวัด ประชา รัฐ สร้างสุขนั้น เป็นหนึ่งในงานปฏิรูปกิจการพระพุทธศาสนาโดยมุ่งพัฒนาวัดและชุมชนให้สะอาดร่มรื่น เรียบร้อยสวยงามเป็นสถานที่สัปปายะเหมาะสมกับการเรียนรู้และการพัฒนาจิตใจของประชาชน โดยมีแผนการดำเนินงานมาอย่างต่อเนื่องนับตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๖๑ จนถึงปัจจุบัน หัวใจของโครงการนี้คือกลไกการสร้างสายสัมพันธ์ความร่วมมือแรงร่วมใจกันของวัด ชุมชนและภาคเครือข่ายในท้องถิ่นด้วยอุดมการณ์ร่วมกันคือศรัทธาปสาทะในบวรพระพุทธศาสนาและเจตจำนงให้วัดและชุมชน

เป็นสถานที่สัปปายะอำนวยความสะดวกแก่ผู้เข้ามาพึ่งพาบำบัดทุกข์และเสริมสร้างความสุขทั้งแก่กายและใจ อันจะนำไปสู่ความวัฒนาถาวรของชาติและสถาบันพระพุทธศาสนาด้วยเหตุนี้ ทุกฝ่ายจึงจำเป็นต้องเพิ่มพูนสามัคคีธรรมในองค์กรองคมนตรีในใจตนในชุมชนและในประเทศชาติอันนับเป็นการน้อมนำพระสังฆราชโศบายของเจ้าพระคุณสมเด็จพระอริยวงศาคตญาณสมเด็จพระสังฆราชสกลมหาสังฆปริณายกที่ประทานไว้ตั้งพระโอวาทความตอนหนึ่งว่า

" ขอมอบภาษิตนี้ให้ท่านทั้งหลายไปปฏิบัติดูภาษิตนั้นเป็นภาษาบาลีคำว่า

สพเพสํ สงฆภูตานํ สามคฺคี วุฑฺฒิสายิกา

ความพร้อมเพรียงแห่งชนผู้อยู่ร่วมกันเป็นหมู่ยังความเจริญวัฒนาถาวรให้สำเร็จ ความพร้อมเพรียงแห่งชนผู้อยู่ร่วมกันเป็นหมู่ ขณะนี้เป็นที่ทราบอยู่แล้วว่าประเทศของเรา กำลังต้องการพัฒนาต้องการให้ชาติของเราประเทศของเราพัฒนาเจริญก้าวหน้ายิ่งขึ้นไป ก็ขอให้ท่านทั้งหลายนำธรรมภาษิตนี้ไปนึกดู ไปคิดดู แล้วไปกระทำร่วมกับความปกติกาย ความปกติวาจา ความตั้งใจทำงานในสิ่งที่เรากระทำ และมีปัญญาควบคุมรวมอยู่ในนี้ เสร็จหมดเพราะฉะนั้นหวังว่าท่านทั้งหลายคงจะเข้าใจและยึดถือคำสอนของพระพุทธองค์ในฐานะที่เป็นพุทธศาสนิกชน เมื่อมีหลักศีล หลักสมาธิ หลักปัญญา และความสามัคคี ความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ ก็จะได้ทรงอยู่ได้ตลอดกาลนาน "

การดำเนินการในระยะที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๖๖-๒๕๗๐) ได้มีการประกาศระเบียบมหาเถรสมาคมว่าด้วยการดำเนินการโครงการวัด ประชา รัฐ สร้างสุข พ.ศ. ๒๕๖๖ และมีหน่วยงานต่างๆ เข้ามามีส่วนร่วมในการลงนามบันทึกข้อตกลงความร่วมมือดำเนินโครงการวัด ประชา รัฐ สร้างสุขจำนวน ๑๕ หน่วยงาน นับว่าเป็นการแสดงถึงความสามัคคีตามภาคีเป็นอย่างดีเพราะว่า พลังความสามัคคีก่อให้เกิดประโยชน์สุขและยังมีการจับคู่การพัฒนาขึ้นมากขึ้นก็จะทำให้โครงการนี้มีสัมฤทธิ์ผลยิ่งๆ ขึ้นไป โดยมีแผนยุทธศาสตร์และกลไกการขับเคลื่อนโครงการอย่างเป็นรูปธรรมในทุกระดับ

ขออนุโมทนากุศลจริยาที่คณะสงฆ์และคณะกรรมการโครงการวัด ประชา รัฐ สร้างสุขในทุกระดับ พร้อมด้วยเครือข่ายการดำเนินการเช่น กระทรวงมหาดไทย กระทรวงวัฒนธรรม กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กรมพัฒนาชุมชน สำนักงานกองทุนสนับสนุนการส่งเสริมสุขภาพ (สสส.) สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย กรมอนามัย สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และบริษัทเนเจอร์กิฟ จำกัด พร้อมด้วยสาธุชนทุกภาคส่วนที่ได้ร่วมกันสนับสนุนโครงการนี้เพื่อนำไปสู่ระยะที่ ๒ ด้วยเจตนาหมายมุ่งผดุงประโยชน์ของประเทศชาติและพระพุทธศาสนา และเป้าหมายของโครงการคือ เพื่อส่งเสริมให้วัดเป็นพื้นที่ต้นแบบการพัฒนาพื้นที่ทางกายภาพการบริหารจัดการมรดกทางพระพุทธศาสนาและวัฒนธรรม ให้เป็นแหล่งเรียนรู้ของสังคมด้านการพัฒนาจิตใจและปัญญา

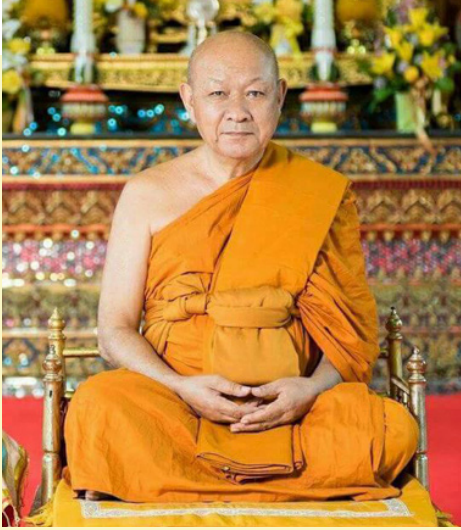
ขอกุศลสมบัตินี้จงเกื้อกูลให้ท่านทั้งหลายเจริญพร้อมด้วยสรรพกำลังในอันที่จะก่อปรกรณียกิจเพื่อการสร้างให้เกิดความสุขมาสู่วัด ประชา และรัฐสืบไปตลอดกาล

สมเด็จพระมหาวีรวงศ์

กรรมการมหาเถรสมาคม

ประธานคณะกรรมการฝ่ายสาธารณูปการของมหาเถรสมาคม

ประธานคณะกรรมการอำนวยการโครงการวัด ประชา รัฐ สร้างสุข

คำนำ

โครงการวัด ประชา รัฐ สร้างสุข เป็นหนึ่งใน โครงการของแผนปฏิรูปกิจการพระพุทธศาสนาโดยฝ่ายสาธารณูปการของมหาเถรสมาคมมีมติเห็นชอบให้ดำเนินการเพื่อพัฒนาวัดให้เป็นสถานที่สัปปายะเป็นแหล่งเรียนรู้ทางพระพุทธศาสนาและเป็นรมณีสถานอันเป็นความสงบทางจิตใจของพุทธศาสนิกชน

โครงการนี้มีเป้าหมายสำคัญ คือ การส่งเสริมให้มีเกิดการขับเคลื่อนกิจกรรมและองค์ความรู้ ๕ ส ไปสู่การปรับปรุงสภาพภูมิทัศน์ การจัดการสิ่งแวดล้อม และรักษาความสะอาดภายในวัดให้ถูกต้องตามสุขลักษณะและการพัฒนาการเรียนรู้ทางสังคมวิถีพุทธ รวมทั้งการมีจิตอาสาเพื่อการพัฒนาสังคม ตามแผนยุทธศาสตร์การปฏิรูปกิจการพระพุทธศาสนาในระยะที่ ๑ พ.ศ. ๒๕๖๑-๒๕๖๕ คณะอนุกรรมการโครงการวัด ประชา รัฐ ได้กำหนดเป้าหมายให้เกิดการขยายเครือข่ายวัดที่เป็นสัปปายะทั่วประเทศในระยะเวลา ๕ ปี จำนวนร้อยละ ๕๐ ของวัดทั่วประเทศ ซึ่งพบว่า มีวัดที่เข้าร่วมโครงการจำนวน ๒๒,๕๗๔ วัด จาก ๔๒,๔๖๙ วัดทั่วประเทศ หรือคิดเป็นร้อยละ ๕๓.๑๕ แบ่งเป็นวัดที่เข้าสู่มาตรฐานจำนวน ๑๙,๖๓๒ วัด วัดสร้างมาตรฐานระดับดี ๒,๑๑๗ วัด ระดับสร้างมาตรฐานดีเด่น ๖๗๙ วัด และระดับดีเยี่ยมจำนวน ๑๔๖ วัด โดยมีวัดที่ได้รับทุนอุดหนุนกิจกรรมจากสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติจำนวน ๒,๑๓๘ วัด ซึ่งเป็นไปตามแผนยุทธศาสตร์ที่กำหนดร้อยละ ๕๐ ของวัดทั่วประเทศภายในระยะเวลา ๕ ปี โดยมีการประสานความร่วมมือกับหน่วยงานต่าง ๆ มากมาย เช่น กระทรวงมหาดไทย กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กรมการพัฒนาชุมชน กรมอนามัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย สมาคมส่งเสริมเทคโนโลยีไทย-ญี่ปุ่น และสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ เพื่อขับเคลื่อนโครงการวัด ประชา รัฐ สร้างสุขให้สัมฤทธิ์ผล รวมทั้งมีตัวชี้วัดที่เป็นรูปธรรมในการนำไปสู่การปฏิบัติเพื่อพัฒนา “คุณภาพสิ่งแวดล้อม” ของวัดและชุมชน โดยมีวิสัยทัศน์และเป้าหมายสำคัญคือ “วัดสวยด้วยความสุข” และ “การสร้างวัดในใจคน”

สำหรับการดำเนินการในระยะที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๖๖-๒๕๗๐) คณะกรรมการบริหารกลางได้มีการจัดแผนยุทธศาสตร์และแนวปฏิบัติการดำเนินการของโครงการ โดยมียุทธศาสตร์ที่สำคัญ ได้แก่ ๑) ยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบและกลไกการบริหารโครงการอย่างสร้างสรรค์โดยมีกลยุทธ์การส่งเสริมกลไกการบริหารโครงการที่มีประสิทธิภาพ และพัฒนาฐานข้อมูล และส่งเสริมการสื่อสารสังคมเชิงสร้างสรรค์ ๒) ยุทธศาสตร์การพัฒน่องค์ความรู้ บุคลากร และองค์กรสู่การพัฒนาเชิงพื้นที่วิถีพุทธ โดยมีกลยุทธ์การพัฒน่องค์ความรู้และการเรียนรู้ตามหลัก ๕ ส และสัปปายะและส่งเสริมกระบวนการจิตอาสาในการพัฒนาเชิงพื้นที่วิถีพุทธ ๓) ยุทธศาสตร์การส่งเสริมพลังชุมชนในการจัดการสิ่งแวดล้อมและมรดกวัฒนธรรมอย่างยั่งยืน และ ๔) ยุทธศาสตร์การเสริมสร้างภาคีเครือข่ายการพัฒนาเชิงพื้นที่และสุขภาวะวิถีพุทธที่ยั่งยืนโดยมีกลยุทธ์การพัฒนาและบูรณาการโครงการกับกิจการพระพุทธศาสนาและส่งเสริมองค์ภาคีเครือข่ายบนฐานจิตอาสาและความรับผิดชอบต่อสังคม

การดำเนินการระยะที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๖๖-๒๕๗๐) หน่วยงานต่างๆ ได้เห็นความสำคัญของโครงการ จึงได้แสดงเจตจำนงมาร่วมลงนามบันทึกข้อตกลงความร่วมมือดำเนินโครงการวัด ประชา รัฐ สร้างสุข จำนวน ๑๕ องค์กร ประกอบด้วย มหาเถรสมาคม โดยฝ่ายสาธารณูปการ กระทรวงมหาดไทยกระทรวงวัฒนธรรม กรมการปกครอง กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กรมพัฒนาชุมชน กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม กรมอนามัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ กรมประชาสัมพันธ์ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และบริษัทเนเจอร์กิฟ จำกัด

ดังนั้น เพื่อให้การขับเคลื่อนโครงการวัด ประชา รัฐ สร้างสุขบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ จึงหวังว่า แผนยุทธศาสตร์และแนวปฏิบัติโครงการวัด ประชา รัฐ สร้างสุข ฉบับนี้ จะเป็นแผนและแนวปฏิบัติเพื่อให้คณะสงฆ์ ภาศิเครือข่าย วัด ชุมชน สถาบันการศึกษา ได้มีแนวทางการนำไปปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม เพื่อให้วัดและชุมชนในสังคมสวยงามเป็นสถานที่สัปปายะอันก่อให้เกิดความรุ่งเรืองงดงามทั้งด้ายกายภาพ วิถีวัฒนธรรมและการพัฒนาที่ยั่งยืนสืบต่อไป

พระธรรมรัตนagrณ

ที่ปรึกษาเจ้าคณะภาค ๑

เจ้าอาวาสวัดเขียนเขต จังหวัดปทุมธานี

ประธานคณะกรรมการบริหารกลางโครงการวัด ประชา รัฐ สร้างสุข

สรุปแผนยุทธศาสตร์และแนวปฏิบัติโครงการวัด ประชา รัฐ สร้างสุข (พ.ศ. ๒๕๖๖-๒๕๗๐)

วิสัยทัศน์ (Vision)

“วัดและชุมชนสุขด้วยความสุข”

พันธกิจ (Mission)

๑) การพัฒนาพื้นที่ทางกายภาพของวัดและชุมชนให้สะอาดร่มรื่นสวยงามเป็นสถานที่สัปปายะ

๒) การพัฒนาพื้นที่ทางสังคมและการเรียนรู้ของวัดและชุมชนด้วยวิถีวัฒนธรรมเชิงพุทธ

๓) การพัฒนาพื้นที่จิตใจและปัญญาของวัดและชุมชน ตามแนวพระพุทธศาสนา

ค่านิยม (Core Value)

การสร้างวัดในใจคน (Happiness Temple)

ยุทธศาสตร์ (Strategy)

ยุทธศาสตร์ที่ ๑ การพัฒนาระบบและกลไกการบริหารโครงการอย่างสร้างสรรค์

กลยุทธ์ที่ ๑.๑ การส่งเสริมกลไกการบริหารโครงการที่มีประสิทธิภาพ

กลยุทธ์ที่ ๑.๒ พัฒนาระบบและส่งเสริมการสื่อสารสังคมเชิงสร้างสรรค์

ยุทธศาสตร์ที่ ๒ การพัฒนาองค์ความรู้บุคลากรและองค์กรสู่การพัฒนาเชิงพื้นที่วิถีพุทธ

กลยุทธ์ที่ ๒.๑ พัฒนาองค์ความรู้และการเรียนรู้ตามหลัก ๕ส และสัปปายะ

กลยุทธ์ที่ ๒.๒ ส่งเสริมกระบวนการจิตอาสาในการพัฒนาเชิงพื้นที่วิถีพุทธ

ยุทธศาสตร์ที่ ๓ ส่งเสริมพลังชุมชนในการจัดการสิ่งแวดล้อมและมรดกวัฒนธรรมอย่างยั่งยืน

กลยุทธ์ที่ ๓.๑ ส่งเสริมกิจกรรมและพลังบวรของชุมชนโดยมีวัดเป็นศูนย์กลาง

กลยุทธ์ที่ ๓.๒ ส่งเสริมการจัดการสิ่งแวดล้อมและมรดกวัฒนธรรมวิถีพุทธ

ยุทธศาสตร์ที่ ๔ เสริมสร้างภาคีเครือข่ายการพัฒนาเชิงพื้นที่และสุขภาวะวิถีพุทธที่ยั่งยืน

กลยุทธ์ที่ ๔.๑ พัฒนาและบูรณาการโครงการกับกิจการพระพุทธศาสนา

กลยุทธ์ที่ ๔.๒ ส่งเสริมองค์กรภาคีเครือข่ายบนฐานจิตอาสาและความรับผิดชอบต่อสังคม

ผลลัพธ์

๑. การขับเคลื่อนโครงการวัดประชา รัฐ สร้างสุขของฝ่ายต่างๆมีกระบวนการที่มีประสิทธิภาพ
๒. วัด ชุมชน สถานศึกษา และองค์กรมีการพัฒนาฐานข้อมูล และส่งเสริมการสื่อสารสังคมเชิงสร้างสรรค์
๓. ชุดความรู้การพัฒนาวัดตามหลัก ๕ ส และหลักสี่ปายะได้มีการเผยแพร่ในสังคมอย่างกว้างขวาง
๔. วัด ชุมชน สถานศึกษาและองค์กรมีการจัดกิจกรรมพัฒนาวัดและชุมชนตามหลัก ๕ ส หลักสี่ปายะ และความรับผิดชอบต่อสังคมโดยมีรูปแบบและวิธีการที่เหมาะสม
๕. วัด ชุมชน สถานศึกษา และองค์กรในระดับตำบลมีการจัดตั้งกองทุนและจัดตั้งศูนย์เรียนรู้ “วัด ประชา รัฐ สร้างสุข” ในพื้นที่อย่างสร้างสรรค์
๖. วัด ชุมชน สถานศึกษา และองค์กรมีกระบวนการจัดการสิ่งแวดล้อมตามหลัก ๕ ส และหลักสี่ปายะได้อย่างมีประสิทธิภาพ
๗. พระสงฆ์ บุคลากรภาครัฐ ภาคเอกชน สถาบันการศึกษา และชุมชน มีจิตอาสาในการสนับสนุนกิจการพระพุทธศาสนา
๘. เกิดภาคีเครือข่ายคณะสงฆ์ ภาครัฐ ภาคเอกชน สถาบันการศึกษา และชุมชนในการพัฒนาวัดและชุมชนการจัดการสิ่งแวดล้อม การจัดการมรดกวัฒนธรรม การพัฒนาเชิงพื้นที่และการส่งเสริมสุขภาวะ วิถีพุทธที่ยั่งยืน

สารบัญ

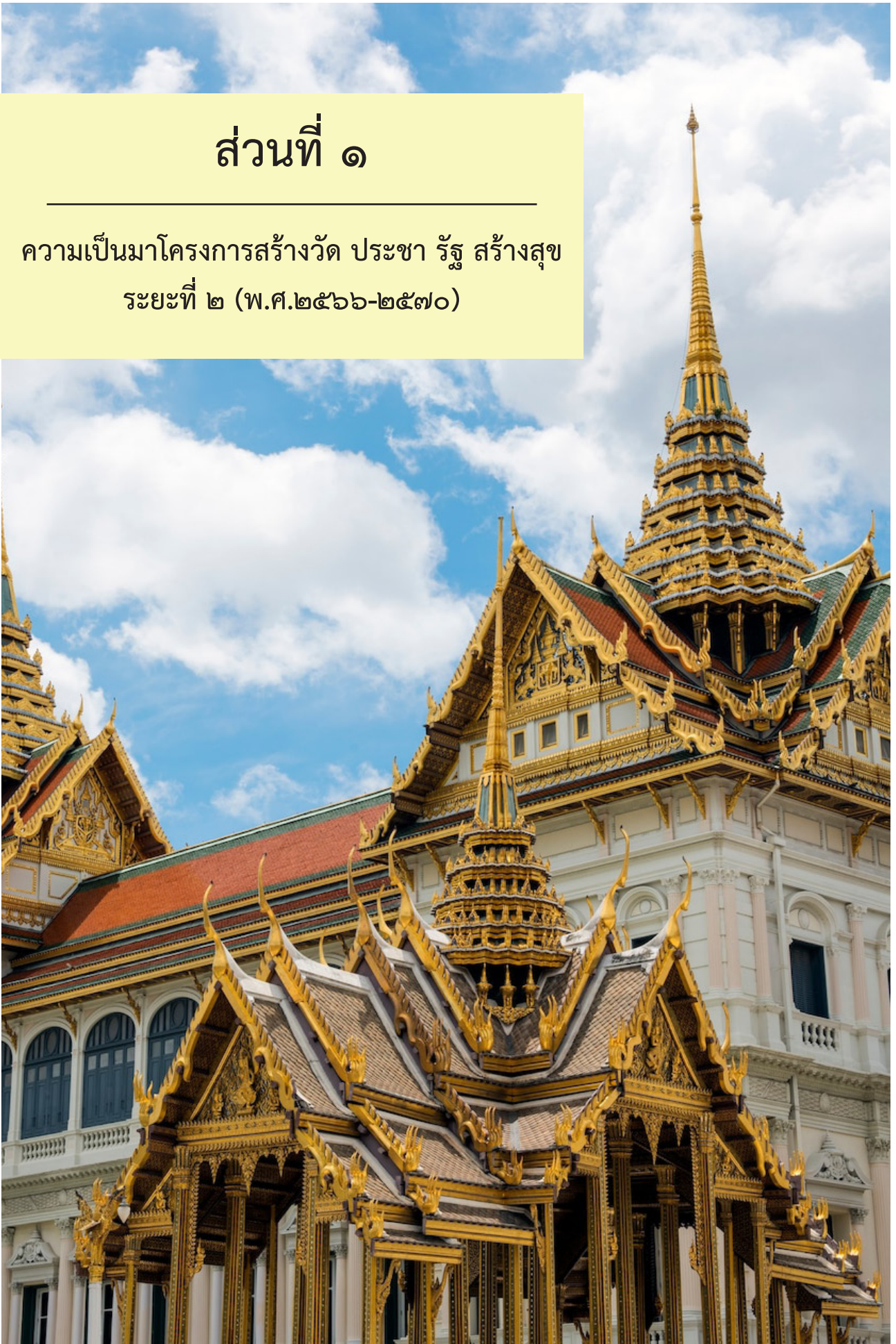
สัมมนานโยบาย	ก
คำนำ	ค
สรุปแผนยุทธศาสตร์และแนวปฏิบัติโครงการวัด ประชา รัฐ สร้างสุข (พ.ศ. ๒๕๖๖-๒๕๗๐)	ง
ส่วนที่ ๑ ความเป็นมาโครงการสร้างวัด ประชา รัฐ สร้างสุข ระยะที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๖๖-๒๕๗๐)	๑
ส่วนที่ ๒ แผนยุทธศาสตร์โครงการวัด ประชา รัฐ สร้างสุข (พ.ศ. ๒๕๖๖-๒๕๗๐)	๙
ส่วนที่ ๓ แผนปฏิบัติการและตัวชี้วัดตามยุทธศาสตร์โครงการวัด ประชา รัฐ สร้างสุข (พ.ศ. ๒๕๖๖-๒๕๗๐)	๑๗
ส่วนที่ ๔ แนวการปฏิบัติโครงการวัด ประชา รัฐ สร้างสุข (พ.ศ. ๒๕๖๖-๒๕๗๐)	๒๓
ส่วนที่ ๕ การติดตามและประเมินผลโครงการวัด ประชา รัฐ สร้างสุข	๓๙
ภาคผนวก	๕๐

ส่วนที่ ๑

ความเป็นมาโครงการสร้างวัด ประชา รัฐ สร้างสุข
ระยะที่ ๒ (พ.ศ.๒๕๖๖-๒๕๗๐)

ความเป็นมาโครงการวัด ประชา รัฐ สร้าง

สังคมไทยเป็นสังคมที่ยอมรับพระพุทธศาสนาเป็นศาสนาประจำชาติเพราะคนไทยส่วนใหญ่ร้อยละ ๙๐ นับถือพระพุทธศาสนาและได้รับการหล่อหลอมด้วยหลักธรรมคำสอนทางพระพุทธศาสนาและได้รับการหล่อหลอมด้วยหลักธรรมคำสอนทางพระพุทธศาสนามายาวนานวิถีชีวิตของคนไทยจึงเกี่ยวโยงสัมพันธ์เป็นอันหนึ่งอันเดียวกันกับพระพุทธศาสนา แต่เมื่อสังคมโลกเปิดกว้างขึ้นทั้งในด้านสื่อสารมวลชน เศรษฐกิจ การเมืองและวัฒนธรรม จึงเป็นเหตุผลสำคัญที่นำพาให้สังคมไทย ก้าวเข้าไปสู่กระแสแห่งยุคโลกาภิวัตน์ ส่งผลให้สังคมไทยต้องเผชิญกับภาวะวิกฤติในหลายๆด้าน กล่าวคือด้านการเมือง ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคมและด้านสิ่งแวดล้อม

จากภาวะวิกฤติด้านต่างๆ ที่เกิดขึ้น ส่งผลกระทบทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อพระพุทธศาสนา แม้ว่าหลักธรรมคำสอนทางพระพุทธศาสนาจะเป็นสัจธรรม ทนสมัย แต่องค์กรทางพระพุทธศาสนาและบุคลากรทางศาสนาก็เป็นเหตุนำมาซึ่งวิกฤติศรัทธา อันส่งผลกระทบต่อความมั่นคงทางพระพุทธศาสนาในประเทศไทย ทำให้ต้องเกิดการปฏิรูปกิจการพระพุทธศาสนาเพื่อรักษาศรัทธาในพระพุทธศาสนาให้มั่นคง และให้ทันต่อ ความเปลี่ยนแปลงของโลก เป็นที่พึงทางจิตใจและเป็นหลักในการดำเนินชีวิตได้อย่างแท้จริง

ต่อมามหาเถรสมาคมและรัฐบาลได้เห็นชอบร่วมกันในการอนุมัติแผนยุทธศาสตร์การปฏิรูปกิจการพระพุทธศาสนา ระยะ ๕ ปี และ ๒๐ ปี ซึ่งเกิดจากการระดมความคิด กลั่นกรองและเห็นชอบร่วมกันของ คณะสงฆ์ทั่วทุกภูมิภาคของประเทศโดยคณะสงฆ์กรุงเทพมหานคร ได้กำหนดจัดทำแผนยุทธศาสตร์ของคณะสงฆ์กรุงเทพมหานคร ตามมติมหาเถรสมาคมในการประชุมครั้งที่ ๕/๒๕๕๙ (มติที่ ๑๐๖/๒๕๕๙) และในการประชุมครั้งที่ ๒/๒๕๖๐ เมื่อวันที่ ๓๐ มกราคม ๒๕๖๐ ที่มีมติเห็นชอบแผนแม่บทการปฏิรูปกิจการพระพุทธศาสนา ทั้งนี้เพื่อให้เป็นไปตามแผนดังกล่าว จึงได้ดำเนินการตามแนวทางการปฏิรูปกิจการพระพุทธศาสนา ๖ ด้าน โดยมีวิสัยทัศน์ คือ “พุทธศาสน์มั่นคง ดำรงศีลธรรม นำสังคมสันติสุขอย่างยั่งยืน” อันเป็นการดำเนิน ตามแผนยุทธศาสตร์ชาติที่ว่า “มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน” อย่างเป็นรูปธรรม

แผนยุทธศาสตร์การปฏิรูปกิจการพระพุทธศาสนา นี้ ประกอบด้วยพันธกิจ ๖ ด้าน ตามพันธกิจคณะสงฆ์ คือ ๑) ด้านการปกครอง ๒) ด้านศาสนศึกษา ๓) ด้านศึกษาสงเคราะห์ ๔) ด้านเผยแผ่ ๕) ด้านสาธารณูปการ ๖) ด้านสาธารณสงเคราะห์ นอกจากนี้ ยังได้เพิ่มภาระงานพิเศษอีก ๑ ด้าน คือ ด้านการพัฒนาพุทธมณฑลให้เป็นศูนย์กลางพระพุทธศาสนาโลก เป็นการดำเนินการภายใต้ค่านิยม (Core Value) ที่ว่า “อุทิศตนเพื่อพระพุทธศาสนา สู่การพัฒนาสังคมอย่างยั่งยืน”

สำหรับแผนยุทธศาสตร์การปฏิรูปกิจการพระพุทธศาสนา ยังได้กำหนดยุทธศาสตร์ไว้ ๔ ด้าน คือ (๑) สร้างความมั่นคงด้านพระพุทธศาสนา (๒) ยกระดับกระบวนการบริหารจัดการภายใน (๓) พัฒนาองค์กร แห่งการเรียนรู้เชิงพุทธ และ (๔) มีทรัพยากรเพียงพอในการขับเคลื่อนกิจการพระพุทธศาสนา ประกอบด้วย ๑๐ กลยุทธ์ และ ๑๔ ตัวชี้วัด

ดังนั้น เพื่อให้การดำเนินการตามแผนยุทธศาสตร์การปฏิรูปกิจการพระพุทธศาสนา บรรลุวัตถุประสงค์ตามวิสัยทัศน์ที่กำหนด คณะกรรมการประสานงานแผนยุทธศาสตร์ในการปฏิรูปกิจการพระพุทธศาสนา (คปพ.) จึงได้ดำเนินการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๑ ซึ่งมีโครงการเชิงยุทธศาสตร์จำนวน ๑๓ + ๑ โครงการ เช่น ๑) โครงการขยายโอกาสทางการศึกษาสู่สังคม ๒) โครงการยกระดับหมู่บ้านรักษาศีล ๕ ๓) โครงการวิปัสสนากรรมฐานเพื่อพัฒนาทุนมนุษย์ ๔) โครงการยกระดับคุณภาพการศึกษาพระปริยัติธรรม ๕) โครงการส่งเสริมความร่วมมือภาคีเครือข่าย ๖) โครงการพัฒนาระบบบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาล ๗) โครงการพระพุทธศาสนา ๔.๐ (Smart Card) (ฐานข้อมูลศาสนบุคคล) ๘) โครงการส่งเสริมนวัตกรรมเชิงพุทธ ๙) โครงการพัฒนาขีดความสามารถศาสนบุคคล ๑๐) โครงการพัฒนาศูนย์รวมองค์ความรู้ด้านพระพุทธศาสนา ๑๑) โครงการบริหารจัดการศาสนสมบัติ (ระบบการเงิน - บัญชี) ๑๒) โครงการวัดประชา รัฐ สร้างสุข ๑๓) โครงการสาธารณสงเคราะห์เพื่อสังคม ๑๔) โครงการพัฒนาพุทธมณฑลสู่ศูนย์กลางพระพุทธศาสนาโลก

สำหรับโครงการวัด ประชา รัฐ สร้างสุขนั้น มีแนวคิดที่ว่า วิถีชีวิตดั้งเดิมของคนไทย มีวัดเป็นศูนย์กลางของชุมชน เป็นเสาหลักในการพัฒนาคนให้มีคุณภาพทั้งด้านสุขภาพกาย สุขภาพจิต ปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมในการดำเนินชีวิต วัดจึงถือเป็นสถานที่สำคัญต่อวิถีชีวิตคนไทย ต่อมาวัดกลายเป็นสถานที่ที่ผู้คนในทุกระดับมาใช้จนทำให้วัดกลายเป็นที่สกปรก ไม่เรียบร้อย ขาดการวางระบบการจัดการเพื่ออำนวยความสะดวกให้กับวัด รวมทั้งการจัดการสิ่งแวดล้อมและขยะภายในวัดยังไม่เป็นระบบ สมาคมส่งเสริมเทคโนโลยีไทย-ญี่ปุ่น สถาบันอาศรมศิลป์ ได้ร่วมมือกับสำนักงานกองทุนสนับสนุนการส่งเสริมสุขภาพ (สสส.) และสถาบันวิจัยพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย จึงได้ดำเนินการพัฒนาโครงการวัดสร้างสุขและวัดบันดาลใจ เพื่อพัฒนารูปแบบและแนวคิดของ ๕ส ซึ่งประกอบไปด้วย สะสาง สะดวก สะอาด สร้างมาตรฐาน และสร้างวินัย ลงสู่บริบทของวัด เพื่อส่งเสริมให้วัดเป็นพื้นที่แบบอย่าง ทั้งด้านกายภาพและด้านจิตใจ อันเป็นการขยายผลแนวคิดของ ๕ส สู่ประชาชนทั่วไปโดยมีวัดเป็นศูนย์กลางในการถ่ายทอด เพื่อให้สังคมไทยตื่นตัวเรื่องการช่วยเหลือสังคม

ทำให้เกิดสังคมสุขภาวะ ส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้กระบวนการจัดการเพื่อนำไปสู่สังคมที่มีความสุข ดังนั้น การนำแนวคิดเรื่อง ๕ส ซึ่งเป็นระบบที่ใช้เพื่อปรับปรุงแก้ไขงานและรักษาสิ่งแวดล้อมในที่ทำงานให้ดีขึ้นเป็นที่นิยมในกลุ่มอุตสาหกรรมการผลิต รวมถึงการนำแนวคิดการออกแบบกายภาพตามหลักสถาปัตยกรรม ภูมิสถาปัตยกรรมและการวางผังมาใช้ในการพัฒนาวัดให้เป็นสถานที่ที่สบายและเป็นอาราม ที่รื่นรมย์เจริญตาเจริญใจแก่ผู้พบเห็น เป็นระเบียบมีความสวยงามตามหลักภูมิสถาปัตยกรรมไทย และเป็นศูนย์กลางของชุมชนด้านจิตใจ จึงมีความสำคัญและนำไปสู่การเสริมสร้างสุขภาวะทั้งสุขภาวะทางกาย จิต สังคม และสุขภาวะทางปัญญาสืบต่อไป

วัตถุประสงค์ของโครงการ

- ๑) เพื่อนำหลัก ๕ ส (สะอาด สะดวก สะอาด สร้างมาตรฐาน สร้างระเบียบวินัย) หลักสัปปายะ และหลักความรับผิดชอบ ต่อสังคมไปปฏิบัติโดยมีวัดและชุมชนเป็นศูนย์กลาง
- ๒) เพื่อส่งเสริมให้วัดเป็นพื้นที่ต้นแบบการพัฒนาพื้นที่ทางกายภาพการบริหารจัดการมรดกทางพระพุทธศาสนา และวัฒนธรรมให้เป็นแหล่งเรียนรู้ของสังคมด้านการพัฒนาจิตใจและปัญญา
- ๓) เพื่อส่งเสริมสนับสนุนให้คณะสงฆ์ หน่วยงานภาครัฐภาคเอกชน ประชาชน ภาคีเครือข่าย และกลุ่มวิชาชีพต่างๆ ที่มีจิตอาสาและรับผิดชอบต่อสังคมร่วมมือกันพัฒนาพื้นที่ของวัดและชุมชน
- ๔) เพื่อส่งเสริมสนับสนุนการเผยแผ่หลักพุทธธรรมและสร้างเครือข่ายการพัฒนาสุขภาวะวิถีพุทธที่ยั่งยืน

พันธกิจของโครงการ

- โครงการวัดประชา รัฐ สร้างสุข มีแนวคิดและกระบวนการเพื่อสนองพันธกิจ ๓ ประการ ได้แก่
- ๑) การสร้างระบบ ๕ส ให้เกิดขึ้นภายในวัดให้สะอาด เรียบร้อย สวยงาม การพัฒนาและสร้างระเบียบวินัยด้วยกิจกรรม ๕ส เพื่อสร้างแนวคิดการเคารพกติกาให้เกิดขึ้นในสังคมไทย
 - ๒) การสร้างพื้นที่การเรียนรู้ของวัดให้เป็นสถานที่สัปปายะเหมาะสมกับการพัฒนาบุคคลและสังคมด้วย วิถีวัฒนธรรมเชิงพุทธ
 - ๓) การสร้างพื้นที่จิตใจและปัญญาของวัดและชุมชนตามแนวพระพุทธศาสนา

เป้าหมายของโครงการ

เป้าหมายเชิงองค์กรของโครงการในระยะที่ ๒ (พ.ศ.๒๕๖๖-๒๕๗๐) ได้แก่ วัดในสังคมไทย จำนวน ๓๕,๐๐๐ วัด และ ภาครัฐ ชุมชน ภาคเอกชน สถาบันการศึกษาและองค์กรที่เข้าร่วมโครงการวัด ประชา รัฐ สร้างสุข และวัดบันดาลใจ จำนวน ๑๐,๐๐๐ แห่ง

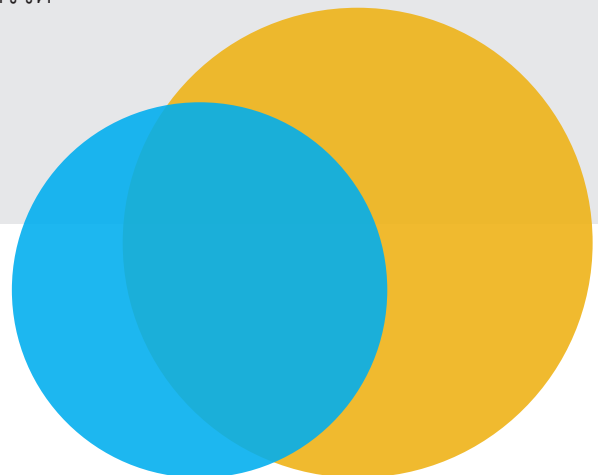
หน่วยงานรับผิดชอบ

- จำนวน ๑๕ หน่วยงานที่ร่วมลงนามในบันทึกข้อตกลง (MOU) ประกอบด้วย
- ๑) คณะกรรมการฝ่ายสาธารณูปการของมหาเถรสมาคม
 - ๓) มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
 - ๓) มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
 - ๔) กระทรวงมหาดไทย
 - ๕) กระทรวงวัฒนธรรม
 - ๖) สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ
 - ๗) กรมการปกครอง
 - ๘) กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น
 - ๙) กรมการพัฒนาชุมชน
 - ๑๐) กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม
 - ๑๑) กรมอนามัย
 - ๑๒) สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.)
 - ๑๓) บริษัทเนเจอร์กิฟ จำกัด
 - ๑๔) กรมประชาสัมพันธ์
 - ๑๕) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

- ◆ การพัฒนารูปแบบและนำแนวคิดของ ๕ส ซึ่งประกอบไปด้วย สะสาง สะดวก สะอาด สร้างมาตรฐาน และสร้างวินัย ลงสู่บริบทของวัดเพื่อส่งเสริมให้วัดเป็นพื้นที่ต้นแบบของการพัฒนาพื้นที่ทางกายภาพ จิตใจ และปัญญา
- ◆ การพัฒนาและจัดระบบฐานข้อมูลความรู้ในการพัฒนาวัดเพื่อส่งเสริมสุขภาวะด้านจิตวิญญาณและเพื่อเป็นเครื่องมือในการออกแบบและปรับปรุงกายภาพของวัดให้เป็นสัปปายะสถานและการพัฒนาสู่วิถีแห่งอารยชน
- ◆ การส่งเสริมให้วัดมีผังแม่บทและแผนการพัฒนาสู่ความเป็นสัปปายะและพื้นที่การเรียนรู้เพื่อสร้างเสริมคุณภาพทางจิตวิญญาณให้กับสังคมไทย
- ◆ การส่งเสริมให้ประชาชนในสังคมไทยรวมถึงกลุ่มวิชาชีพตื่นตัวเรื่องการช่วยเหลือสังคมการมีจิตอาสาความรับผิดชอบต่อสังคมเพื่อทำให้เกิดสังคมสุขภาวะและความยั่งยืน
- ◆ การเผยแพร่องค์ความรู้เรื่องการบริหารจัดการผังแม่บทและแผนการพัฒนาทางกายภาพและสิ่งแวดล้อมของวัดสู่สังฆมณฑลรวมทั้งการเสริมสร้างแนวคิดและกระบวนการเพื่อการพัฒนาพื้นที่กายภาพและสิ่งแวดล้อมของวัดในลักษณะของศูนย์ความรู้ด้านการออกแบบและการจัดการวัดให้เป็นพื้นที่สัปปายะ

การวิเคราะห์สภาพการณ์และบริบทที่เกี่ยวข้องโครงการวัด ประชา รัฐ สร้างสุข

การดำเนินการโครงการวัด ประชา รัฐ สร้างสุข นับตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๖๐ สร้างการเปลี่ยนแปลงการดำเนินการโครงการของมหาเถรสมาคมและสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติไปสู่มิติของการสร้างสรรค์โดยมีกลไกการขับเคลื่อนที่เป็นรูปธรรมมีการลงพื้นที่ติดตามประเมินผลในทุกจังหวัดพัฒนาและสร้างสรรค์พื้นที่ของวัดและชุมชนให้เป็นพื้นที่สัปปายะโดยมีการวิเคราะห์สภาพการณ์และบริบทที่เกี่ยวข้อง จุดเด่น จุดอ่อน ข้อจำกัด โอกาสและอุปสรรค ดังนี้

จุดเด่นของโครงการวัด ประชา รัฐ สร้างสุข

๑. เป็นโครงการที่มหาเถรสมาคมให้ความเห็นชอบให้ดำเนินการตามมติมหาเถรสมาคมตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๖๐ โดยมุ่งพัฒนาคุณภาพสิ่งแวดล้อมการพัฒนาเชิงพื้นที่การเสริมสร้างจิตอาสาและเป็นต้นแบบของการดำเนินการในลักษณะของโครงการเพื่อเผยแผ่พระพุทธศาสนาเชิงรุกและการพัฒนาสังคมสันติสุขของคณะสงฆ์

๒. เป็นโครงการที่ภาครัฐ เช่น กระทรวงมหาดไทย กระทรวงวัฒนธรรม กรมอนามัย สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติและภาคเอกชนให้การสนับสนุนส่งเสริมโดยมีการมอบหมายให้ส่วนราชการที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนและการพัฒนาในระดับวัดและชุมชน

๓. เป็นโครงการที่มีกระบวนการขับเคลื่อนในรูปแบบของคณะกรรมการในระดับชาติ(ส่วนกลาง)ระดับหนและระดับจังหวัดที่เป็นรูปธรรมสามารถขับเคลื่อนการดำเนินการการติดตามและการประเมินผลที่มีประสิทธิภาพ

๔. เป็นโครงการที่มีวัดและประชาชนให้ความสนใจและสมัครเข้าร่วมโครงการจำนวนมากโดยมีวัดและชุมชนต้นแบบในทุกจังหวัดที่สามารถนำไปขยายผลต่อเนื่องได้

๕. เป็นโครงการที่มีเครือข่ายการทำงานของคณะสงฆ์ภาครัฐ ภาคเอกชนและชุมชนท้องถิ่นที่เป็นรูปธรรมจนมีการลงนามบันทึกข้อตกลง(MOU)ร่วมกันหลายองค์กร

๖. เกิดการพัฒนาองค์ความรู้ กระบวนการ และตัวชี้วัดในการดำเนินการตาม ๕ส หลักสัปปายะและหลักการทางพระพุทธศาสนาทำให้วัดและชุมชนต้นแบบได้มีการจับคู่และได้แนวทางการพัฒนาเชิงพื้นที่และสิ่งแวดล้อมที่เหมาะสม

จุดอ่อนหรือข้อจำกัดของโครงการวัด ประชา รัฐ สร้างสุข

โครงการวัด ประชา รัฐ สร้างสุข เป็นโครงการที่มีต้นทุนหรือการใช้งบประมาณการดำเนินการค่อนข้างสูง โดยเฉพาะการปรับปรุงสภาพภูมิทัศน์ของวัดและชุมชนการติดตามและประเมินผลในระดับวัดและในระดับจังหวัด

การเชื่อมโยงกิจกรรม กระบวนการทำงาน และการพัฒนาพื้นที่ของโครงการวัด ประชา รัฐ สร้างสุขในระดับจังหวัดยังขาดความต่อเนื่องและไม่มีแผนงานการทำงานร่วมกัน รวมทั้งการพัฒนาบุคลากรในระดับวัด ชุมชน และในระดับจังหวัดเพื่อสนับสนุนการดำเนินการโครงการวัด ประชา รัฐ สร้างสุข ยังขาดแนวทางและกระบวนการที่ชัดเจน

พระสงฆ์ องค์กรภาครัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและ องค์กรภาคเอกชนส่วนหนึ่งยังไม่ได้ให้ความสำคัญกับโครงการและมีส่วนร่วมในโครงการในระดับต่ำ

ผลลัพธ์ของโครงการวัด ประชา รัฐ สร้างสุข ถึงแม้ว่าสามารถนำไปสู่การยกระดับการพัฒนาสิ่งแวดล้อม การจัดการมรดกวัฒนธรรม และการเผยแพร่หลักพุทธธรรมโดยมีวัดเป็นศูนย์กลาง แต่ยังมีข้อจำกัดในบางประเด็น เช่น การส่งเสริมการจัดการขยะ สิ่งแวดล้อม และการอนุรักษ์มรดกวัฒนธรรม

ความร่วมมือของคณะสงฆ์ ภาครัฐ และภาคเอกชนในระดับต่างๆ ยังขาดการร่วมมือที่เชื่อมโยง เช่น การขยายผลไปสู่โรงเรียนพระปริยัติธรรม พระนักเผยแผ่และกลไกอื่น ๆ เพื่อสร้างการรับรู้โครงการของคณะสงฆ์ ในสังคมไทย

โอกาสของโครงการวัด ประชา รัฐ สร้างสุข

๑. ท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงทางสังคมวัฒนธรรมและสภาพแวดล้อมในระดับสูงทำให้เกิดปัญหาทางด้านกายภาพและสิ่งแวดล้อม ดังนั้น โครงการวัด ประชา รัฐ สร้างสุข จึงมีโอกาสดำเนินการด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมมรดกวัฒนธรรมและคุณภาพของสังคมบนพื้นฐานจิตอาสาและความรับผิดชอบต่อสังคม

๒. โครงการวัด ประชา รัฐ สร้างสุข ร่วมกับหน่วยงานภาครัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และสถาบันการศึกษาสามารถนำไปสู่การพัฒนาเชิงพื้นที่ได้อย่างเหมาะสม

๓. การจับคู่วัด ชุมชน และองค์กรที่เกี่ยวข้องในการดำเนินการตามโครงการเป็นการสร้างโอกาสในการพัฒนาโครงการให้มีรูปแบบและกระบวนการที่หลากหลายมากขึ้น

๔. หลัก ๕ส ภูมิปัญญาท้องถิ่น วิถีวัฒนธรรมและสื่อเทคโนโลยีการสื่อสารมีส่วนสนับสนุนให้โครงการวัด ประชา รัฐ สร้างสุข ได้รับการเผยแพร่สู่สังคมในวงกว้างสามารถสร้างพลังและโอกาสการเปลี่ยนแปลงวัดและชุมชนซึ่งจะนำไปสู่การจัดการสิ่งแวดล้อมและพื้นที่อย่างยั่งยืน

๕. โครงการวัด ประชา รัฐ สร้างสุข เป็นโครงการที่มุ่งการจัดการสิ่งแวดล้อมมรดกวัฒนธรรมและสุขภาวะทางสังคมให้เกิดการเปลี่ยนแปลงสู่ความยั่งยืน

อุปสรรคของโครงการวัด ประชา รัฐ สร้างสุข

๑. สังคมมีการเปลี่ยนแปลงในระดับสูงทำให้ประชาชนขาดความสนใจกิจกรรมทางพระพุทธศาสนา และกิจกรรมเพื่อสังคม ส่งผลให้การดำเนินการโครงการเป็นไปอย่างช้าๆ ไม่สามารถบรรลุผลอย่างรวดเร็ว

๒. สืบเนื่องจากการปฏิรูปกิจการพระพุทธศาสนาให้เกิดความซ้ำซ้อนการบริหารกิจการคณะสงฆ์ และการดำเนินการของโครงการทางพระพุทธศาสนาในพื้นที่ที่ตั้งนั้นจึงเป็นอุปสรรคต่อการดำเนินการโครงการให้มีความต่อเนื่อง

๓. การจัดการสิ่งแวดล้อมทางสังคมและวัฒนธรรมตามหลักพระพุทธศาสนาในระดับพื้นที่หมู่บ้านและสังคมยังขาดระบบการจัดการที่เหมาะสมเพื่อนำมาสนับสนุนโครงการให้มีความต่อเนื่องและยั่งยืนด้วยพลังของพระสงฆ์และประชาชนในพื้นที่

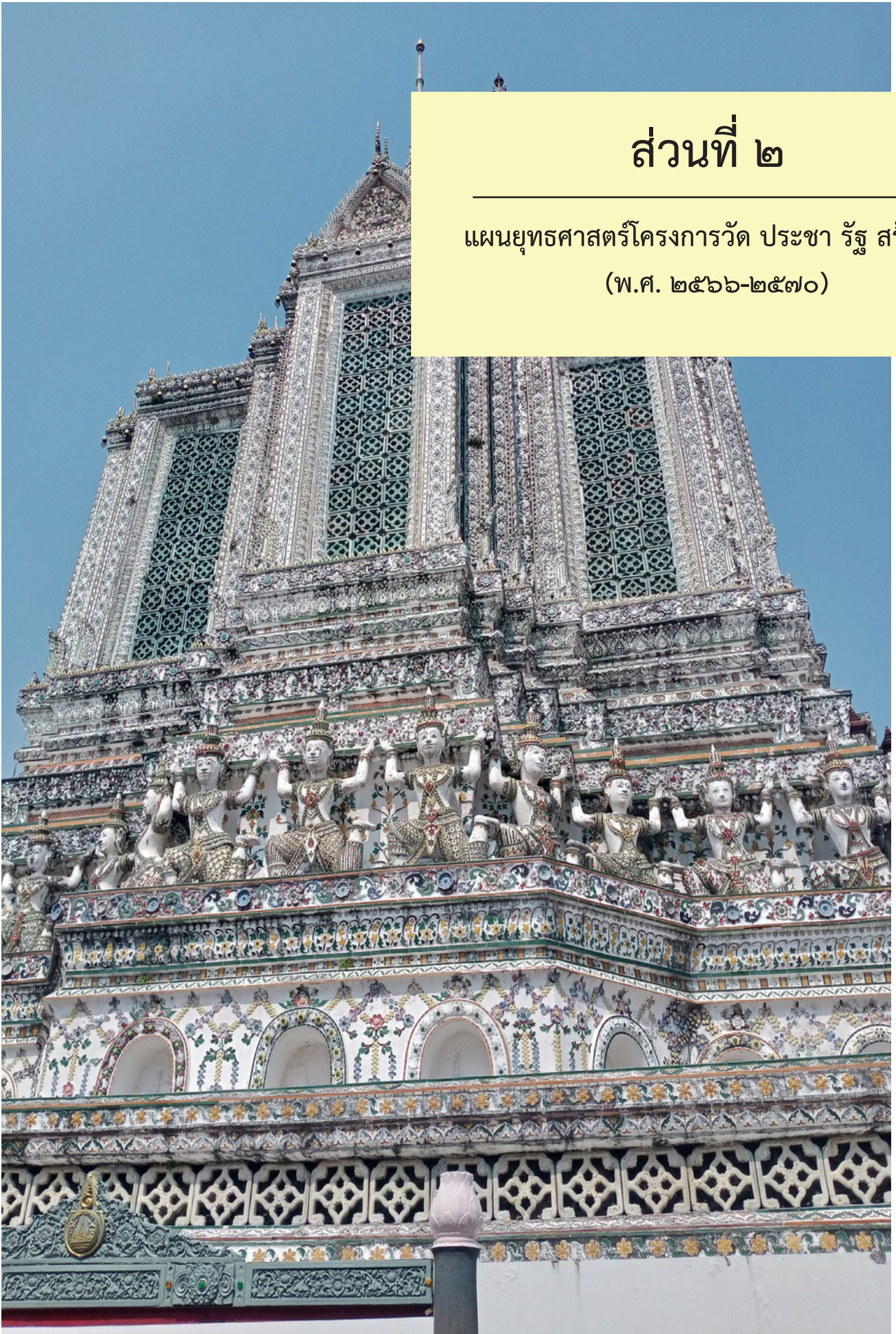
๔. ผู้บริหารสำนักงานพระพุทธศาสนาระดับจังหวัดมีการเปลี่ยนแปลงบ่อยทำให้ขาดความต่อเนื่องในการจัดการและสนับสนุนจากหน่วยงานหลัก รวมทั้งขาดบุคลากรที่มีความรู้ ความเข้าใจในกระบวนการของการพัฒนาตามโครงการ

๕. การเชื่อมโยงแผนการดำเนินการโครงการวัด ประชา รัฐ สร้างสุข กับแผนพัฒนาในระดับจังหวัดยังไม่มีที่สอดคล้องกันจึงเป็นเหตุการพัฒนาในระดับวัดและชุมชนของโครงการไม่มีความต่อเนื่อง

ส่วนที่ ๒

แผนยุทธศาสตร์โครงการวัด ประชา รัฐ สร้างสุข
(พ.ศ. ๒๕๖๖-๒๕๗๐)

แผนยุทธศาสตร์โครงการวัด ประชา รัฐ สร้างสุข (พ.ศ. ๒๕๖๖-๒๕๗๐)

คณะกรรมการฝ่ายสาธารณูปการของมหาเถรสมาคมและคณะกรรมการอำนวยการโครงการวัด ประชา รัฐ สร้างสุข โดยเจ้าประคุณสมเด็จพระมหาธีรราชเจ้า ประธานคณะกรรมการ ได้มอบหมายให้ คณะกรรมการบริหารกลางโครงการวัด ประชา รัฐ สร้างสุข ได้กำหนดยุทธศาสตร์ เป้าประสงค์ และพันธกิจการ ดำเนินการตามโครงการเพื่อให้มียุทธศาสตร์การดำเนินงานที่สอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์ชาติ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติและแผนปฏิรูปกิจการพระพุทธศาสนาของมหาเถรสมาคม โดยในระยะ ๕ ปี (พ.ศ.๒๕๖๖ - ๒๕๗๐) โดยมีการกำหนดยุทธศาสตร์เป้าประสงค์พันธกิจและกิจกรรม/โครงการ ที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

วิสัยทัศน์ (Vision)

“วัดและชุมชนไปด้วยความสุข”

พันธกิจ (Mission)

- ๑) การพัฒนาพื้นที่ทางกายภาพของวัดและชุมชนให้สะอาด รมรื่น สวยงามเป็นสถานที่สัปปายะ
- ๒) การพัฒนาพื้นที่ทางสังคมและการเรียนรู้ของวัดและชุมชนด้วยวิถีวัฒนธรรมเชิงพุทธ
- ๓) การพัฒนาพื้นที่จิตใจและปัญญาของวัดและชุมชนตามแนวพระพุทธศาสนา

ค่านิยม (Core Value)

การสร้างวัดในใจคน (Happiness Temple)

ยุทธศาสตร์ (Strategy)

- ยุทธศาสตร์ที่ ๑ การพัฒนาระบบและกลไกการบริหารโครงการอย่างสร้างสรรค์
- ยุทธศาสตร์ที่ ๒ การพัฒนาองค์ความรู้ บุคลากร และองค์กรสู่การพัฒนาเชิงพื้นที่วิถีพุทธ
- ยุทธศาสตร์ที่ ๓ ส่งเสริมพลังชุมชนในการจัดการมรดกวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน
- ยุทธศาสตร์ที่ ๔ เสริมสร้างภาคีเครือข่ายการพัฒนาเชิงพื้นที่และสุขภาวะวิถีพุทธที่ยั่งยืน

ยุทธศาสตร์ที่ ๑ การพัฒนาระบบและกลไกการบริหารโครงการอย่างสร้างสรรค์

เป้าประสงค์ ยุทธศาสตร์ที่ ๑ มีเป้าประสงค์ ๓ ประการ ได้แก่

๑.๑ การยกระดับการบริหารจัดการโครงการฯที่เชื่อมโยงกับกิจการพระพุทธศาสนา
ในทุกกระดับ

๑.๒ เสริมสร้างกลไกการขับเคลื่อนโครงการฯของคณะสงฆ์และภาคีที่เกี่ยวข้อง
ให้มีความเข้มแข็ง

๑.๓ การพัฒนาระบบฐานข้อมูลสารสนเทศและส่งเสริมการสื่อสารสังคมเชิงสร้างสรรค์

ตัวชี้วัดเป้าประสงค์ที่ ๑.๑

๑. ร้อยละการมีส่วนร่วมของคณะสงฆ์ ภาครัฐ และประชาชนในทุกระดับมีการ
บริหารจัดการโครงการฯที่เชื่อมโยงกับกิจการพระพุทธศาสนาและการพัฒนา
เชิงพื้นที่

๒. ระดับความสำเร็จของการบริหารจัดการโครงการฯตามแผนงานและ
กิจกรรมที่กำหนดไว้ของคณะสงฆ์และภาคีที่เกี่ยวข้อง

ตัวชี้วัดเป้าประสงค์ที่ ๑.๒

๑. จำนวนศูนย์ประสานโครงการวัด ประชา รัฐ ในระดับท่นและจังหวัด

๒. ร้อยละความสำเร็จของการติดตามและประเมินโครงการฯ ของคณะสงฆ์และ
ภาคีที่เกี่ยวข้องในระดับวัด ชุมชน ตำบล อำเภอ จังหวัด ระดับท่น และส่วนกลาง

๓. จำนวนกองทุนโครงการวัด ประชา รัฐ สร้างสุข

ตัวชี้วัดเป้าประสงค์ที่ ๑.๓

๑. จำนวนฐานข้อมูลและระบบสารสนเทศที่เป็นประโยชน์ต่อการบริหาร
จัดการโครงการฯ

ร้อยละการนำระบบฐานข้อมูลของโครงการฯ มาส่งเสริมการสื่อสารสังคม

๒. ในเชิงสร้างสรรค์

กลยุทธ์ตามยุทธศาสตร์ที่ ๑

กลยุทธ์ที่ ๑.๑ การส่งเสริมกลไกการบริหารโครงการที่มีประสิทธิภาพโดยพัฒนาระบบ
และกลไกการบริหารที่มีประสิทธิภาพสามารถเชื่อมโยงการทำงานของคณะกรรมการ
และคณะอนุกรรมการที่มาจากความร่วมมือของภาคีต่างๆรวมทั้งมีการพัฒนา
กองทุนของโครงการฯ

กลยุทธ์ที่ ๑.๒ พัฒนาระบบฐานข้อมูลและส่งเสริมการสื่อสารสังคมเชิงสร้างสรรค์พัฒนาระบบ
ฐานข้อมูลระบบสารสนเทศที่มีประสิทธิภาพเพื่อนำไปส่งเสริมการสื่อสารสังคม
เชิงสร้างสรรค์โดยมีระบบการบริหารงานและการจัดการข้อมูลทั้งออนไลน์และ
ออฟไลน์

ยุทธศาสตร์ที่ ๒ การพัฒนาองค์ความรู้ บุคลากร และองค์กรสู่การพัฒนาเชิงพื้นที่วิถีพุทธ
เป้าประสงค์ ยุทธศาสตร์ที่ ๒ มีเป้าประสงค์ ๓ ประการ ดังนี้

๒.๑ พระสงฆ์สามเณรศาสนบุคคลเยาวชนและประชาชนในชุมชนได้รับการพัฒนาศักยภาพการเรียนรู้และการปฏิบัติตนตามหลัก ๕ส จิตอาสา และหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา

๒.๒ วัด องค์กรภาครัฐ องค์กรภาคเอกชน ชุมชน และสถาบันการศึกษามีแนวปฏิบัติตามหลัก ๕ส จิตอาสา และหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาสู่การพัฒนาสิ่งแวดล้อมและการพัฒนาเชิงพื้นที่

๒.๓ วัด ชุมชน สถาบันการศึกษา และองค์กรทุกภาคส่วนมีองค์ความรู้และมีระบบการจัดการสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้และการปฏิบัติตนตามหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา

ตัวชี้วัดเป้าประสงค์ที่ ๒.๑

- ร้อยละของศาสนบุคคล ประชาชน เยาวชนในหมู่บ้านได้รับการปลูกฝังศรัทธา มีจิตอาสา ความรับผิดชอบมีการเรียนรู้และการปฏิบัติตนตามหลัก ๕ส จิตอาสา และหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา
- จำนวนบุคคล วัด ชุมชน สถาบันการศึกษา และองค์กรต้นแบบที่ได้รับการย่องด้านการเรียนรู้และการปฏิบัติตนตามหลัก ๕ส จิตอาสา และหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา

ตัวชี้วัดเป้าประสงค์ที่ ๒.๒

- จำนวนขององค์กรภาครัฐ องค์กรภาคเอกชน ประชาชน และสถาบันการศึกษาที่ประกาศเข้าร่วมโครงการและพัฒนากิจกรรมตามหลัก ๕ส จิตอาสา และหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาที่เหมาะสม
- ร้อยละความสำเร็จในการจัดการสิ่งแวดล้อม มรดกวัฒนธรรม และการพัฒนาเชิงพื้นที่

ตัวชี้วัดเป้าประสงค์ที่ ๒.๓

- ร้อยละกิจกรรมของบุคคล หมู่บ้าน วัด และองค์กรที่ได้มีการจัดการสภาพแวดล้อม การอนุรักษ์มรดก วัฒนธรรม เพื่อส่งเสริมปฏิบัติตามหลัก ๕ส จิตอาสา และหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา
- จำนวนองค์กร วัด ชุมชนที่มีการจัดการสิ่งแวดล้อม การพัฒนาเชิงพื้นที่ และสุขภาวะที่ยั่งยืน

กลยุทธ์ตามยุทธศาสตร์ที่ ๒

กลยุทธ์ที่ ๒.๑ พัฒนาองค์ความรู้และการเรียนรู้ตามหลัก ๕ส และสัปปายะโดยมีการพัฒนาองค์ความรู้ กิจกรรม และกระบวนการเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ตามหลัก ๕ส หลักสัปปายะ และหลักความรับผิดชอบต่อสังคมวิถีพุทธ

กลยุทธ์ที่ ๒.๒ ส่งเสริมกระบวนการจิตอาสาในการพัฒนาเชิงพื้นที่วิถีพุทธโดยมีการพัฒนากระบวนการในการดำเนินการตามโครงการฯ บนพื้นฐานจิตอาสาและความรับผิดชอบต่อสังคม

ยุทธศาสตร์ที่ ๓ ส่งเสริมพลังชุมชนในการจัดการสิ่งแวดล้อมและมรดกวัฒนธรรมอย่างยั่งยืน
เป้าประสงค์ ยุทธศาสตร์ที่ ๓ มีเป้าประสงค์ ๓ ประการ ดังนี้

- ๓.๑ ส่งเสริมกิจกรรมการจัดการสิ่งแวดล้อมการจัดการมรดกวัฒนธรรมการพัฒนาเชิงพื้นที่และสุขภาวะวิถีพุทธโดยมีรูปแบบและกระบวนการที่เหมาะสมกับบุคคล วัด ชุมชน และองค์กรอย่างสร้างสรรค์
- ๓.๒ การยกระดับการจัดการสิ่งแวดล้อมตามหลัก ๕ส การจัดการมรดกวัฒนธรรมการพัฒนาเชิงพื้นที่และสุขภาวะวิถีพุทธ
- ๓.๓ การส่งเสริมพลังชุมชนในการจัดการสิ่งแวดล้อมและมรดกวัฒนธรรมโดยมีวัดเป็นศูนย์กลาง

ตัวชี้วัดเป้าประสงค์ที่ ๓.๑

๑. ร้อยละกิจกรรมการจัดการสิ่งแวดล้อม การจัดการมรดกวัฒนธรรม การพัฒนาเชิงพื้นที่และสุขภาวะ
วิถีพุทธได้มีการพัฒนาและประยุกต์ใช้ในการพัฒนาวัด ชุมชน และองค์กร
๒. จำนวนกระบวนการพัฒนาตามพันธกิจของโครงการอย่างสร้างสรรค์ และได้มีการเผยแพร่ในสังคมอย่างกว้างขวาง

ตัวชี้วัดเป้าประสงค์ที่ ๓.๒

๑. จำนวนกิจกรรมตามโครงการมีรูปแบบกระบวนการและวิธีการที่เหมาะสมกับบุคคล วัด ชุมชน และองค์กร บนพื้นฐานจิตอาสาและความรับผิดชอบต่อสังคมวิถีพุทธ
๒. ร้อยละความสำเร็จในการส่งเสริมกิจกรรมการจัดการสิ่งแวดล้อมการจัดการมรดกวัฒนธรรมการพัฒนาเชิงพื้นที่และสุขภาวะวิถี

ตัวชี้วัดเป้าประสงค์ที่ ๓.๓

๑. จำนวนขององค์กรที่มีการจับคู่การพัฒนาเพื่อการจัดการสิ่งแวดล้อมการจัดการมรดกวัฒนธรรมการพัฒนาเชิงพื้นที่และสุขภาวะวิถีพุทธ
๒. จำนวนเครือข่ายความร่วมมือในการดำเนินการตามโครงการ

กลยุทธ์ตามยุทธศาสตร์ที่ ๓

กลยุทธ์ที่ ๓.๑ ส่งเสริมกิจกรรมและพลังบวรของชุมชนโดยมีวัดเป็นศูนย์กลาง มุ่งการพัฒนากิจกรรมและพลังบวรของชุมชนโดยมีวัดเป็นศูนย์กลาง

กลยุทธ์ที่ ๓.๒ ส่งเสริมการจัดการสิ่งแวดล้อมและมรดกวัฒนธรรมวิถีพุทธ โดยการส่งเสริมการจัดการสิ่งแวดล้อมภายในวัดและชุมชนรวมถึงการจัดการโบราณสถานสภาพแวดล้อมอันเป็นมรดกวัฒนธรรมวิถีพุทธของสังคมไทย

ยุทธศาสตร์ที่ ๔ เสริมสร้างภาคีเครือข่ายการพัฒนาเชิงพื้นที่และสุขภาวะวิถีพุทธที่ยั่งยืน
เป้าประสงค์ ยุทธศาสตร์ที่ ๔ มีเป้าประสงค์ ๒ ประการ ดังนี้

- ๔.๑ การพัฒนาและบูรณาการโครงการฯ กับกิจการพระพุทธศาสนาและการพัฒนาเชิงพื้นที่
- ๔.๒ เกิดภาคีเครือข่ายคณะสงฆ์ ภาครัฐ ภาคประชาชน ภาคเอกชน ในการจัดการสิ่งแวดล้อม การจัดการมรดกวัฒนธรรม การพัฒนาเชิงพื้นที่และสุขภาวะวิถีพุทธ
- ๔.๓ การส่งเสริมการมีส่วนร่วมและการเสริมสร้างเครือข่ายการจัดการสิ่งแวดล้อม การจัดการมรดกวัฒนธรรม การพัฒนาเชิงพื้นที่ และสุขภาวะวิถีพุทธ

ตัวชี้วัดเป้าประสงค์ที่ ๔.๑

๑. จำนวนโครงการความร่วมมือของโครงการฯ กับกิจการพระพุทธศาสนาและการพัฒนาเชิงพื้นที่
๒. จำนวนกิจกรรมความร่วมมือของศูนย์ประสานงานและเครือข่ายการจัดการสิ่งแวดล้อม การจัดการมรดกวัฒนธรรม การพัฒนาเชิงพื้นที่และสุขภาวะวิถีพุทธ

ตัวชี้วัดเป้าประสงค์ที่ ๔.๒

๑. จำนวนภาคีเครือข่ายคณะสงฆ์ ภาครัฐ ภาคประชาชนในการจัดการสิ่งแวดล้อม การจัดการมรดกวัฒนธรรม การพัฒนาเชิงพื้นที่ และสุขภาวะวิถีพุทธ
๒. จำนวนกิจกรรมและผลงานของภาคีเครือข่ายในการจัดการสิ่งแวดล้อม การจัดการมรดกวัฒนธรรม การพัฒนาเชิงพื้นที่และสุขภาวะวิถีพุทธ

ตัวชี้วัดเป้าประสงค์ที่ ๔.๓

๑. ระดับการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายในการจัดการสิ่งแวดล้อม การจัดการมรดกวัฒนธรรม การพัฒนาเชิงพื้นที่และสุขภาวะวิถีพุทธ
๒. ระดับการส่งเสริมการมีส่วนร่วมและการเสริมสร้างเครือข่ายการจัดการสิ่งแวดล้อม การจัดการมรดกวัฒนธรรม การพัฒนาเชิงพื้นที่ และสุขภาวะวิถีพุทธ

กลยุทธ์ตามยุทธศาสตร์ที่ ๔

กลยุทธ์ที่ ๔.๑ พัฒนาและบูรณาการโครงการกับกิจการพระพุทธศาสนา มีการพัฒนากิจกรรม โครงการของภาคส่วนต่างๆ ในการจัดการกับสิ่งแวดล้อมการจัดการมรดกวัฒนธรรมและการพัฒนาเชิงพื้นที่

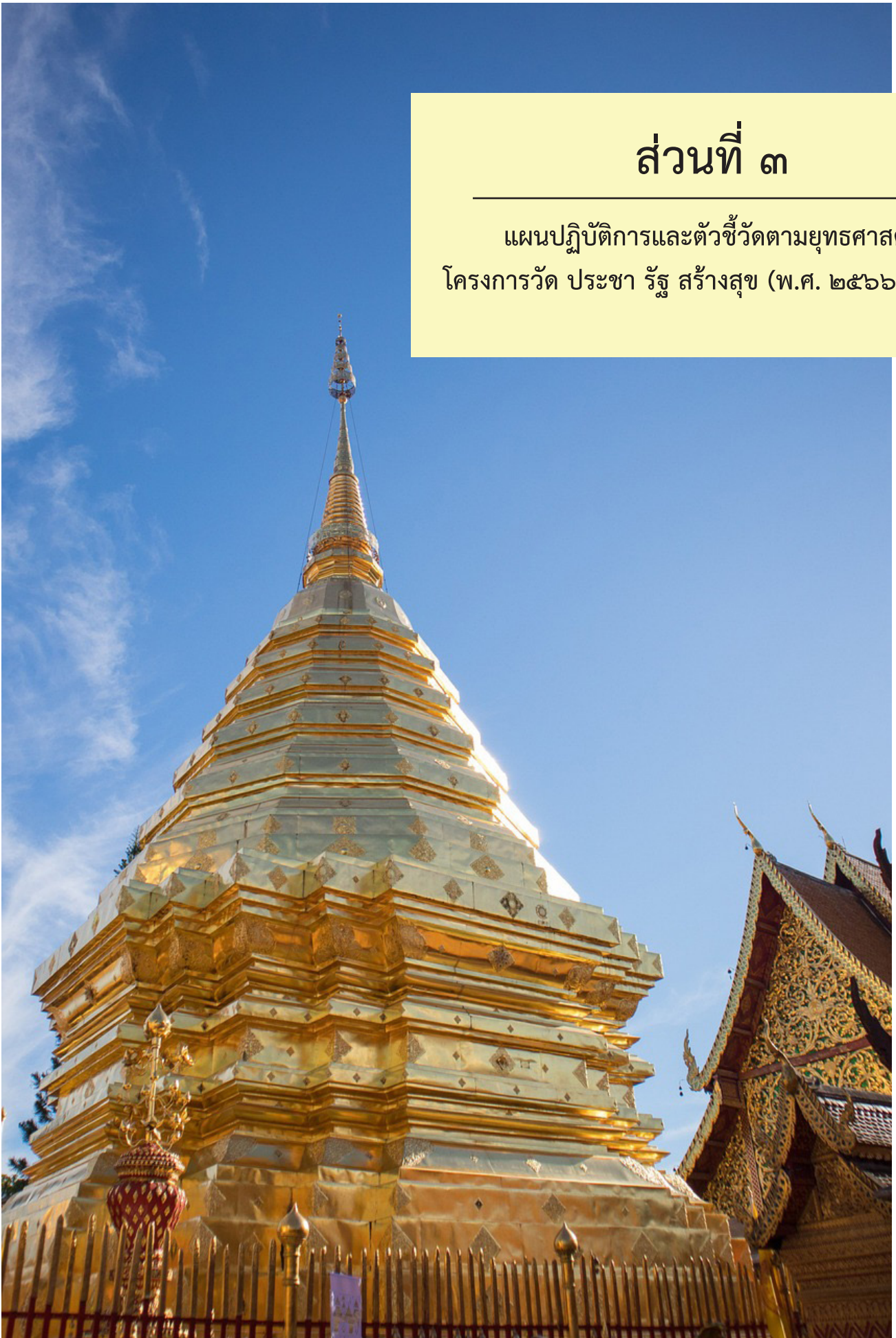
กลยุทธ์ที่ ๔.๒ ส่งเสริมองค์การภาคีเครือข่ายบนฐานจิตอาสา และความรับผิดชอบต่อสังคมโดยมีการนำหลักจิตอาสาหลักความรับผิดชอบต่อสังคมและพุทธธรรมมาประยุกต์ในการจัดการสิ่งแวดล้อมการจัดการมรดกวัฒนธรรมการพัฒนาเชิงพื้นที่และสุขภาวะพัฒนาเชิงพื้นที่และสุขภาวะวิถีพุทธ

ส่วนที่ ๓

แผนปฏิบัติการและตัวชี้วัดตามยุทธศาสตร์
โครงการวัด ประชา รัฐ สร้างสุข (พ.ศ. ๒๕๖๖-๒๕๗๐)

แผนปฏิบัติการและตัวชี้วัดตามยุทธศาสตร์ โครงการวัด ประชา รัฐ สร้างสุข (พ.ศ. ๒๕๖๖-๒๕๗๐)

ยุทธศาสตร์	ตัวชี้วัด	แผนยุทธศาสตร์ ๕ ปี				
		๒๕๖๖	๒๕๖๗	๒๕๖๘	๒๕๖๙	๒๕๗๐
ยุทธศาสตร์ที่ ๑ การพัฒนาาระบบและ กลไกการบริหาร โครงการอย่าง สร้างสรรค์	๑) กระบวนการขับเคลื่อนโครงการวัด ประชา รัฐ วัดสร้างสุขในระดับประเทศ ระดับจังหวัด อำเภอ ตำบลและระดับ วัดมีกระบวนการจัดการที่มีประสิทธิภาพ โดยมี กระบวนการที่สำคัญ เช่น - การตั้งกรรมการฯ - การจัดทำฐานข้อมูลฯ - การตั้งศูนย์ประสานงาน ฝ่ายสาธารณูปการ - การพัฒนากิจกรรม ๕ส - การรายงานผลการ ดำเนินการโครงการฯ ของวัดและชุมชนที่เข้า ร่วมโครงการฯ - การอำนวยความสะดวก ติดตาม และประเมินผลโครงการฯ	๒๕,๐๐๐ *หน่วยวัด วัด องค์กร และชุมชน	๒๗,๕๐๐	๓๐,๐๐๐	๓๒,๕๐๐	๓๕,๐๐๐
		หน่วยวัด : จำนวนวัด องค์กรและชุมชนที่เข้าร่วมโครงการ				
	๒) กระบวนการยกระดับการบริหาร จัดการโครงการฯ ที่เชื่อมโยงกับกิจการ พระพุทธศาสนาและการพัฒนาสังคมใน ทุกระดับ	๓ *หน่วยวัด กระบวนการ ดำเนินการ	๔	๕	๖	๗
	๓) กระบวนการเสริมสร้างกลไกการขับเคลื่อนโครงการฯ ของคณะสงฆ์และภาคีที่เกี่ยวข้องให้มีความเข้มแข็ง	๓	๔	๕	๖	๗
	๔) จำนวนการพัฒนาาระบบและจำนวน ฐานข้อมูลสารสนเทศและส่งเสริมการ สื่อสารสังคมเชิงสร้างสรรค์	๓	๔	๕	๖	๗

ยุทธศาสตร์	ตัวชี้วัด	แผนยุทธศาสตร์ ๕ ปี				
		๒๕๖๖	๒๕๖๗	๒๕๖๘	๒๕๖๙	๒๕๗๐
ยุทธศาสตร์ที่ ๒ การพัฒนาองค์ความรู้ บุคลากร และ องค์กรสู่การพัฒนา เชิงพื้นที่ วิถีพุทธ	๑) กระบวนการเสริมสร้างวินัยและความ รับผิดชอบต่อสังคมของพระสงฆ์ สามเณร บุคลากรและชุมชนในมีการดำเนินการ ตามมาตรฐานของโครงการวัด ประชา รัฐ สร้างสุข	๓	๔	๕	๖	๗
	๒) จำนวนวัด องค์กรภาครัฐ องค์กรภาค เอกชน ชุมชน สถาบันการศึกษาต้นแบบ มีกระบวนการจัดการสิ่งแวดล้อมตาม หลัก ๕ ส และหลักสปปายะได้อย่างมี ประสิทธิภาพ	๒๕,๐๐๐ *หน่วยวัด วัด องค์กร และชุมชน	๒๗,๕๐๐	๓๐,๐๐๐	๓๒,๕๐๐	๓๕,๐๐๐
	๓) จำนวนวัด องค์กรภาครัฐ องค์กรภาค เอกชน ชุมชน สถาบันการศึกษามีแนว ปฏิบัติตามหลัก ๕ส จิตอาสา และหลัก ธรรมทางพระพุทธศาสนาสู่การพัฒนาสิ่ง แวดล้อมและการพัฒนาเชิงพื้นที่	๒๕,๐๐๐ *หน่วยวัด วัด องค์กร และชุมชน	๒๗,๕๐๐	๓๐,๐๐๐	๓๒,๕๐๐	๓๕,๐๐๐
	๔) จำนวนวัด องค์กรภาครัฐ องค์กร ภาคเอกชน ชุมชน สถาบันการศึกษามี องค์ความรู้และมีระบบการจัดการสภาพ แวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ และการ ปฏิบัติตามหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา	๒๕,๐๐๐ *หน่วยวัด วัด องค์กร และชุมชน	๒๗,๕๐๐	๓๐,๐๐๐	๓๒,๕๐๐	๓๕,๐๐๐

ยุทธศาสตร์	ตัวชี้วัด	แผนยุทธศาสตร์ ๕ ปี				
		๒๕๖๖	๒๕๖๗	๒๕๖๘	๒๕๖๘	๒๕๗๐
ยุทธศาสตร์ที่ ๓ ส่งเสริมพลังชุมชนในการจัดการมรดกวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน	๑) จำนวนกิจกรรมพัฒนาของวัด องค์กรภาครัฐ องค์กรภาคเอกชน ชุมชน สถาบันการศึกษาตามหลัก ๕ ส หลักสัปปายะ มีรูปแบบและวิธีการที่เหมาะสม	๕ *หน่วยวัด กิจกรรม	๑๐	๑๕	๒๐	๒๕
	๓) กระบวนการส่งเสริมพลังชุมชนในการจัดการสิ่งแวดล้อมและมรดกวัฒนธรรมโดยมีวัดเป็นศูนย์กลาง	๓ *หน่วยวัด กระบวนการ ดำเนินการ	๔	๕	๖	๗
ยุทธศาสตร์ที่ ๔ เสริมสร้างภาคีเครือข่ายการพัฒนาเชิงพื้นที่และสุขภาวะวิถีพุทธที่ยั่งยืน	๑) จำนวนภาคีเครือข่ายของคณะสงฆ์ ภาครัฐ เอกชน สถาบันการศึกษา และชุมชนในการพัฒนาวัดตามหลัก ๕ ส และมีการจัดการสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรวัฒนธรรมตามแนวพระพุทธศาสนา	๑๕ *หน่วยวัด เครือข่าย/ องค์กร MOU	๒๐	๒๕	๓๐	๓๕
	๒) กระบวนการพัฒนาและบูรณาการโครงการฯ กับกิจการพระพุทธศาสนาและการพัฒนาเชิงพื้นที่	๓ *หน่วยวัด กระบวนการ ดำเนินการ	๔	๕	๖	๗
	๓) กระบวนการส่งเสริมการมีส่วนร่วมและการเสริมสร้างเครือข่ายการจัดการสิ่งแวดล้อม การจัดการมรดกวัฒนธรรม การพัฒนาเชิงพื้นที่และสุขภาวะวิถีพุทธ	๓ *หน่วยวัด กระบวนการ ดำเนินการ	๔	๕	๖	๗

สรุปเป้าหมายและผลลัพธ์การดำเนินการตามแผนยุทธศาสตร์

๑. วัด ชุมชน สถานศึกษา และองค์กรภาครัฐและเอกชนเข้าร่วมโครงการและดำเนินการตามพันธกิจและเป้าหมายของโครงการจำนวนไม่น้อยกว่า ๓๕,๐๐๐ วัด/องค์กร

๒. วัด ชุมชน สถานศึกษา และองค์กรภาครัฐและเอกชน มีกระบวนการขับเคลื่อนโครงการวัด ประชา รัฐ สร้างสุข ของฝ่ายต่างๆ มีกระบวนการที่มีประสิทธิภาพ

๓. วัด ชุมชน สถานศึกษา และองค์กรภาครัฐและเอกชนมีการพัฒนาฐานข้อมูลและส่งเสริมการสื่อสารสังคมเชิงสร้างสรรค์เพื่อสร้างสังคมไทยให้มีพื้นที่ทางกายภาพที่สวยงามการจัดการขยะและสิ่งแวดล้อมที่เหมาะสม

๔. ชุดความรู้การพัฒนาวัด ชุมชน สถานศึกษา และองค์กรภาครัฐและเอกชน ตามหลัก ๕ส และหลักสี่ปายะได้มีการเผยแพร่ในสังคมอย่างกว้างขวาง

๕. วัด ชุมชน สถานศึกษา และองค์กรภาครัฐและเอกชนมีการจัดกิจกรรมพัฒนาวัดและชุมชนตามหลัก ๕ ส หลักสี่ปายะ และความรับผิดชอบต่อสังคม โดยมีรูปแบบและวิธีการที่เหมาะสม

๖. วัด ชุมชน สถานศึกษา และองค์กรภาครัฐและเอกชนในระดับตำบลมีการจัดตั้งกองทุนและจัดตั้งศูนย์เรียนรู้ “วัด ประชา รัฐ สร้างสุข” ในพื้นที่อย่างสร้างสรรค์

๗. วัด ชุมชน สถานศึกษา และองค์กรภาครัฐและเอกชน มีกระบวนการจัดการสิ่งแวดล้อมตามหลัก ๕ส และหลักสี่ปายะได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๘. พระสงฆ์ ประชาชนเด็ก-เยาวชน บุคลากรภาครัฐ ภาคเอกชน สถาบันการศึกษาและชุมชนมีจิตอาสาในการสนับสนุนกิจการพระพุทธศาสนา

๙. เกิดภาคีเครือข่ายคณะสงฆ์ ภาครัฐ ภาคเอกชน สถาบันการศึกษา และชุมชนในการพัฒนาการจัดการสิ่งแวดล้อมการจัดการมรดกวัฒนธรรมการพัฒนาเชิงพื้นที่และการส่งเสริมสุขภาวะวิถีพุทธที่ยั่งยืน

๑๐. ผลจากการดำเนินการตามแผนยุทธศาสตร์สามารถยกระดับไปสู่การพัฒนาพื้นที่ทางกายภาพของวัดชุมชนสถานศึกษาและองค์กรภาครัฐและเอกชนให้สะอาด ร่มรื่น สวยงามเป็นสถานที่สี่ปายะเกิดการพัฒนาพื้นที่ทางสังคมและการเรียนรู้ของวัดชุมชนสถานศึกษาและองค์กรภาครัฐและเอกชนด้วยวิถีวัฒนธรรมเชิงพุทธและการพัฒนาพื้นที่จิตใจและปัญญาของ วัด ชุมชน สถานศึกษา และองค์กรภาครัฐและเอกชนตามแนวพระพุทธศาสนา

ส่วนที่ ๔

แนวการปฏิบัติโครงการวัด ประชา รัฐ สร้างสุข

(พ.ศ. ๒๕๖๖-๒๕๗๐)

แนวการปฏิบัติโครงการวัด ประชา รัฐ สร้างสุข (พ.ศ. ๒๕๖๖-๒๕๗๐)

หลักการดำเนินงานโครงการวัด ประชา รัฐ สร้างสุข

โครงการใช้กระบวนการ ๕ส หลักสี่ปายะ ๗ หลักพุทธธรรม และหลักความรับผิดชอบต่อสังคม เป็นหลักการสำคัญในการพัฒนากิจกรรมและพื้นที่ทางกายภาพของวัด โดยมีหลักการสำคัญ ได้แก่

๑.การจัดการพื้นที่ทางกายภาพโดยมีการจัดการพื้นที่ทางกายภาพของวัดให้มีสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม โดยมีการดำเนินการใน ๒ ด้าน ประกอบด้วย

๑) การออกแบบผังแม่บทและการปรับปรุงภูมิทัศน์ เพื่อส่งเสริมการจัดการสิ่งแวดล้อม มรดกวัฒนธรรม พื้นที่ความศักดิ์สิทธิ์สี่ปายะและความศรัทธาในพื้นที่วัดทั่วประเทศ

(๑) การออกแบบผังแม่บทและจัดทำแผนพัฒนากายภาพของวัดเพื่อให้วัดมีการใช้ประโยชน์ในพื้นที่และอาคารอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้นมีการวางแผนและออกแบบสภาพแวดล้อมทางกายภาพเพื่อรองรับกิจกรรมต่างๆอย่างเหมาะสม ไม่พัฒนาไปอย่างสะเปะสะปะ

(๒) การออกแบบปรับปรุงภูมิทัศน์และการจัดการพื้นที่สีเขียว-พื้นที่สาธารณะโดยมุ่งเน้นการจัดการพื้นที่ทางกายภาพของวัดให้มีพื้นที่สีเขียวเพื่อเป็นสถานที่พักผ่อนและเป็นที่ทำกิจกรรมทางพระพุทธศาสนา เพิ่มพื้นที่สีเขียวของวัดให้เป็นสถานที่เรียนรู้ทางพระพุทธศาสนาเพื่อให้วัดมีพื้นที่สาธารณะสำหรับคนทั่วไปที่เข้ามาในวัดมุ่งเน้นการเรียนรู้ทางพระพุทธศาสนาการเดินทางพักผ่อนเพื่อให้รู้ว่าพื้นที่ของวัดเป็นพื้นที่ของทุกคน

(๓) การออกแบบและการจัดการอาคารอนุรักษ์-สถาปัตยกรรมให้วัดมีการจัดการเพื่ออนุรักษ์อาคารอนุรักษ์สถาปัตยกรรมของวัดเพื่อทรงไว้ซึ่งคุณค่าของอาคารแบบดั้งเดิมโดยมีการออกแบบการปรับปรุงการใช้เทคนิคและกระบวนการอนุรักษ์ตามแนวคิดของอาคารแต่ละยุคสมัยเป็นต้น

(๔) การปรับปรุงวิธีการบริหารจัดการการก่อสร้างภายในวัดเกิดการจัดสรรงบประมาณของวัดและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อการปรับปรุงภูมิทัศน์และพัฒนาสิ่งแวดล้อมตามผังแม่บทอย่างเป็นรูปธรรม

๒)การจัดการสิ่งแวดล้อมอาคารสถานที่และโครงสร้างพื้นฐานของวัด

(๑) การจัดการขยะของเสียน้ำเสียและบริเวณที่สกปรกโดยให้วัดและชุมชนได้มีการพัฒนาระบบการจัดการขยะของเสียและน้ำเสียภายในวัดเริ่มตั้งแต่การคัดแยกขยะของเสียการมีถังหรือภาชนะรองรับการทิ้งขยะของคนเข้ามาในวัดและพระภิกษุ-สามเณรตลอดจนการให้ความรู้เรื่องความสะอาดการเป็นระเบียบเรียบร้อยของวัดและพื้นที่ส่วนกลางของวัด

(๒) การจัดการพื้นที่ห้องน้ำ-ลานจอดรถให้วัดและชุมชนมีการจัดการพื้นที่ห้องน้ำ-ลานจอดรถให้มีความสะอาดสวยงามเป็นสัดส่วนมีการดูแลห้องน้ำและระบบการจอดรถเช่นการนำป้ายมาบังบอกรเพื่อให้ประชาชนได้เข้าใจและมีระเบียบในการจอดรถ-การใช้ห้องน้ำ

(๓) การจัดการสวนพุทธธรรม-สวนสมุนไพร-สวนสุขภาพให้วัดที่มีความพร้อมมีการจัดการสวนพุทธธรรมหรือสวนแบบเซนรวมทั้งสวนสมุนไพรสถานที่บริการสุขภาพเพื่อให้เป็นที่เรียนรู้ทางพระพุทธศาสนาภูมิปัญญาด้านสุขภาพและการสร้างความสงบให้กับบุคคลที่เข้ามาเรียนรู้ภายในวัดตามหลักพุทธธรรม

(๔) การจัดการด้านพลังงานและสิ่งแวดล้อมให้วัดและชุมชนมีการจัดการเพื่อการประหยัดพลังงานลดการใช้ขยะและมีการจัดการสิ่งแวดล้อมตามหลัก ๕ส และ ๓R เป็นต้น

(๕) การจัดการพื้นที่บำเพ็ญกุศล เช่น อุโบสถ วิหาร ศาลาการเปรียญหรือพื้นที่ประกอบพิธีกรรมทางพระพุทธศาสนาให้มีความสะอาดเหมาะสมต่อการบำเพ็ญกุศลให้มีความเรียบง่ายเพื่อปลูกฝังศรัทธาและสร้างปัญญาตามหลักพระพุทธศาสนา

๒.การจัดการพื้นที่ทางสังคม วัฒนธรรม และการเรียนรู้ ให้วัดและชุมชนได้มีการจัดการพื้นที่ทางสังคมเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้และกิจกรรมเชิงพุทธที่สัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมภายในวัดโดยพัฒนากิจกรรมทางสังคม วัฒนธรรมและการเรียนรู้ เช่น

(๑) การจัดกิจกรรมการเรียนรู้วิถีพุทธ เช่น การทำจิตอาสาของคนในชุมชนการจัดการพื้นที่ส่งเสริมสุขภาพเป็นลานวัดลานกีฬา ลานวัฒนธรรม ลานกิจกรรมต่อต้านยาเสพติด การจัดกิจกรรมเชิงประเพณีของสังคมไทย การทำบุญตักบาตร เป็นต้น

(๒) การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมภายในวัดและชุมชนเช่นการบวชป่า การอนุรักษ์พื้นที่ป่าต้นน้ำ การจัดพื้นที่อนุรักษ์ของวัดและชุมชน เป็นต้น

(๓) การจัดการทรัพยากรวัฒนธรรม เช่น การส่งเสริมประเพณีสงกรานต์ ลอยกระทง และประเพณีอื่นๆ ของแต่ละชุมชน/ท้องถิ่นให้เป็นกิจกรรมที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมการอนุรักษ์มรดกวัฒนธรรมทางพระพุทธศาสนาให้มีความเหมาะสมและยั่งยืน

๓. การจัดการพื้นที่ทางจิตวิญญาณและปัญญา โดยการจัดให้พื้นที่ของวัด โดยดำเนินการใน ๒ ส่วน

การจัดการแหล่งเรียนรู้ เช่น อุโบสถ วิหาร ศาลาการเปรียญ เป็นสถานที่แสดงธรรมเทศนา บรรยายธรรม และการจัดกิจกรรมส่งเสริมวิปัสสนากรรมฐานการส่งเสริมการเรียนรู้ด้านจิตวิญญาณหรือให้มีพื้นที่การเรียนรู้ทางจิตวิญญาณ เป็นต้น

การประยุกต์หลักสัปปายะ ๗ และหลัก ๕ สู่โครงการวัด ประชา รัฐ สร้างสุข

ในการพัฒนาพื้นที่ทางกายภาพของวัดนั้นมีแนวคิดในการพัฒนาหลายประการเช่น หลักพุทธธรรม หลักสัปปายะและหลัก ๕ ส ซึ่งทั้งหมดเป็นแนวคิดที่มุ่งเน้นการสร้างพื้นที่สัปปายะและการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นกับบุคคลอันจะนำไปสู่การเรียนรู้วิถีพุทธและการปฏิบัติธรรมดั่งนั้นในที่นี้จะกล่าวถึงการประยุกต์หลักการเพื่อสร้างพื้นที่วัดให้มีสุขภาวะที่ดี ดังนี้

๑. หลักสัปปายะ ๗ กับการพัฒนาวัดและชุมชน

ในทางพระพุทธศาสนาเมื่อนำหลักของ๕ส ที่ภาคเอกชนมาใช้จะตรงกับคำว่า“สัปปายะ” ในความหมายที่ระบุไว้ในพจนานุกรมพุทธศาสตร์ฉบับประมวลธรรมโดยพระพรหมคุณาภรณ์(ป.อ.ปยุตโต) “สัปปายะ”หมายถึงสิ่งที่สบายหรือสภาพที่เอื้อที่เกื้อกูลต่อการอยู่ดีและการที่จะพัฒนาชีวิตที่เกื้อหนุนต่อการเจริญภาวนามีด้วยกัน ๗ ประการ

๑).อवासสัปปายะที่อยู่อันเหมาะสมปลอดภัยหมายถึงการพัฒนาวัดหรือปรับปรุงวัด

ให้มีความสะอาดร่มรื่น ปลอดภัย มีสภาพแวดล้อมที่ดี ถูกสุขลักษณะ มีระเบียบการปฏิบัติที่เอื้อต่อการเรียนรู้

๒)..โคจรสัปปายะสถานที่เดินทางสะดวกมีที่เดินบิณฑบาตที่เหมาะสมดีหมายถึงการจัดการเพื่อให้เกิดการเดินทางที่ปลอดภัยสะดวกเป็นเส้นทางแห่งการเรียนรู้และมีแหล่งที่อำนวยความสะดวกต่อการบริโภครวมถึงการจัดสถานที่ภายในวัดให้มีความสะดวกต่อการเดินทางและการเรียนรู้

๓)..ภัสสสัปปายะการพูดคุยที่เหมาะสมหมายถึงการสนทนาและการสื่อสารที่ก่อให้เกิดการเรียนรู้ระหว่างพระสงฆ์กับฆราวาสการให้ธรรมะเป็นธรรมทานการส่งเสริมการสนทนาธรรมตามกาลเพื่อให้เกิดการเรียนรู้และการปฏิบัติธรรม

๔).ปุคคสัปปายะบุคคลที่ถูกกันเหมาะสมหมายถึงการส่งเสริมให้มีกัลยาณมิตรหรือบุคคลคอยช่วยเหลือดูแลซึ่งกันและภายในวัดและชุมชนมีการส่งเสริมคุณธรรมแนะนำพระภิกษุสงฆ์สามเณรรวมทั้งฆราวาสให้มีศีลธรรมอันดีงาม

๕).โภชนสัปปายะอาหารที่เหมาะสมเกื้อกูลต่อสุขภาพหมายถึงการจัดการด้านโภชนาการ ภัตตาหารที่จะเป็นโยชน์ต่อสุขภาพของพระภิกษุสงฆ์สามเณรและประชาชนรวมทั้งให้มีการแบ่งปัน แก่ผู้ที่ลำบากยากจนให้ได้รับประโยชน์จากอาหารที่ได้รับมา เป็นต้น

๖)..อุตุสัปปายะดินฟ้าอากาศธรรมชาติสิ่งแวดล้อมที่เหมาะสมหมายถึงการจัดระบบสภาพแวดล้อมภายในวัด และชุมชนให้มีสภาพที่เอื้อต่อธรรมชาติ และการเรียนรู้ให้มีส่วนร่วมพุทธธรรม เพื่อประโยชน์ต่อการปฏิบัติภาวนา เป็นต้น

๗).อิริยาบถสัปปายะอิริยาบถที่เหมาะสมหมายถึงการส่งเสริมการออกกำลังกายการจัดพื้นที่ภายในวัดและชุมชนเป็นสถานที่แลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อให้เกิดกิจกรรมทางสังคมส่งเสริมให้มีการพัฒนาด้านอิริยาบถที่สมดุลงของพระภิกษุสงฆ์สามเณรและฆราวาสทั่วไป

๒. หลัก ๕ ส กับการพัฒนาวัดและชุมชน

หลัก ๕ส ที่อยู่ในภาคเอกชน สามารถนำมาประยุกต์ใช้กับวัดให้เป็นรูปธรรมจับต้องได้ การนำ ๕ส มาใช้กับวัดเพื่อให้วัดเป็นที่สัปปายะ ก็ต้องมีกระบวนการ วิธีการเช่นเดียวกัน แต่อาจมีความแตกต่างกันบ้าง เพราะเนื่องจากเป้าหมาย ภาระหน้าที่แตกต่างกันระหว่างวัดกับภาคเอกชนโดยมีแนวทางดังนี้

ส๑ สะสาง หมายถึง การเสียดสละ จาคะ ลดของใช้ส่วนตัวของพระภิกษุสงฆ์และสิ่งของภายในวัดนำไปบริจาค หรือแบ่งปันให้กับวัดโรงเรียนชุมชนหรือบุคคลที่มีความต้องการเพื่อลดสิ่งของภายในวัดให้น้อยลงรวมทั้งการจัดพื้นที่ของวัดเช่น ศาลาการเปรียญ อุโบสถ วิหาร ให้มีความเรียบง่าย สะดวกต่อการบำรุงรักษาให้อยู่ให้สภาพดี

ส๒ สะดวก หมายถึง การมีสติในการจัดการ สติ นับว่าเป็นกุญแจที่สำคัญที่จะทำให้การกระทำไม่เกิดความสูญเปล่าในที่นี่คือสามารถรู้ตัวตลอด รู้ว่าได้วางสิ่งของตรงไหนอย่างไร ถ้าจะสามารถรู้ได้ตลอดเวลาก็ต้องมีระบบในการจัดเก็บ ให้สามารถสังเกตได้ง่าย โดยง่าย จำได้ง่าย เห็นได้ง่าย รู้เข้าใจได้ในทันที รวมทั้งการมีสติในการเรียนรู้และการดำเนินชีวิต

ส๓ สะอาด หมายถึง การดูแลรักษาวัดและชุมชนให้มีความสะอาดสวยงามรวมไปถึงสำรวจว่าการดำเนินชีวิตประจำวันว่ามีอะไรผิดปกติหรือไม่โดยการทำมาความสะอาดไม่สะสมทำกิจให้เสร็จไม่เป็นภาระของคนอื่นหรือที่เรียกว่าสะอาดทั้งภายในและภายนอก

ส๔ สร้างมาตรฐาน หมายถึง การเคารพความถูกต้องของหมู่คณะหรือความยุติธรรมทางสังคมในที่นี้คือการกำหนดสิ่งพึงปฏิบัติของวัดโดยส่วนรวม เป็นการวางระเบียบกฎเกณฑ์ เพื่อให้ทุกคนสามารถปฏิบัติได้เหมือนกัน เข้าใจตรงกัน ซึ่งอาจจะเป็นกฎระเบียบในการจัดวางสิ่งของ การเก็บ การค้นหา การใช้ รวมทั้งการทำกิจวัตร ๑๐ ของพระสงฆ์ให้สมบูรณ์ ถ้าเห็นว่า มีอะไรที่ดีกว่าก็ต้องแก้ไขมาตรฐานให้เหมาะสม มาตรฐานต้องปรับให้ทันสมัย เหมาะสมกับกาลเวลาและงาน

ส๕ สร้างวินัย หมายถึง การรักษาพระธรรมวินัย โดยการรักษาและประพฤติปฏิบัติตนเองตามพระธรรมวินัย หรือระเบียบที่คณะสงฆ์กำหนดไว้เคารพนับถือสิ่งที่เป็นประโยชน์ตามหลักพระพุทธศาสนาและนำหลักการนั้นไปส่งเสริมให้สังคม เกิดความสงบสุข มีศีล มีธรรม มีความปรองดองสมานฉันท์

Japanese	APO-JPC	Thai
製理 せいり Seiri	Organization	ส1 สะสาง
整頓 せいとん Seiton	Neatness	ส2 สะดวก
清掃 せいそう Seisou	Cleaning	ส3 สะอาด
清潔 せいけつ Seiketsu	Standardization	ส4 สร้างมาตรฐาน
躰 しつけ Shitsuke	Training/Discipline	ส5 สร้างวินัย

หลักการออกแบบผังแม่บทและการปรับปรุงภูมิทัศน์ตามหลักภูมิสถาปัตยกรรม

๑. การจัดทำผังแม่บท เป็นการกำหนดพื้นที่ใช้สอยให้เอื้อสำหรับการทำกิจกรรมในวัดผสมผสานเรื่องประโยชน์ใช้สอยและความงามเข้าด้วยกันภายใต้บริบทของสภาพที่ตั้งผู้ใช้และกิจกรรมเพื่อทำให้เกิดสภาวะน่าสบายน่าอยู่น่าใช้งานเป็นการวางแผนการใช้งานพื้นที่อย่างมีประสิทธิภาพ ประหยัด ปลอดภัย เกิดประโยชน์สูงสุดทั้งในปัจจุบันและอนาคต มีสิ่งอำนวยความสะดวกครบถ้วนเพื่อรองรับการใช้งานมีบรรยากาศที่ส่งเสริมและสนับสนุนกิจกรรมผังแม่บทจะเป็นเครื่องมือช่วยในการวางแผนและบริหารจัดการกายภาพของวัดให้สามารถใช้สอยพื้นที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเป็นระบบ มีทิศทาง ทั้งการก่อสร้างอาคาร การวางระบบสาธารณูปโภค และการออกแบบปรับปรุงภูมิทัศน์ให้อยู่ในตำแหน่งและมีรูปแบบที่เหมาะสม นำไปสู่การจัดทำแผนการพัฒนาตามผังแม่บท โดยแบ่งเป็นช่วงเวลา (phasing) เพื่อประโยชน์ในการบริหารจัดการ จัดเตรียมพื้นที่ บุคลากร และงบประมาณได้อย่างมีประสิทธิภาพตลอดจนการดูแลรักษาและซ่อมบำรุงการวางผังแม่บทจะประกอบด้วยรายละเอียดการพัฒนาสภาพกายภาพในด้านต่างๆ ได้แก่ การจัดแบ่งเขตการใช้ที่ดิน (zoning) การจัดวางอาคารและสิ่งก่อสร้าง (Building) ระบบการสัญจร (Circulation) พื้นที่เปิดโล่ง (Open Space) พื้นที่สีเขียว (Green Area) ระบบสาธารณูปโภค (Utilities&Infrastructures) และการแบ่งระยะการพัฒนา (phasing)

๒. งานภูมิทัศน์ คือสภาพทางธรรมชาติและสิ่งก่อสร้างที่มนุษย์สร้างขึ้นเฉพาะภายนอกอาคารหรือพื้นที่ใช้สอยภายนอกอาคาร ทั้งสิ่งก่อสร้าง องค์ประกอบภูมิทัศน์ และ บรรยากาศ เช่น สวนบริเวณพื้นที่เว้นว่างระหว่างอาคาร พื้นที่สีเขียว พืชพันธุ์ ก้อนหิน กรวด สระน้ำ น้ำพุ งานศิลปะกลางแจ้งศาลา ผิง ม้านั่ง รั้ว ที่นั่งวิปัสสนา ฯลฯ

งานออกแบบภูมิทัศน์ให้ความสำคัญกับการศึกษาทำความเข้าใจเพื่อรักษาสภาพธรรมชาติเดิม พยายามรบกวนหรือเปลี่ยนแปลงให้น้อยที่สุด และตอบสนองต่อการเข้าไปใช้สอยพื้นที่ของมนุษย์ เป็นกระบวนการออกแบบ การวางแผน การจัดการ การสร้างสรรค์การปรับใช้หรือพัฒนาพื้นที่ภายนอกอาคารเพื่อสนองต่อประโยชน์ใช้สอยมีความงามกลมกลืนกับสภาพธรรมชาติเดิมรักษาสิ่งแวดล้อมและทรัพยากร

องค์ประกอบสำคัญของงานภูมิทัศน์คือพืชพันธุ์ ทั้งไม้ยืนต้น (Tree) ไม้พุ่ม (Shrub) ไม้คลุมดิน (Groundcover) ไม้หน้า (Aquatic plants) ไม้เลื้อย (Vines or climbers) ซึ่งมีการเจริญเติบโต ออกดอก ออกผล ผลัดใบ อาจมีความแตกต่างในแต่ละฤดูกาล พืชต้องการการดูแลรักษาจึงทำให้งานภูมิทัศน์เป็นงานที่ไม่หยุดนิ่งมีการเปลี่ยนแปลงไปตามกาลเวลาและยังต้องทำความเข้าใจปัจจัยที่มีผลต่อพืชพันธุ์ ไม่ว่าจะเป็น สภาพอากาศ สภาพดิน สภาพน้ำ แสงแดด อากาศ ธาตุอาหาร อุณหภูมิ และระบบนิเวศน์ ฯลฯ

หลักการออกแบบสถาปัตยกรรม ภูมิสถาปัตยกรรมและการวางผังให้กับวัดนั้น จะคำนึงถึงเรื่องต่อไปนี้

๑. ส่งเสริมความเป็น “ศูนย์รวมทางจิตวิญญาณ” ของชุมชนและสังคม

๑) พัฒนากายภาพวัดให้ส่งเสริมความเป็น “พื้นที่ศักดิ์สิทธิ์” ที่สงบ สบาย เพื่อเอื้อต่อการเรียนรู้ทางจิตวิญญาณของชุมชนและสังคม

๒) เอื้อต่อการเรียนรู้และพัฒนาทางจิตวิญญาณ ทั้งบุญกุศลา ทาน ศีล ภาวนา และไตรสิกขา ศีลสมาธิ ปัญญา โดยการออกแบบกายภาพ พื้นที่กิจกรรมและการบริหารจัดการที่เหมาะสม

๓) สร้างความรู้สึกร่วมเป็นเจ้าของวัดร่วมกันกับชุมชน เพื่อส่งเสริมให้เกิดความสัมพันธ์ที่เข้มแข็ง การเข้ามาใช้ประโยชน์พื้นที่วัดและการร่วมดูแลรักษาพัฒนาวัดต่อไปโดยให้ความสำคัญกับกระบวนการมีส่วนร่วมในการออกแบบและพัฒนาวัด

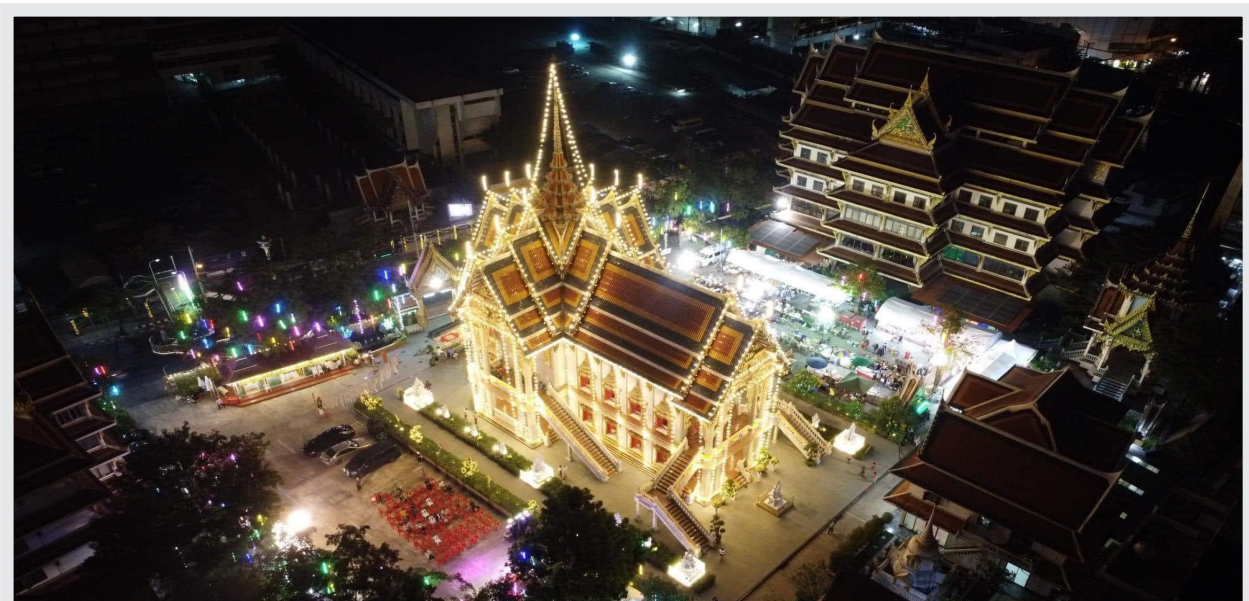
๒. การออกแบบด้วยความสมถะสมประโยชน์การนำปัจจัยมาใช้ถึงต้องคำนึงและยึดหลักที่ว่า “ประโยชน์สูงสุด”

๑) ประโยชน์สูงสุด โดยการออกแบบกายภาพวัดให้ตอบสนองการใช้งานและดำเนินกิจกรรมต่างๆ ได้โดยสะดวก มีประสิทธิภาพ เป็นสัดส่วน

๒) ประหยัดโดยการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่แล้วหรือหามาได้เพื่อนำมาใช้ร่วมกับการออกแบบให้มีประสิทธิผลสูงสุด

๓. การออกแบบให้กลมกลืนกับประวัติศาสตร์สุนทรียภาพของวัดวิถีชีวิตชุมชนทั้งรูปแบบและการใช้งาน

โดยให้ผู้ใช้งานจริง เช่น คณะกรรมการวัด ญาติโยม ชุมชน หรือหน่วยงานในพื้นที่ที่ทำงานใกล้ชิดกับวัด มีส่วนร่วมในการกำหนดรูปแบบอาคารและการใช้งาน การเลือกวัสดุให้เหมาะสมกับพื้นที่ความเข้าใจในความงามและคุณค่าของแต่ละพื้นที่ที่มีความต่างกัน ความงามเกิดจากการใช้งานนำไปสู่รูปแบบที่เหมาะสม สอดคล้อง นำหลักสัปปายะมาใช้ในการออกแบบ เพื่อส่งเสริมบทบาทหลัก คือ การเผยแพร่ธรรมะ อาจสอดแทรกภาพปริศนาธรรมในอาคารเพื่อการเรียนรู้ของเด็กนักเรียน ประชาชนในพื้นที่

แนวทางการดำเนินงานเพื่อการออกแบบและวางผัง

๑. วัด ชุมชน สถาบันการศึกษา และองค์กรตั้งคณะทำงานพูดคุย เพื่อระบุปัญหา แนวทาง และความต้องการในการพัฒนาของทางวัดร่วมกัน โดยการกำหนดวิสัยทัศน์ในการทำงานพัฒนาวัดร่วมกันของเจ้าอาวาส พระสงฆ์ คณะกรรมการ ชุมชนโดยรอบวัด รวมถึงองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องต่างๆ รวมทั้งสำรวจความพร้อมในเรื่องทุนของวัด เช่น ทุนด้านกายภาพ ทุนด้านบุคลากร

๒. วัด ชุมชน สถาบันการศึกษา และองค์กรสามารถติดต่อองค์กรวิชาชีพ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง สถาบันการศึกษา บุคลากร สถาปนิก ภูมิสถาปนิก ที่มีประสบการณ์ในการออกแบบและวางผังลงพื้นที่เพื่อร่วมประเมินและให้คำปรึกษาในแนวทางการจัดทำผังแม่บทของวัดโดยมีการวิเคราะห์และประเมินโอกาสที่จะประสบความสำเร็จวิเคราะห์ปัญหาและแนวทางการทำงาน

๓. วัดชุมชนสถาบันการศึกษาและองค์กรจัดทำผังแม่บทเพื่อการพัฒนาวัดโดยกำหนดเป้าหมายให้ชัดเจนวางแผนพัฒนาวัดด้วยผังแม่บทวัดควรมีเป้าหมายที่ชัดเจนว่าต้องการพัฒนาวัดไปในทิศทางใด โดยผังแม่บทจะเป็นเครื่องมือช่วยในการวางแผนและบริหารจัดการกายภาพของวัดให้สามารถใช้สอยพื้นที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเป็นระบบ ทั้งการก่อสร้างอาคาร การวางระบบสาธารณูปโภค และการออกแบบปรับปรุงภูมิทัศน์ให้อยู่ในตำแหน่งและมีรูปแบบที่เหมาะสม นำไปสู่การจัดทำแผนการพัฒนาตามผังแม่บท โดยแบ่งเป็นช่วงเวลา (phasing) ตามความเร่งด่วนของปัญหา เพื่อประโยชน์ในการบริหารจัดการ จัดเตรียมพื้นที่ บุคลากร และงบประมาณได้อย่างมีประสิทธิภาพ ตลอดจนการดูแลรักษาและซ่อมบำรุง โดยผังแม่บทอย่างละเอียด พิจารณาเป็นขั้นตอนได้ดังต่อไปนี้

๑) การกำหนดพื้นที่ใช้สอย / การออกแบบพื้นที่ให้อื้อสำหรับการทำกิจกรรมในวัด สามารถทำได้โดยสอบถามความต้องการของคนในชุมชนประกอบกับความต้องการของเจ้าอาวาสและพระสงฆ์ในวัด โดยความต้องการดังกล่าวต้องพิจารณากับวัฒนธรรมชุมชน กิจกรรมต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น เนื่องจากวัดและคนในชุมชนอาศัยซึ่งกันและกัน การออกแบบต้องมีการรบกวนกันน้อยที่สุด

๒) การแบ่งพื้นที่ตามประเภทการใช้งานและผู้ใช้งาน (Zoning) วัดโดยส่วนมากมักจะไม่มีการจัดแบ่งเขตการใช้ที่ดิน Zoning เนื่องจากไม่มีการจัดทำผังแม่บท ดังนั้นสิ่งก่อสร้างที่เกิดขึ้นจึงไม่มีการคำนึงถึงกลุ่มการใช้งาน ผู้ที่กำหนดตำแหน่งอาคารที่สร้างใหม่จึงเป็นเจ้าอาวาส คณะกรรมการวัด หรือโยมผู้มีจิตศรัทธาเป็นเจ้าภาพในการจัดทำ การมีผังแม่บทจะทำให้เจ้าอาวาสเห็นภาพรวมและกำหนดตำแหน่งอาคารในตำแหน่งที่เหมาะสม โดยอาศัยผังแม่บทเป็นตัวสื่อสาร

๓) การจัดระบบสัญจร (Circulation) การพิจารณาการเชื่อมต่อพื้นที่เพื่อให้เป็นระเบียบง่ายต่อการเรียนรู้ เป็นไปตามสัดส่วนของพื้นที่ที่จัด Zoning ไว้แล้ว การวางตำแหน่งทางสัญจรที่ถูกต้องจะช่วยทำให้พื้นที่มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ทั้งนี้การจัดการการเชื่อมต่อของพื้นที่ที่มีรายละเอียดที่ต้องทำดังต่อไปนี้

(๑) การจัดระบบการสัญจรทางรถยนต์

(๒) พื้นที่จอดรถ

(๓) การจัดระบบการสัญจรทางเท้า

(๔) เส้นทางบริการ

๔) การปรับปรุงภูมิทัศน์เพื่อส่งเสริมความสัปปายะและการเป็นพื้นที่ศักดิ์สิทธิ์ (Sacred Place) เอื้อต่อการเป็นศูนย์การเรียนรู้ทางจิตวิญญาณ โดยการเปิดพื้นที่โล่ง (Open Space) ให้อาคารเสนาสนะมีความสง่างามอีกทั้งเป็นพื้นที่อเนกประสงค์ที่สร้างความต่อเนื่องในการใช้งานพื้นที่ในอาคารรวมถึงการพัฒนางานภูมิสถาปัตยกรรมและพื้นที่สีเขียวที่ร่มรื่นสงบเย็น เป็นธรรมชาติ

การพัฒนาาระบบสาธารณูปโภคระบบสาธารณูปโภคการจัดการกับระบบสาธารณูปโภคจะช่วยในเรื่องของการลดปัญหาที่จะเกิดขึ้นมาในอนาคตและไม่ต้องทำซ้ำซึ่งเป็นการแก้ปัญหาที่ปลายเหตุโดยระบบที่มีความสำคัญในการออกแบบวัดประกอบไปด้วย

ระบบไฟฟ้าและแสงสว่างระบบน้ำประปาและระบบดับเพลิงระบบระบายน้ำ ระบบรวบรวมและบำบัดน้ำเสียและระบบการจัดการขยะมูลฝอยและของเสียอันตราย

แนวทางการปฏิบัติและตัวชี้วัดของโครงการวัด ประชา รัฐ สร้างสุข

แนวทางการปฏิบัติและตัวชี้วัดของโครงการเพื่อการติดตามและประเมินผลการดำเนินการโครงการวัด ประชา รัฐ สร้างสุขนั้น คณะกรรมการโครงการวัด ประชา รัฐ สร้างสุข และภาคีที่เกี่ยวข้องได้กำหนดหลักเกณฑ์และตัวชี้วัดในการติดตาม ประเมินผลการดำเนินการไว้เป็น ๕ แนวทาง เพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติ และการนำหลักเกณฑ์ไปประเมินผลการดำเนินการของวัด ดังนี้

๑. แนวทางการพัฒนาพื้นที่ทางกายภาพของวัด

ชุมชน สถาบันการศึกษา และองค์กร

หลักการสำคัญของการนี้คือการจัดการสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมกับการเรียนรู้การจัดการมรดกวัฒนธรรมการพัฒนาเชิงพื้นที่และการส่งเสริมสุขภาพวิถีพุทธ ดังนั้นการพัฒนาพื้นที่ทางกายภาพจึงมีความสำคัญอย่างยิ่งโดยมีแนวทางการพัฒนา ดังนี้

๑) การจัดทำแปลนวัด แผนผัง ระบุการใช้ประโยชน์พื้นที่ แบ่งพื้นที่เป็น สังฆาวาส และ พุทธาวาส

๒) การปรับปรุงถนนทางเข้าและถนนภายในวัด สะอาด สวยงาม ไม่มีสิ่งปฏิกูล อยู่ในสภาพที่สามารถใช้การได้สะดวก และปลอดภัย

๓) การจัดให้มีไม้ยืนต้นสวนพุทธธรรม(เน้นต้นไม้ในประวัติพระพุทธศาสนา) ให้ความร่มรื่น เย็นสบาย อย่างเพียงพอและเหมาะสม

๔) การจัดระบบการอำนวยความสะดวกในการติดต่อที่จอดรถ การขึ้นลงป้ายบอกทางชัดเจนและได้รับการดูแลอยู่เสมอ

๕) การจัดให้มีที่กำจัดหรือรองรับขยะ และทางระบายน้ำอย่างเหมาะสม เพียงพอ และถูกสุขลักษณะ

๖) การปรับปรุงสภาพใต้ถุนอาคาร และลานวัด มีความเป็นระเบียบเรียบร้อยปราศจากสิ่งเกะกะ และสิ่งปฏิกูล

๗) การรักษาความสะอาดพื้น ฝาผนัง ประตู หน้าต่างหลังคาฝ้าเพดานในอาคารต่างๆ สะอาด ปราศจากฝุ่นละออง สิ่งปฏิกูล สิ่งของรกรุงรังและอยู่ในสภาพใช้งานได้

๘) การดูแลรักษาห้องน้ำ ห้องส้วม ที่ใช้การได้ มีจำนวนเพียงพอและได้รับการดูแลให้สะอาด ปราศจากกลิ่นเหม็น พร้อมใช้งานได้เสมอ

๙) การรักษาโรงครัวให้มีสะอาดปราศจากหยากไย่ โยแมงมุม และสิ่งปฏิกูล อากาศถ่ายเทได้ดี ไม่เหม็นอับ

๑๐) การจัดเก็บอุปกรณ์และสิ่งของเครื่องใช้ไว้อย่างเป็นหมวดหมู่ และมีความเป็นระเบียบเรียบร้อย

๑๑) การจัดวัสดุอุปกรณ์และสิ่งของเครื่องใช้ต่างๆ จัดเก็บอย่างเป็นระเบียบเรียบร้อย เป็นหมวดหมู่ สะอาดและสะดวกก่อนนำมาใช้สอย

๑๒) การดูแลรักษาโถงน้ำหรือภาชนะกักเก็บน้ำดื่ม น้ำใช้ มีจำนวนเพียงพอ สะอาด จัดวางไว้ให้มีความเป็นระเบียบมีฝาปิดมิดชิดถูกหลักสุขอนามัย

๑๓) การปรับปรุงแสงสว่างระบบไฟฟ้าบริเวณวัดเพียงพอให้เกิดความปลอดภัยในการอยู่อาศัยและเข้ามาปฏิบัติศาสนกิจ

๑๔) การดูแลอาคารเสนาสนะที่ไม่ได้ใช้งานแต่รื้อถอนไม่ได้หรือยังไม่ได้รื้อถอนให้เป็นระเบียบเรียบร้อย ไม่รกรุงรัง เกะกะ

๑๕) การพัฒนาหรือจัดบริเวณโดยรวมให้มีความสงบสุข ร่มเย็น น่าเลื่อมใสศรัทธาไม่มีเสียงดังรบกวน ไม่มีกลิ่นเหม็น เหมาะแก่การปฏิบัติธรรม

๑๖) การออกแบบอาคารและพื้นที่ของวัดให้เป็นสถานที่สัปปายะ

๒. แนวทางการปฏิบัติการพัฒนาพื้นที่ทางสังคม และการเรียนรู้ของวัดและชุมชน

มุ่งสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้บนฐานจิตอาสา และความรับผิดชอบต่อสังคมเพื่อให้วัดและชุมชนเป็นพื้นที่เรียนรู้ทางสังคมส่งเสริมการแบ่งปัน เกื้อกูลต่อกันรวมทั้งการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต

๑) การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงพุทธของวัด และชุมชน

๒) การเสริมเครือข่ายจิตอาสาของวัดและชุมชน ในพัฒนาวัด การจัดการสิ่งแวดล้อม

๓) การส่งเสริมความมีวินัยและความรับผิดชอบ ของวัดและชุมชน

๔) การพัฒนาสังคมแห่งการเรียนรู้และการเกื้อกูลในระดับชุมชน

๕) การพัฒนาเชิงพื้นที่ให้เป็นสถานที่ แห่งการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น

๖) การจัดการทุนทางสังคมและวัฒนธรรม

๗) การเสริมสร้างการเรียนรู้ตลอดชีวิต

๓. แนวทางการปฏิบัติการส่งเสริมสุขภาพและการจัดการสิ่งแวดล้อมของวัดและชุมชน

มุ่งพิจารณาถึงการพัฒนาวัดไปสู่การเป็น “วัดส่งเสริมสุขภาพ” และ “การจัดการสิ่งแวดล้อม” โดยนำหลักการส่งเสริมสุขภาพและการจัดการสิ่งแวดล้อมมาประยุกต์ใช้กับหลัก ๕ส และหลักสปปายะ ๗ เป็นเครื่องมือในการดำเนินการ ดังนี้

๑) การพัฒนาฐานข้อมูลสุขภาพของพระสงฆ์ สามเณร และชุมชน

๒) การพัฒนาสถานที่วัดให้เป็นพื้นที่ส่งเสริมสุขภาพ เช่น มีตู้ยาสามัญประจำวัด ห้องพยาบาล

๓) การส่งเสริมกิจกรรมสุขภาพเช่นทำให้วัด เป็นพื้นที่ปลอดอบายมุข สุรา บุหรี่ กัญชาและเป็นสถานที่ สำหรับการออกกำลังกาย

๔) การพัฒนาระบบการจัดการขยะและ สิ่งแวดล้อมภายในวัดและชุมชน

๕) การพัฒนาวัดให้เป็นแหล่งศึกษาเรียนรู้ ด้านการส่งเสริมสุขภาพ

๔. แนวทางการปฏิบัติการจัดการทรัพยากรวัฒนธรรมของวัดและชุมชน

มีเป้าหมายเพื่อรักษามรดกทางวัฒนธรรมหรือ พุทธศิลปกรรมที่มีอยู่ภายในวัดให้ได้รับการจัดเป็น หมวดมู มีการเก็บรักษา การบูรณปฏิสังขรณ์ให้เป็น ระเบียบ สวยงาม เป็นที่น่าเคารพสักการะ เพื่อน้อมนำ ไปสู่การสร้างศรัทธา การพัฒนาจิตใจและปัญญาโดยมี

แนวทางการบูรณาการหลักพุทธธรรมและหลักการอื่นๆ เป็นเครื่องมือในการดำเนินการ ดังนี้

๑) การพัฒนาฐานข้อมูลพุทธศิลปกรรม ภูมิปัญญาและมรดกวัฒนธรรมของวัดและชุมชน

๒) การอนุรักษ์บูรณปฏิสังขรณ์พุทธศิลปกรรม ภายในวัดและชุมชนที่เหมาะสม

๓) การส่งเสริมกิจกรรมทางศิลปวัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่น

๔) การส่งเสริมการเรียนรู้เกี่ยวกับประวัติศาสตร์ และพุทธศิลปกรรมภายในวัดและชุมชน

๕) การพัฒนาวัดให้เป็นแหล่งศึกษาเรียนรู้ด้าน พุทธศิลปกรรม ศิลปวัฒนธรรม และภูมิปัญญา

๕. แนวทางการปฏิบัติการจัดการพื้นที่จิตใจและปัญญาของวัดและชุมชน

มีเป้าหมายเพื่อให้วัดเป็นสถานที่พัฒนาจิตใจ และปัญญาตามหลักการทางพระพุทธศาสนาอย่าง แท้จริงโดยมีขั้นตอนนับตั้งแต่การจัดการเชิงพื้นที่ การพัฒนากิจกรรมวิถีพุทธและการส่งเสริมการพัฒนา จิตใจและปัญญา โดยมีขั้นตอน ดังนี้

๑) การจัดให้พื้นที่ของวัดเช่น อุโบสถวิหารให้เป็น สถานที่ส่งเสริมการเรียนรู้วิถีพุทธ

๒) การพัฒนาวัดให้เป็นศูนย์กลางของชุมชน เพื่อส่งเสริมการดำเนินชีวิตวิถีพุทธ

๓) การพัฒนากิจกรรมและการส่งเสริมการเรียนรู้ ด้านคุณธรรมจริยธรรมวิถีพุทธ

๔) การจัดกิจกรรมทางพระพุทธศาสนา เช่น การไหว้พระสวดมนต์อย่างต่อเนื่อง

๕) ส่งเสริมการเจริญวิปัสสนากรรมฐาน การพัฒนาจิตใจและปัญญาให้กับประชาชน

กิจกรรมการปฏิบัติของโครงการวัด ประชา รัฐ สร้างสุขในระดับวัด บ้าน สถานศึกษา

กิจกรรมการปฏิบัติของโครงการวัด ประชา รัฐ สร้างสุข เพื่อเป็นแนวทางในการนำกิจกรรมไปปฏิบัติและติดตามประเมินผลของโครงการ ดังนี้

หมวด	กิจกรรม	หมายเหตุ
หมวดที่ ๑ การพัฒนาพื้นที่ทางกายภาพของวัด ชุมชน สถาบันการศึกษา และองค์กร	1) การจัดทำแปลน แผนผังพื้นที่วัด และชุมชน ๒) การปรับปรุงถนนและพื้นที่ชุมชน 3) การจัดป้ายชื่อวัด บริเวณหน้าวัด และชุมชน ๔) การจัดการจราจรและสถานที่จอดรถ ๕) การจัดระบบคลังวัสดุ ๖) การพัฒนาห้องน้ำ (แยกชาย-หญิง) ๗) การจัดการขยะ (การใช้หลัก ๓R) ๘) การจัดสภาพแวดล้อมพื้นที่สาธารณะ ๙) การจัดการระบบไฟฟ้า แสงสว่าง ๑๐) การป้องกันอัคคีภัย ๑๑) การจัดห้องครัว/ห้องอาหาร ๑๒) การจัดเก็บอุปกรณ์และสิ่งของเครื่องใช้ กิจกรรมสำคัญเช่น การออกแบบ แผนผังวัด การทำป้ายบอกทิศทางภายในวัด การปรับแสงสว่างพื้นที่โล่งภายในวัด การจัดเตรียมถังขยะ การคัดแยกขยะ การป้องกันอัคคีภัย การปรับปรุงห้องน้ำ ห้องครัว ห้องวัสดุ/เก็บของ เป็นต้น	หมวดนี้มุ่งความสะอาด สวยงาม ร่มรื่น สบายะ

หมวด	กิจกรรม	หมายเหตุ
หมวดที่ ๒ การพัฒนาพื้นที่ทางสังคมและการเรียนรู้ของวัดและชุมชน	๑) การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ชุมชน ๒) การส่งเสริมเครือข่ายจิตอาสา ๓) การส่งเสริมวินัยและความรับผิดชอบ ๔) การพัฒนาสังคมแห่งความเกื้อกูล ๕) การพัฒนาพื้นที่เชิงสร้างสรรค์ ๖) การจัดการทุนทางสังคมและวัฒนธรรม ๗) การเสริมสร้างการเรียนรู้ตลอดชีวิต กิจกรรมสำคัญ เช่น การจัดกิจกรรมวิถีชีวิตชุมชน การเรียนรู้ของชุมชน การส่งเสริมวินัยและความรับผิดชอบ การจัดพื้นที่สาธารณะของวัดและชุมชนให้มีลานเรียนรู้ ห้องสมุด/อินเทอร์เน็ต ไวไฟ ส่งเสริมอาชีพชุมชน การดูแลผู้สูงอายุ เป็นต้น	หมวดนี้ส่งเสริมการเรียนรู้ การมีจิตอาสา และการพัฒนาที่ยั่งยืน
หมวดที่ ๓ การส่งเสริมสุขภาพและการจัดการสิ่งแวดล้อมของวัดและชุมชน	๑) การพัฒนาฐานข้อมูลสุขภาพ ๒) การพัฒนาพื้นที่ส่งเสริมสุขภาพ ๓) การส่งเสริมกิจกรรมสุขภาพของชุมชน ๔) การจัดการสิ่งแวดล้อมภายในวัดและชุมชน ๕) การพัฒนาพื้นที่เรียนรู้การส่งเสริมสุขภาพ ๖) การพัฒนาสวัสดิการสังคมเพื่อสุขภาพ ๗) การเสริมสร้างเครือข่ายสุขภาพชุมชน กิจกรรมสำคัญ เช่น การจัดทำฐานข้อมูลผู้ป่วยภายในวัดและชุมชน การตรวจสุขภาพของคนในชุมชน การส่งเสริมกิจกรรมลานกีฬา สิ่งแวดล้อม การตั้งกองทุนส่งเสริมสวัสดิการชุมชน เป็นต้น	หมวดนี้มุ่งส่งเสริมสุขภาพของบุคคลและชุมชนให้มีสุขภาวะที่ดี

หมวด	กิจกรรม	หมายเหตุ
<p>หมวดที่ ๔ การจัดการ ทรัพยากรวัฒนธรรมของวัด และชุมชน</p>	<p>๑) การพัฒนาฐานข้อมูลภูมิปัญญา ๒) การอนุรักษ์ภูมิปัญญาและวัฒนธรรม ๓) การส่งเสริมกิจกรรมทางภูมิปัญญา และวัฒนธรรม ๔) การส่งเสริมการเรียนรู้ด้านภูมิปัญญา ประวัติศาสตร์ มรดกวัฒนธรรม ๕) การพัฒนาวัดให้เป็นแหล่งศึกษาเรียนรู้ ด้านภูมิปัญญาและวัฒนธรรม ๖) การประยุกต์ภูมิปัญญาสู่การพัฒนา เชิงสร้างสรรค์</p> <p>กิจกรรมสำคัญ เช่น การจัดทำบัญชีราย ชื่อภูมิปัญญา กิจกรรมวัฒนธรรม ประเพณี ๑๒ เดือนของวัดและชุมชน การพัฒนา วัดให้เป็นแหล่งอนุรักษ์วัฒนธรรมและ ภูมิปัญญา และการนำภูมิปัญญาวัฒนธรรม มาใช้ในการพัฒนาชุมชน เป็นต้น</p>	<p>หมวดนี้ส่งเสริมภูมิปัญญาและ การจัดการมรดกทางวัฒนธรรม ให้เป็นพลังสร้างสรรค์</p>
<p>หมวดที่ ๕ การจัดการพื้นที่ จิตใจและปัญญาของวัดและ ชุมชน</p>	<p>๑) การจัดสถานที่ส่งเสริมการเรียนรู้วิถีพุทธ ๒) การพัฒนาวัดให้เป็นศูนย์กลางของชุมชน ๓) การพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมวิถีพุทธ ๔) การจัดกิจกรรมทางพระพุทธศาสนา ๕) การพัฒนาจิตใจ ปัญญา และวิปัสสนา</p> <p>กิจกรรมสำคัญ เช่น การส่งเสริมการ เจริญจิตภาวนา ไหว้พระสวดมนต์ การ ส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม โดยการเปิด เข้าค่ายเด็กและเยาวชน ผู้สูงอายุ เป็นต้น</p>	<p>หมวดนี้เน้นการพัฒนาจิตใจ และปัญญาให้บุคคลมีปัญญา คุณธรรม และจริยธรรม</p>

ส่วนที่ ๕

การติดตามและประเมินผล
โครงการวัด ประชา รัฐ สร้างสุข

การส่งเสริม กำกับ และติดตามประเมิน โครงการ วัด ประชา รัฐ สร้างสุข

ในระเบียบมหาเถรสมาคม ว่าด้วยการดำเนินงานโครงการ
วัด ประชา รัฐ สร้างสุข พ.ศ.๒๕๖๖ ได้มีการแต่งตั้งคณะ
กรรมการในระดับต่างๆ และให้มีบทบาทหน้าที่ในการ
ดำเนินการตามเป้าหมาย ของโครงการ ดังนี้

๑. คณะกรรมการอำนวยการ มีหน้าที่และอำนาจ ในการดำเนินการดังนี้

๑) การกำหนดนโยบาย ยุทธศาสตร์ แผนงาน
โครงการ กิจกรรม และแนวทางการเร่งรัดติดตามการ
ดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของโครงการ

๒) การกำกับ ติดตาม ส่งเสริมสนับสนุนคณะ
กรรมการทุกระดับให้ดำเนินการตามนโยบาย ยุทธศาสตร์
แผนงาน โครงการ และกิจกรรมของโครงการ อย่างมี
ประสิทธิภาพ

๓) การอนุมัติหรือเห็นชอบแผนงาน โครงการ
และกิจกรรม ที่สอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์
โครงการวัด ประชา รัฐ สร้างสุข

๔) การให้คำปรึกษา แนะนำ เสนอแนะ วินิจฉัย
แก้ปัญหา หรือกระทำการใดๆ เพื่อให้การดำเนินงาน
แผนงาน โครงการ และกิจกรรมบรรลุตามเป้าหมาย
และวัตถุประสงค์ของโครงการ

๕) การเสนอแต่งตั้งคณะกรรมการบริหาร
กลาง คณะกรรมการระดับหน ต่อมหาเถรสมาคม
ผ่านประธานกรรมการฝ่ายสาธารณูปการของมหา
เถรสมาคม

๖) การประกาศยกย่องหน่วยงาน องค์กร
บุคคล และพื้นที่ดำเนินงานที่ประสบความสำเร็จ
บรรลุตามเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของโครงการ

๗) การแต่งตั้งคณะกรรมการหรือคณะ
อนุกรรมการฝ่ายต่างๆ เพื่อสนับสนุนการดำเนินงาน
ของคณะกรรมการทุกระดับ

๘) การปฏิบัติงานอื่นๆ ตามที่มหาเถรสมาคม
ประธานกรรมการฝ่ายสาธารณูปการของ มหาเถร
สมาคม มอบหมาย

๓. คณะกรรมการระดับหน หน้าทีในการดำเนินการดังนี้

- ๑) การเสนอนโยบาย ยุทธศาสตร์ แผนงาน โครงการ และกิจกรรมการดำเนินงานโครงการ ให้สอดคล้องกับสภาพพื้นที่ วัฒนธรรมจารีตประเพณี และค่านิยมของแต่ละท้องถิ่นต่อคณะกรรมการอำนวยการ
- ๒) การกลั่นกรองแผนงาน โครงการ และกิจกรรม ของคณะกรรมการระดับหนก่อนนำเสนอกomiteeการอำนวยการ
- ๓) การให้คำปรึกษา แนะนำ และเสนอแนะ การดำเนินงานแผนงาน โครงการ และกิจกรรมของโครงการ ต่อคณะกรรมการระดับหน ระดับจังหวัด ระดับอำเภอ ระดับวัดและชุมชน และระดับสถานศึกษา
- ๔) การขับเคลื่อน กำกับ ติดตามประเมินผลการขับเคลื่อนแผนงาน โครงการ และกิจกรรมการดำเนินงานโครงการ ให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และรายงานผลการดำเนินงานต่อมหาเถรสมาคม คณะกรรมการฝ่ายสาธารณูปการของมหาเถรสมาคม และคณะกรรมการอำนวยการ
- ๕) การเสนอยกย่องหน่วยงาน องค์กร บุคคล และพื้นที่ที่ดำเนินงานแผนงาน โครงการ และ กิจกรรมทีประสบความสำเร็จตามเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของโครงการ ต่อคณะกรรมการอำนวยการ
- ๖) การเสนอการจัดพิธีมอบประกาศเกียรติคุณ ป้ายโครงการ หรือจัดกิจกรรมอื่นๆ ของโครงการ ตามความเหมาะสมต่อคณะกรรมการอำนวยการ
- ๗) การแต่งตั้งคณะอนุกรรมการฝ่ายต่างๆ เพื่อสนับสนุนการปฏิบัติงานของคณะกรรมการทุกระดับ
- ๘) การดำเนินการอื่นๆ ตามทีคณะกรรมการอำนวยการ มอบหมาย

๔. คณะกรรมการระดับจังหวัด หน้าทีในการดำเนินการดังนี้

- ๑) การศึกษาวิเคราะห์นโยบาย กำหนดแผนงาน โครงการ และกิจกรรม ในการขับเคลื่อนโครงการระดับจังหวัด
- ๒) การให้คำปรึกษา แนะนำ แนวทาง วิธีการ การดำเนินงานแผนงาน โครงการ และกิจกรรมของโครงการ ต่อคณะกรรมการระดับอำเภอ
- ๓) การขับเคลื่อน ส่งเสริมสนับสนุน หนุนรงค์ ประชาสัมพันธ์เพื่อสร้างความเข้าใจและปลูกฝังสร้างคุณตระหนักให้เห็นคุณค่าและประโยชน์ของโครงการ สร้างแรงจูงใจให้ประชาชนร่วมมือร่วมใจพัฒนาและสร้างพื้นที่สัปปายะให้เป็นแหล่งเรียนรู้เชิงวิถีพุทธ โดยสมัครเข้าร่วมโครงการให้ครอบคลุมทุกพื้นที่และทุกกลุ่มเป้าหมาย
- ๔) การกลั่นกรองแผนงาน โครงการ และกิจกรรมการดำเนินงานโครงการ ก่อนนำเสนอกomiteeการระดับหน

๕. คณะกรรมการระดับอำเภอ หน้าที่ในการดำเนินการดังนี้

- ๑) การวิเคราะห์นโยบาย กำหนดแผนงาน โครงการ และกิจกรรม ในการขับเคลื่อนโครงการระดับอำเภอ
- ๒) การให้คำปรึกษา แนะนำ และเสนอแนะ แนวทาง วิธีการ การดำเนินงานตามแผนงาน โครงการ และกิจกรรมของโครงการ ต่อคณะกรรมการระดับวัดและชุมชน และระดับสถานศึกษา
- ๓) การขับเคลื่อน ส่งเสริมสนับสนุน ทรัพยากรประชาสัมพันธ์ เพื่อสร้างความตระหนักให้เห็นคุณค่าและประโยชน์ของโครงการ โดยร่วมมือร่วมใจพัฒนาพื้นที่สัปปายะให้เป็นแหล่งเรียนรู้เชิงวิถีพุทธ และสมัครเข้าร่วมโครงการให้ครอบคลุมทุกพื้นที่และทุกกลุ่มเป้าหมาย
- ๔) การถ่วงถ่วงแผนงาน โครงการ และกิจกรรมการดำเนินงานโครงการ ก่อนนำเสนอคณะกรรมการระดับจังหวัด

๖. คณะกรรมการระดับวัดและชุมชน หน้าที่ในการดำเนินการ ดังนี้

- ๑) การศึกษาวิเคราะห์นโยบายและจัดทำแผนงาน โครงการ กิจกรรม ในการขับเคลื่อนโครงการระดับวัดและชุมชน
- ๒) การกำหนดแนวทาง วิธีการ และขั้นตอนการดำเนินงานแผนงาน โครงการ และกิจกรรม ในการขับเคลื่อนโครงการระดับวัดและชุมชน
- ๓) การรณรงค์ประชาสัมพันธ์สร้างความเข้าใจ และเชิญชวนให้สมัครเข้าเป็นสมาชิกเพื่อร่วมมือกันพัฒนาพื้นที่สัปปายะให้เป็นแหล่งเรียนรู้เชิงวิถีพุทธของชุมชน
- ๔) การถ่วงถ่วงแผนงาน โครงการ และกิจกรรมการดำเนินงานโครงการ ก่อนนำเสนอตามลำดับจนถึงคณะกรรมการระดับจังหวัด

๗. คณะกรรมการระดับสถานศึกษา หน้าที่ในการดำเนินการดังนี้

- ๑) การศึกษาวิเคราะห์นโยบาย แผนงาน โครงการ และกิจกรรมการขับเคลื่อนโครงการ
- ๒) การกำหนดแนวทาง วิธีการ ขั้นตอนการดำเนินงานขับเคลื่อนโครงการ
- ๓) การรณรงค์ ประชาสัมพันธ์ และขับเคลื่อนโครงการให้เป็นไปตามเป้าหมาย และวัตถุประสงค์
- ๔) การรายงานผลการดำเนินงานขับเคลื่อนโครงการต่อคณะกรรมการระดับจังหวัดทุกสิ้นปีการศึกษา
- ๕) การดำเนินการอื่นๆ ตามที่คณะกรรมการระดับต่างๆ ขอความร่วมมือ

ระบบและกลไกการติดตามและประเมินผล

เพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่กำหนดไว้ คณะกรรมการฝ่ายสาธารณูปการและคณะกรรมการโครงการวัด ประชา รัฐ สร้างสุข ได้กำหนดกลไกการติดตามและประเมินผลตามแผนยุทธศาสตร์ไว้ ดังต่อไปนี้

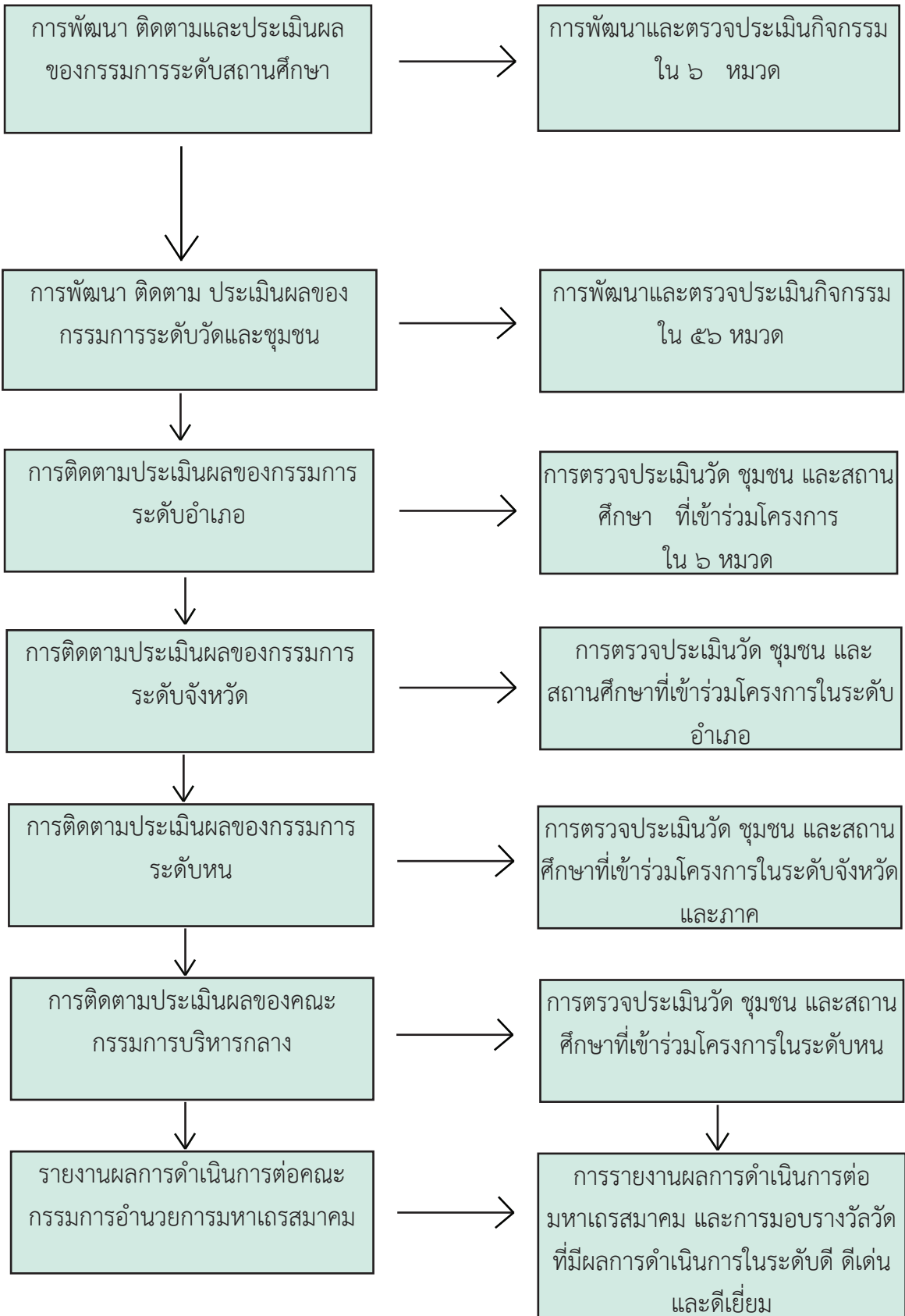
- ๑) นำแผนยุทธศาสตร์โครงการวัด ประชา รัฐ สร้างสุข เสนอต่อมหาเถรสมาคม คณะกรรมการอำนวยการโครงการวัด ประชา รัฐ สร้างสุข และคณะสงฆ์เพื่อพิจารณาใช้เป็นแนวทางการบริหารจัดการตามโครงการ และการบริหารตามแผนแม่บทการปฏิรูปกิจการพระพุทธศาสนาของคณะสงฆ์
- ๒) แต่งตั้งคณะกรรมการ และหรืออนุกรรมการเพื่อร่วมขับเคลื่อน ติดตาม และประเมินแผนยุทธศาสตร์ของโครงการวัด ประชา รัฐ สร้างสุข ฯ
- ๓) ส่งเสริมให้คณะสงฆ์และภาคีที่เกี่ยวข้องในแต่ละจังหวัดได้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการขับเคลื่อนและติดตามโครงการวัด ประชา รัฐ สร้างสุข ในระดับจังหวัดและอำเภอ เพื่อมีหน้าที่ในการนำแผนยุทธศาสตร์ไปสู่การปฏิบัติ
- ๔) พัฒนาระบบและกลไกการติดตาม ประเมินผล และสร้างเกณฑ์ชี้วัดในการประเมินความสำเร็จของการดำเนินการตามแผนที่กำหนดไว้
- ๕) พัฒนาและปรับปรุงแผนยุทธศาสตร์โครงการวัด ประชา รัฐ สร้างสุข เป็นระยะๆ ให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคม การเมือง สิ่งแวดล้อมและยุทธศาสตร์การพัฒนา ๒๐ ปีของชาติ
- ๖) สนับสนุนให้คณะสงฆ์ วัด ภาครัฐ เอกชน ชุมชน และภาคีที่เกี่ยวข้องในทุกระดับจัดทำแผนปฏิบัติการโครงการ และกิจกรรมให้สอดคล้องแผนยุทธศาสตร์โครงการประชา รัฐ วัดสร้างสุข และแผนการปฏิรูปกิจการพระพุทธศาสนาของคณะสงฆ์และนโยบายรัฐบาล
- ๗) ส่งเสริมการจัดทำฐานข้อมูลและสรุปผลการดำเนินการโครงการในระบบสารสนเทศของคณะสงฆ์และภาคีที่เกี่ยวข้อง
- ๘) เสริมสร้างองค์ความรู้และกระบวนการที่เหมาะสมในการดำเนินการตามแผนยุทธศาสตร์และกิจกรรมที่กำหนดไว้
- ๙) ส่งเสริมการสื่อสารสังคมเพื่อสร้างขบวนการจิตอาสาและการพัฒนาสังคมตามแนวพระพุทธศาสนา และโครงการวัด ประชา รัฐ สร้างสุข

ขั้นตอนการติดตามและประเมินผลโครงการวัด ประชา รัฐ สร้างสุข

เพื่อให้โครงการวัด ประชา รัฐ สร้างสุข บรรลุเป้าหมายตามที่กำหนดไว้ คือ “การสร้างวัดสวยด้วยความสุข” ดังนั้น คณะกรรมการและคณะอนุกรรมการที่เกี่ยวข้องจึงกำหนดรูปแบบการติดตาม ประเมินผล การดำเนินการโครงการวัด ประชา รัฐ สร้างสุข ดังนี้

๑. วัด ชุมชน และสถานศึกษาที่เข้าร่วมโครงการฯ ดำเนินการตามหลักการในแต่ละหมวดและพัฒนา กิจกรรมพื้นที่ของวัด ชุมชน และสถานศึกษา
๒. จัดทำฐานข้อมูลโครงการวัด ประชา รัฐ สร้างสุข ของวัดตามคู่มือ แนวปฏิบัติ เกณฑ์มาตรฐานและ ตัวชี้วัดของโครงการวัด ประชา รัฐ สร้างสุข
๓. กำกับ ติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงานตามแผนงานและกิจกรรมที่กำหนดไว้
๔. จัดทำรายงานและส่งให้คณะสงฆ์และหน่วยงานเกี่ยวข้องตามลำดับชั้น

**แผนผังแสดงขั้นตอนการพัฒนา กำกับ ติดตามและประเมินผล
โครงการวัด ประชา รัฐ สร้างสุข**

การรายงานผลโครงการวัด ประชา รัฐ สร้างสุข

๑. วัดที่เข้าร่วมโครงการฯ ดำเนินการหลักการที่กำหนดไว้ ๕ หมวด พัฒนากิจกรรม พื้นที่ของวัด และรูปแบบการดำเนินการตามที่คณะกรรมการฝ่ายสาธารณูปการของมหาเถรสมาคม คณะกรรมการ หรืออนุกรรมการที่เกี่ยวข้องได้จัดทำคู่มือมาตรฐานและเกณฑ์ชี้วัดผลการดำเนินการของโครงการ

๒. จัดทำฐานข้อมูลโครงการวัด ประชา รัฐ สร้างสุข ของวัดตามคู่มือ แนวปฏิบัติ เกณฑ์มาตรฐาน และตัวชี้วัดของโครงการวัด ประชา รัฐ สร้างสุข

๓. กำกับ ติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงานตามแผนงานและกิจกรรมที่กำหนดไว้ อย่างน้อย ๗ ขั้นตอนการปฏิบัติงาน และการพัฒนาพื้นที่ ๙ แห่งภายในวัด

๔. สรุปรวเคราะห์การดำเนินการตามแผนงานที่กำหนดไว้ โดยมีการเปรียบเทียบก่อน-หลังการ ดำเนินการอย่างน้อยปีละ ๒ ครั้ง

๕. จัดทำรายงานแล้วส่งต่อคณะสงฆ์และหน่วยงานเกี่ยวข้องตามลำดับชั้น

เทคนิคการตรวจติดตามและประเมินผลโครงการวัด ประชา รัฐ สร้างสุข

การติดตามและการตรวจประเมิน 5ส มีประเด็นที่ต้องคำนึงถึง ดังนี้

๑. Location วัดชุมชนหรือสถานที่ตรวจประเมินในพื้นที่ว่าพื้นที่นั้นทำภารกิจอะไรสภาพแวดล้อมมีลักษณะอย่างไร ผู้ปฏิบัติต้องรับผิดชอบทำหน้าที่อะไรบ้าง และจะต้องวัสดุอุปกรณ์อะไรที่เอื้อประโยชน์ต่อการทำงาน

๒. Situation สถานการณ์ หรือสภาพความเป็นจริงที่ไปตรวจประเมิน ณ ขณะนั้น ว่ามีอะไรเกิดขึ้นบ้าง โดยใช้วิจาร์ณญาณในการประเมินผล

๓. Evidence หลักฐานที่เป็นรูปธรรม เช่น การพิจารณาจากเอกสาร การสังเกตการบันทึกผลการปฏิบัติงาน หรือที่เรียกทั่วไปว่า แบบฟอร์ม การสัมภาษณ์ผู้เกี่ยวข้อง

๔. Requirement ข้อกำหนดหรือเกณฑ์การประเมินที่

เกี่ยวข้องในการนำมาพิจารณาในการตรวจประเมิน คือ เกณฑ์การประเมิน 5ส มาตรฐาน 5ส ที่กำหนดขึ้น ขั้นตอนการปฏิบัติงาน กฎหมาย ระเบียบที่เกี่ยวข้อง เช่น กฎหมายความปลอดภัย กฎหมายสิ่งแวดล้อม การจัดการทรัพยากรวัฒนธรรม เป็นต้น

๕. Best Practice ตัวอย่างที่ดี ในการตรวจประเมิน คณะกรรมการผู้ตรวจประเมินต้องค้นหาตัวอย่างหรือแบบอย่างที่ดีของวัดหรือพื้นที่ต่างๆที่ได้พบเพราะการตรวจประเมินที่ดีต้องจับถูกมากกว่าการจับผิด การจับถูกคือพยายามค้นหาจุดที่ควรยกย่อง ส่วนจุดที่ยังไม่ดีหรือไม่ได้มาตรฐานก็ถือว่าเป็นโอกาสในการปรับปรุง (Opportunity for Improvement : OFI) การค้นหาแบบอย่างที่ดี หรือตัวอย่างที่ดี จะนำไปสู่การขยายผลต่อให้แก่พื้นที่อื่นๆ ซึ่งเป็นการทำให้การพัฒนา ปรับปรุงวัดหรือชุมชนเป็นไปอย่างรวดเร็วและข้อสำคัญเกิดการแลกเปลี่ยนการเรียนรู้ (Knowledge Sharing) เกิดขึ้นภายใน

รูปแบบการติดตามและประเมินผลโครงการวัด ประชา รัฐ สร้างสุข

รูปแบบการติดตามและประเมินผลโครงการวัด ประชา รัฐ สร้างสุขนั้น สามารถติดตามและประเมินผลทั้งในระดับวัด ตำบล อำเภอ จังหวัด ภาค หน และระดับประเทศ โดยเป็นหน้าที่ของคณะกรรมการที่คณะสงฆ์ได้แต่งตั้งขึ้นเพื่อทำหน้าที่ในการติดตามประเมินผลการดำเนินการวัดที่เข้าร่วมโครงการในแต่ละพื้นที่ มุ่งเน้นการนำหลักการ ๕ส และหลักสัปปายะ ๗ มาเป็นเกณฑ์ในการประเมินผล การใช้หลักเกณฑ์และตัวชี้วัดโครงการวัด ประชา รัฐ สร้างสุข จำนวน ๖ หมวด เป็นแนวทางในการติดตามประเมินผล โดยมีแนวทางดังนี้

๑. ตระหนักถึงความสำคัญของการดำเนินการตามโครงการวัด ประชา รัฐ สร้างสุข
๒. ส่งเสริมหลักการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับโครงการ
๓. การปฏิบัติตามเกณฑ์มาตรฐาน และตัวชี้วัดการประเมินที่เหมาะสม
๔. ส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันเพื่อพัฒนาโครงการอย่างต่อเนื่อง
๕. การสรุปผลการติดตามและประเมินผล

การติดตามและการตรวจประเมิน 5ส มีประเด็นที่ต้องคำนึงถึง

๑. Location วัด ชุมชนหรือสถานที่ตรวจประเมินในพื้นที่ปฏิบัติงาน ว่าพื้นที่นั้นทำภารกิจอะไร สภาพแวดล้อมมีลักษณะอย่างไร ผู้ปฏิบัติต้องรับผิดชอบทำหน้าที่อะไรบ้าง และจะต้องวัสดุ อุปกรณ์อะไร ที่เอื้อประโยชน์ต่อการทำงาน
๒. Situation สถานการณ์ หรือสภาพความเป็นจริงที่ไปตรวจประเมิน ณ ขณะนั้น ว่ามีอะไรเกิดขึ้นบ้าง โดยใช้วิจารณ์ญาณในการประเมินผล
๓. Evidence หลักฐานที่เป็นรูปธรรม เช่น การพิจารณาจากเอกสาร การสังเกตการบันทึกผลการปฏิบัติงาน หรือที่เรียกทั่วไปว่า แบบฟอร์ม การสัมภาษณ์ผู้เกี่ยวข้อง
๔. Requirement ข้อกำหนดหรือเกณฑ์การประเมินที่เกี่ยวข้องในการนำมาพิจารณาในการตรวจประเมิน คือ เกณฑ์การประเมิน 5ส มาตรฐาน 5ส ที่กำหนดขึ้น ขั้นตอนการปฏิบัติงาน กฎหมาย ระเบียบที่เกี่ยวข้อง เช่น กฎหมายความปลอดภัย กฎหมายสิ่งแวดล้อม การจัดการทรัพยากรวัฒนธรรม เป็นต้น
๕. Best Practice ตัวอย่างที่ดี ในการตรวจประเมิน คณะกรรมการผู้ตรวจประเมินต้องค้นหาตัวอย่างหรือแบบอย่างที่ดีของวัดหรือพื้นที่ต่างๆ ที่ได้พบ เพราะการตรวจประเมินที่ดีต้องจับถูกมากกว่าการจับผิด

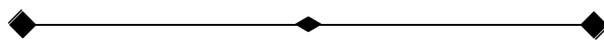
มาตรฐานและตัวชี้วัดความสำเร็จของแผนพัฒนายุทธศาสตร์โครงการประชา รัฐ วัดสร้างสุข

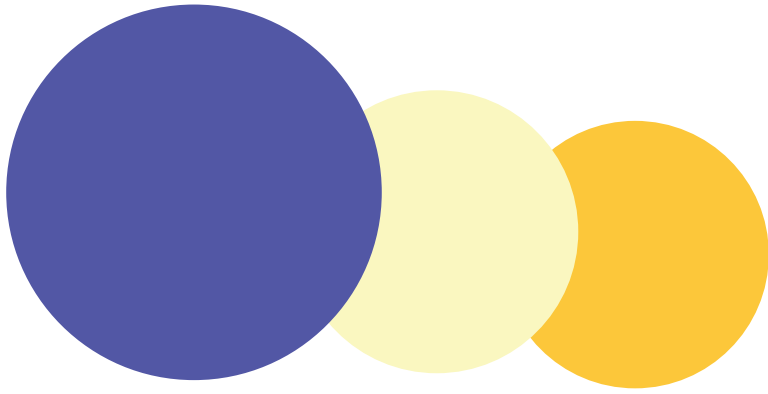
- ๑) คณะกรรมการฝ่ายสาธารณูปการ ของมหาเถรสมาคม และคณะกรรมการหรืออนุกรรมการที่เกี่ยวข้องดำเนินการจัดทำมาตรฐานและเกณฑ์ชี้วัดผลการดำเนินการของแผนยุทธศาสตร์
- ๒) จัดทำแนวปฏิบัติ คู่มือ เกณฑ์มาตรฐานและตัวชี้วัดตามแผนยุทธศาสตร์
- ๓) กำกับ ติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงานตามแผนยุทธศาสตร์ที่กำหนดไว้
- ๔) สรุปวิเคราะห์การดำเนินการตามแผนยุทธศาสตร์ที่กำหนดไว้
- ๕) จัดทำรายงานต่อมหาเถรสมาคม คณะสงฆ์และประชาคมที่เกี่ยวข้อง

สรุป

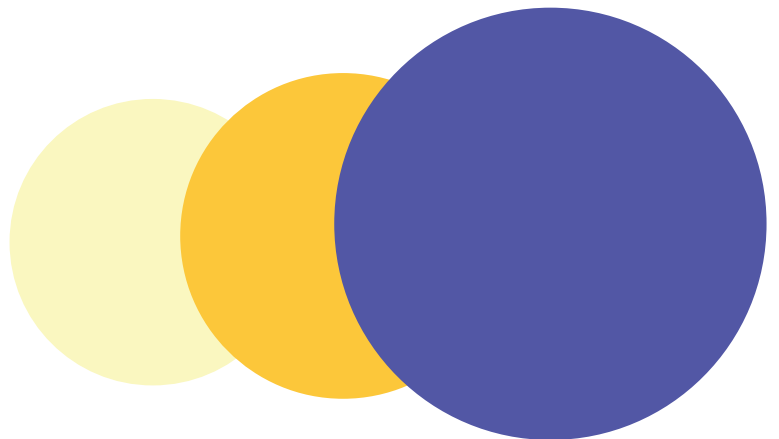
คณะกรรมการฝ่ายสาธารณูปการและคณะอนุกรรมการขับเคลื่อนโครงการประชา รัฐ วัดสร้างสุข เป็นคณะกรรมการที่ได้รับการมอบหมายจากมหาเถรสมาคม โดยมุ่งเน้นการดำเนินการตามแนวทางการปฏิรูปกิจการพระพุทธศาสนา ๖ ด้าน ตามวิสัยทัศน์ คือ “พุทธศาสน์มั่นคง ดำรงศีลธรรม นำสังคมสันติสุขอย่างยั่งยืน” และการดำเนินการตามแผนยุทธศาสตร์ชาติที่ว่า “มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน” อย่างเป็นรูปธรรม เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตและจิตใจของประชาชนในสังคมไทย เพื่อให้สังคมไทยเป็นศูนย์กลางของการเผยแผ่พระพุทธศาสนาและวิทยาการด้านต่างๆ ที่มีคุณค่าต่อมวลมนุษยชาติ มุ่งมั่นในการทำหน้าที่ให้การปกครอง การศาสนศึกษา การเผยแผ่ การสาธารณูปการ การศึกษาสงเคราะห์ การสาธารณุณสงเคราะห์ และกิจการอื่นๆ ให้มีความมั่นคงอันจะเป็นประโยชน์ต่อการส่งเสริมพระพุทธศาสนาและพัฒนา

ดังนั้น ภายใต้แผนยุทธศาสตร์ของโครงการวัด ประชา รัฐ สร้างสุข คณะกรรมการขับเคลื่อน ฯ จึงเชื่อมั่นได้ว่าจะนำไปสู่การบรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายของพระพุทธศาสนาตามพระพุทธรพจน์ที่ว่า “ภิกษุทั้งหลาย พวกเธอจงเที่ยวจาริกไปเพื่อประโยชน์และความสุขแก่คนหมู่มาก เพื่ออนุเคราะห์โลก เพื่อประโยชน์เกื้อกูลและความสุขแก่ทวยเทพและมนุษย์ ขอจงอย่าได้ไปรวมทางเดียวกันสองรูป จงแสดงธรรมงามในเบื้องต้น งามในท่ามกลาง งามในที่สุด จงประกาศพรหมจรรย์พร้อมทั้งอรรถทั้งพยัญชนะ ครบ บริสุทธิ์ บริบูรณ์ สัตว์ทั้งหลายจำพวกที่มีธูลีคือกิเลสในจักขุน้อยมีอยู่ เพราะไม่ได้ฟังธรรมย่อมนเสื่อม ผู้รู้ทั่วถึงธรรมจักมี ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย แม้เราก็จักไปยังตำบลอุรุเวลาเสนานิคมเพื่อแสดงธรรม” ทั้งนี้ เพื่อมุ่งสู่การส่งเสริมพระพุทธศาสนา การพัฒนาสังคมการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมไทยการพัฒนาองค์ความรู้และกระบวนการที่สร้างสรรค์และเกิดประโยชน์ต่อสังคมในวงกว้างสืบต่อไป

ภาคผนวก

เกณฑ์และตัวชี้วัดการประเมินโครงการวัด ประชา รัฐ สร้างสุข (พ.ศ. ๒๕๖๖-๒๕๗๐)

การติดตามและประเมินผลการดำเนินการโครงการวัด ประชา รัฐ สร้างสุขนั้น คณะอนุกรรมการโครงการวัด ประชา รัฐ สร้างสุข และภาคีที่เกี่ยวข้องได้กำหนดหลักเกณฑ์และตัวชี้วัดในการติดตามประเมินผลการดำเนินการไว้เป็น ๕ หมวด เพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติ และการนำหลักเกณฑ์ไป ประเมินผลการดำเนินการของวัด ดังนี้

๑. หมวดการบริหารจัดการโครงการ

หมวดนี้ มีเป้าหมายเพื่อพัฒนากระบวนการของวัดและชุมชนในการดำเนินการตามโครงการ โดยเน้นการประกาศนโยบาย การมีส่วนร่วมในโครงการ การจับคู่ในการพัฒนาสิ่งแวดล้อมไปด้วยกัน การให้ความรู้เรื่องหลัก ๕ส และการลงมือปฏิบัติร่วมกัน เพื่อนำไปสู่การพัฒนาพื้นที่ ๙ แห่งภายในวัด ให้ความสวยงามได้มาตรฐานตามหลัก ๕ส และหลักสี่ปายะ ๗ โดยมีขั้นตอน ดังนี้

๑. การแต่งตั้งคณะกรรมการโครงการ (คณะกรรมการ ๕ ส)
๒. การประกาศนโยบายเข้าร่วมโครงการวัด ประชา รัฐ สร้างสุข
๓. การอบรมให้ความรู้ตามหลัก ๕ ส เพื่อสร้างวัดสวยด้วยความสุข
๔. การสำรวจพื้นที่ จัดทำแผนผังวัด ชุมชน โรงเรียน และวิเคราะห์พื้นที่เพื่อการพัฒนา
๕. การจัดทำแผนปรับปรุงภายในวัด และชุมชน
๖. การจับคู่เพื่อการพัฒนาพื้นที่และการลงมือปฏิบัติ (Big Cleaning Day)

๒. หมวดการพัฒนาพื้นที่ภายในวัด ๙ แห่ง (ชุมชน สถาบันการศึกษา และองค์กร)

หมวดนี้ มีเป้าหมายเพื่อพัฒนาความสะอาด ความสะดวก มาตรฐาน และความปลอดภัยของพื้นที่/อาคาร ๙ พื้นที่ภายในวัด เพื่อให้มีการดูแลอย่างทั่วถึง วัดและชุมชนที่ได้ดำเนินการใน ๗ ขั้นตอนและมีการพัฒนาวัดในพื้นที่ ๙ แห่งนี้ จะถือว่าได้เข้าสู่เกณฑ์มาตรฐานของโครงการวัด ประชา รัฐ สร้างสุข เพราะว่ามีกระบวนการพัฒนาระบบสาธารณูปการและสิ่งแวดล้อมภายในวัดตามความเหมาะสม ได้แก่

๑. ป้ายชื่อวัด บริเวณหน้าวัด และแผนผังวัดโดยสังเขป
๒. การจัดการจราจร ป้ายจราจร และที่จอดรถ
๓. การจัดระบบคลังวัสดุสงฆ์ และการควบคุมการเบิก-จ่ายสิ่งของ
๔. ห้องน้ำ
๕. การจัดการขยะ
๖. สภาพแวดล้อมพื้นที่เปิดโล่งภายในวัด ความเป็นระเบียบเรียบร้อย ความปลอดภัย
๗. ระบบไฟฟ้าและการป้องกันอัคคีภัย
๘. โรงครัว
๙. การสุขาภิบาลอาคารเสนาสนะต่างๆ ภายในวัด

๓. หมวดการพัฒนาพื้นที่ทางสังคมและการเรียนรู้ของวัดและชุมชน

หมวดนี้ มุ่งพัฒนาและสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้บนฐานจิตอาสาและความรับผิดชอบต่อสังคม

- ๑) การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงพุทธของวัดและชุมชน
- ๒) การเสริมเครือข่ายจิตอาสาของวัดและชุมชนในพัฒนาวัด การจัดการสิ่งแวดล้อม
- ๓) การส่งเสริมความมีวินัยและความรับผิดชอบต่อวัดและชุมชน
- ๔) การพัฒนาสังคมแห่งการเรียนรู้และการเกื้อกูลในระดับชุมชน
- ๕) การพัฒนาเชิงพื้นที่ให้เป็นสถานที่แห่งการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น
- ๖) การจัดการทุนทางสังคมและวัฒนธรรม
- ๗) การเสริมสร้างกิจกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิต

๔. หมวดการส่งเสริมสุขภาพและการจัดการสิ่งแวดล้อม

หมวดนี้มุ่งพิจารณาถึงการพัฒนาวัดไปสู่การเป็น“วัดส่งเสริมสุขภาพ”และ“การจัดการสิ่งแวดล้อม” โดยนำหลักการส่งเสริมสุขภาพและการจัดการสิ่งแวดล้อมมาประยุกต์ใช้กับหลัก ๕ส และหลักสัปปายะ ๗ เป็นเครื่องมือในการดำเนินการ ดังนี้

๑. การพัฒนาฐานข้อมูลสุขภาพของพระสงฆ์ สามเณร และชุมชน
๒. การพัฒนาสถานที่วัดให้เป็นพื้นที่ส่งเสริมสุขภาพ เช่น มีตู้ยาสามัญประจำวัด ห้องพยาบาล
๓. การส่งเสริมกิจกรรมสุขภาพ เช่น ให้วัดปลอดอบายมุข สุรา บุหรี่ ภัยสุขภาพ
๔. การพัฒนาระบบการจัดการสิ่งแวดล้อมภายในวัด และชุมชน
๕. การพัฒนาวัดให้เป็นแหล่งศึกษาเรียนรู้ด้านการส่งเสริมสุขภาพ

๕. หมวดการจัดการทรัพยากรวัฒนธรรม

หมวดนี้ มีเป้าหมายเพื่อรักษามรดกทางวัฒนธรรมหรือพุทธศิลปกรรมที่มีอยู่ในวัดให้ได้รับการจัดเป็นหมวดหมู่ มีการเก็บรักษา การบูรณปฏิสังขรณ์ให้เป็นระเบียบ สวยงาม เป็นที่น่าเคารพสักการะ เพื่อนำไปสู่การสร้างศรัทธา การพัฒนาจิตใจและปัญญา โดยมีแนวทางการบูรณาการหลักพุทธธรรมและหลักการอื่นๆ เป็นเครื่องมือในการดำเนินการ ดังนี้

๑. การพัฒนาฐานข้อมูลพุทธศิลปกรรมและมรดกวัฒนธรรม เช่น ปูนียวัตถุ-สถาน ภายในวัด
๒. การอนุรักษ์ บูรณปฏิสังขรณ์พุทธศิลปกรรมภายในวัดที่เหมาะสม
๓. การส่งเสริมกิจกรรมทางศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญา

๖. หมวดการจัดการพื้นที่จิตใจและปัญญา

หมวดนี้ มีเป้าหมายเพื่อให้วัดเป็นสถานที่พัฒนาจิตใจและปัญญาตามหลักการทางพระพุทธศาสนา อย่างแท้จริง โดยมีขั้นตอนนับตั้งแต่การจัดการเชิงพื้นที่ การพัฒนากิจกรรมวิถีพุทธ และการส่งเสริมการพัฒนาจิตใจและปัญญา โดยมีขั้นตอน ดังนี้

๑. การจัดให้พื้นที่ของวัด เช่น อุโบสถ วิหาร เป็นสถานที่ส่งเสริมการเรียนรู้วิถีพุทธ
๒. การพัฒนาวัดให้เป็นศูนย์กลางของชุมชนเพื่อส่งเสริมการดำเนินชีวิตวิถีพุทธ
๓. การพัฒนากิจกรรมและการส่งเสริมการเรียนรู้ด้านคุณธรรม จริยธรรมตามแนวพระพุทธศาสนา
๔. การจัดกิจกรรมทางพระพุทธศาสนา เช่น การไหว้พระ สวดมนต์ อย่างต่อเนื่อง

การพัฒนาวัดและชุมชน (การจับคู่พัฒนา) กลุ่มมาตรฐานดีเยี่ยมโครงการวัด ประชา รัฐ สร้างสุข

หมวดและมาตรฐาน	มุ่งสู่มาตรฐาน	มาตรฐานดี	มาตรฐานดีเด่น	มาตรฐานดีเยี่ยม
การบริหารโครงการ				
การพัฒนาพื้นที่ ๙ แห่ง				
การพัฒนาสังคมและการเรียนรู้				
การส่งเสริมสุขภาพ				
การจัดการวัฒนธรรม				
พื้นที่จิตใจและปัญญา				

วัดและชุมชนที่ได้ดำเนินการตามหมวดต่างๆ ทั้ง ๖ หมวด ถือว่าเป็นการดำเนินการที่ครอบคลุมในทุกมิติของการพัฒนาวัดและสังคมตามแนวพระพุทธศาสนา เพราะมุ่งไปสู่การพัฒนาจิตใจและปัญญาเป็นสิ่งสำคัญและเป็นการดำเนินการตาม ๓ พันธกิจของโครงการวัด ประชา รัฐ สร้างสุข ได้แก่ ๑) การพัฒนาพื้นที่ทางกายภาพของวัดและชุมชนให้สะอาด ร่มรื่น สวยงาม เป็นสถานที่สัปปายะ ๒) การพัฒนาพื้นที่ทางสังคมและการเรียนรู้ของวัดและชุมชนด้วยวิถีวัฒนธรรมเชิงพุทธ ๓) การพัฒนาพื้นที่จิตใจและปัญญาของวัด และชุมชนตามแนวพระพุทธศาสนา

แบบฟอร์มตรวจประเมินโครงการ วัด ประชา รัฐ สร้างสุข พ.ศ. ๒๕๖๖-๒๕๗๐

ชื่อวัดที่ตรวจประเมิน.....

ตำบล.....อำเภอ.....จังหวัด.....

วันที่ตรวจประเมิน.....ประเภทการตรวจ : ประเมินตนเอง คณะกรรมการ

ชื่อผู้ตรวจประเมิน.....ตำแหน่ง.....

คำชี้แจง : ให้คณะกรรมการประเมิน โดยทำเครื่องหมาย ลงในช่องที่กำหนด โดยให้ความหมาย ดังนี้

๕ หมายถึง มีแนวปฏิบัติที่ดีมาก โดยมีหลักฐาน สถานที่ เอกสาร และภาพกิจกรรมที่ชัดเจน

๔ หมายถึง มีแนวปฏิบัติที่ดี โดยมีหลักฐาน สถานที่ เอกสาร และภาพกิจกรรมที่เหมาะสม

๓ หมายถึง มีแนวปฏิบัติที่พอใช้ โดยมีหลักฐาน สถานที่ เอกสาร และภาพกิจกรรมพอใช้

๒ หมายถึง มีแนวปฏิบัติที่น้อย โดยมีหลักฐาน สถานที่ เอกสาร และภาพกิจกรรมบางส่วน

๑ หมายถึง มีแนวปฏิบัติที่น้อยมาก โดยมีหลักฐาน สถานที่ เอกสาร และภาพกิจกรรมน้อยมาก

หมวดที่ ๑ ประสิทธิภาพการดำเนินโครงการวัด ประชา รัฐ สร้างสุข

ข้อ	กิจกรรมการดำเนินการ	๑	๒	๓	๔	๕
๑.๑	การแต่งตั้งคณะกรรมการโครงการ (มีการตั้งคณะกรรมการ ๕ ส)					
๑.๒	การประกาศนโยบายเข้าร่วมโครงการวัด ประชา รัฐ สร้างสุข					
๑.๓	การอบรมให้ความรู้ตามหลัก ๕ ส เพื่อสร้างวัดสวยด้วยความสุข					
๑.๔	การสำรวจพื้นที่ จัดทำแผนผังวัด ชุมชน โรงเรียน และวิเคราะห์พื้นที่เพื่อการพัฒนา					
๑.๕	การจัดทำแผนปรับปรุงภายในวัด และชุมชน					
๑.๖	การจับคู่เพื่อการพัฒนาพื้นที่และการลงมือปฏิบัติ (Big Cleaning Day) (อย่างน้อย ๒ ครั้ง/ปี)					
๑.๗	การสรุปผลการดำเนินงาน (เอกสารรายเป็นรูปเล่ม)					

หมวดที่ ๒ การพัฒนาพื้นที่ ๙ แห่ง ภายในวัด						
ข้อ	กิจกรรมการดำเนินการ	๑	๒	๓	๔	๕
๒.๑	ป้ายชื่อวัด บริเวณหน้าวัด และแผนผังวัดโดยสังเขป					
๒.๒	การจัดการจราจร ป้ายจราจร และที่จอดรถ					
๒.๓	การจัดระบบคลังวัสดุสงฆ์ และการควบคุมการเบิก-จ่ายสิ่งของ					
๒.๔	ห้องน้ำ (แยกชาย-หญิง-สะอาด-สะดวก-ปลอดภัย)					
๒.๕	การจัดการขยะ (การคัดแยกขยะ-การใช้หลัก ๓R)					
๒.๖	สภาพแวดล้อมพื้นที่เปิดโล่งภายในวัด ความเป็นระเบียบเรียบร้อย ความปลอดภัย					
๒.๗	ระบบไฟฟ้าและการป้องกันอัคคีภัย (แสงสว่างและระบบป้องกัน)					
๒.๘	การสุขาภิบาลอาคารเสนาสนะต่างๆ ภายในวัด					

หมวด 3 การพัฒนาพื้นที่ทางสังคมและการเรียนรู้ของวัดและชุมชน						
ข้อ	กิจกรรมการดำเนินการ	๑	๒	๓	๔	๕
๓.๑	การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงพุทธของวัดและชุมชน					
๓.๒	การเสริมเครือข่ายจิตอาสาของวัดและชุมชนในพัฒนาวัด การจัดการสิ่งแวดล้อม					
๓.๓	การส่งเสริมความมีวินัยและความรับผิดชอบของวัดและชุมชน					
๓.๔	การพัฒนาสังคมแห่งการเรียนรู้และการเกื้อกูลในระดับชุมชน					
๓.๕	การพัฒนาเชิงพื้นที่ให้เป็นสถานที่แห่งการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น					
๓.๖	การจัดการทุนทางสังคมและวัฒนธรรม					
๓.๗	การเสริมสร้างการเรียนรู้ตลอดชีวิต					

หมวดที่ ๔ การส่งเสริมสุขภาพและสิ่งแวดล้อมภายในวัด						
ข้อ	กิจกรรมการดำเนินการ	๑	๒	๓	๔	๕
๔.๑	การพัฒนาฐานข้อมูลสุขภาพของพระสงฆ์ สามเณร และชุมชน					
๔.๒	การพัฒนาสถานที่วัดให้เป็นพื้นที่ส่งเสริมสุขภาพ เช่น มีตู้ยาสามัญประจำวัด ห้องพยาบาล					
๔.๓	การส่งเสริมกิจกรรมสุขภาพ เช่น ให้อาหารบิณฑบาต บิณฑบาต สวดมนต์ บูชา บูหรีกัณฐา					
๔.๔	การพัฒนากระบวนการจัดการสิ่งแวดล้อมภายในวัด และชุมชน					
๔.๕	การพัฒนาวัดให้เป็นแหล่งศึกษาเรียนรู้ด้านการส่งเสริมสุขภาพ					

หมวดที่ ๕ การจัดการพุทธศิลปกรรมและทรัพยากรวัฒนธรรมภายในวัด						
ข้อ	กิจกรรมการดำเนินการ	๑	๒	๓	๔	๕
๕.๑	การพัฒนาฐานข้อมูลพุทธศิลปกรรมและมรดกวัฒนธรรม เช่น ปูนูนียวัตถุ-สถาน ภายในวัด					
๕.๒	การอนุรักษ์ บูรณปฏิสังขรณ์พุทธศิลปกรรมภายในวัดที่เหมาะสม					
๕.๓	การส่งเสริมกิจกรรมทางศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญา					
๕.๔	การส่งเสริมการเรียนรู้ประวัติศาสตร์และพุทธศิลปกรรมภายในวัด					
๕.๕	การพัฒนาวัดให้เป็นแหล่งศึกษาเรียนรู้ด้านพุทธศิลปกรรม ศิลปวัฒนธรรม และภูมิปัญญา					

หมวดที่ ๖ การส่งเสริมการเรียนรู้ด้านจิตใจและปัญญา						
ข้อ	กิจกรรมการดำเนินการ	๑	๒	๓	๔	๕
๖.๑	การจัดให้พื้นที่ของวัด เช่น อุโบสถ วิหาร เป็นสถานที่ส่งเสริมการเรียนรู้วิถีพุทธ					
๖.๒	การพัฒนาวัดให้เป็นศูนย์กลางของชุมชนเพื่อส่งเสริมการดำเนินชีวิตวิถีพุทธ					
๖.๓	การพัฒนากิจกรรมและการส่งเสริมการเรียนรู้ด้านคุณธรรมจริยธรรมตามแนวพระพุทธศาสนา					
๖.๔	การจัดกิจกรรมทางพระพุทธศาสนา เช่น การไหว้พระ สวดมนต์อย่างต่อเนื่อง					
๖.๕	ส่งเสริมการเจริญวิปัสสนากรรมฐานให้กับประชาชน					

หมายเหตุ : เกณฑ์การประเมินทั้งหมด ๓๘ ข้อ เกณฑ์คะแนนสูงสุด ๑๙๐ คะแนนเต็ม (๕ คะแนนเต็มทุกข้อ)

ระดับดีเยี่ยม ๑๖๐ - ๑๙๐ คะแนน

ระดับดีเด่น ๑๒๑ - ๑๕๙ คะแนน

ระดับดี ๙๐ - ๑๒๐ คะแนน

ระดับมาตรฐาน ๕๐ - ๘๙ คะแนน

แบบรายงานการดำเนินการโครงการวัด ประชา รัฐ สร้างสุข

บทสรุปผู้บริหาร (ตามแบบประเมิน)

บทที่ ๑ ประวัติความเป็นมาและข้อมูลพื้นฐานของวัด ชุมชน และสถานศึกษา

- ๑.๑ ข้อมูลประวัติความเป็นมาของวัด ชุมชน และสถานศึกษา
- ๑.๒ ข้อมูลพื้นฐานและกิจกรรมของวัด ชุมชน และสถานศึกษา

บทที่ ๒ การบริหารจัดการโครงการ

- ๒.๑ การแต่งตั้งคณะกรรมการโครงการ (คณะกรรมการ ๕ ส)
- ๒.๒ การประกาศนโยบายเข้าร่วมโครงการวัด ประชา รัฐ สร้างสุข
- ๒.๓ การอบรมให้ความรู้ตามหลัก ๕ ส เพื่อสร้างวัดสวยด้วยความสุข
- ๒.๔ การสำรวจพื้นที่ จัดทำแผนผังวัด ชุมชน โรงเรียน และวิเคราะห์พื้นที่เพื่อการพัฒนา
- ๒.๕ การจัดทำแผนปรับปรุงภายในวัด และชุมชน
- ๒.๖ การจับคู่เพื่อการพัฒนาพื้นที่และการลงมือปฏิบัติ (Big Cleaning Day)
- ๒.๗ การสรุปผลการดำเนินงาน

บทที่ ๓ การพัฒนาพื้นที่ภายในของวัด ชุมชน และสถาบันการศึกษา

- ๓.๑ ป้ายชื่อวัด บริเวณหน้าวัด และแผนผังวัดโดยสังเขป
- ๓.๒ การจัดการจราจร ป้ายจราจร และที่จอดรถ
- ๓.๓ การจัดระบบคลังวัสดุสงฆ์ และการควบคุมการเบิก-จ่ายสิ่งของ
- ๓.๔ การจัดการดูแลรักษาห้องน้ำ
- ๓.๕ การจัดการขยะ
- ๓.๖ การจัดการสภาพแวดล้อม ความเป็นระเบียบเรียบร้อย ความปลอดภัย
- ๓.๗ การพัฒนาระบบไฟฟ้าและการป้องกันอัคคีภัย
- ๓.๘ การจัดการโรงครัว
- ๓.๙ การสุขาภิบาลอาคารเสนาสนะต่างๆ ภายในวัด

บทที่ ๔ การพัฒนาพื้นที่ทางสังคมและการเรียนรู้ของวัดและชุมชน

- ๔.๑ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงพุทธของวัดและชุมชน
- ๔.๒ การเสริมเครือข่ายจิตอาสาของวัดและชุมชนในพัฒนาวัดและการจัดการสิ่งแวดล้อม
- ๔.๓ การส่งเสริมความมีวินัยและความรับผิดชอบของวัดและชุมชน
- ๔.๔ การพัฒนาสังคมแห่งการเรียนรู้และการเกื้อกูลในระดับชุมชน
- ๔.๕ การพัฒนาเชิงพื้นที่ให้เป็นสถานที่แห่งการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น
- ๔.๖ การจัดการทุนทางสังคมและวัฒนธรรม
- ๔.๗ การเสริมสร้างกิจกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิต

บทที่ ๕ การส่งเสริมสุขภาพและการจัดการสิ่งแวดล้อม

- ๕.๑ การพัฒนาฐานข้อมูลสุขภาพของพระสงฆ์ สามเณร และชุมชน
- ๕.๒ การพัฒนาสถานที่วัดให้เป็นพื้นที่ส่งเสริมสุขภาพ เช่น มีตู้ยาสามัญประจำวัด ห้องพยาบาล
- ๕.๓ การส่งเสริมกิจกรรมสุขภาพ เช่น ให้วัดปลอดอบายมุข สุรา บุหรี่ ภัยยา
- ๕.๔ การพัฒนาระบบการจัดการสิ่งแวดล้อมภายในวัด และชุมชน
- ๕.๕ การพัฒนาวัดให้เป็นแหล่งศึกษาเรียนรู้ด้านการส่งเสริมสุขภาพ

บทที่ ๖ การจัดการทรัพยากรวัฒนธรรม

- ๖.๑ การพัฒนาฐานข้อมูลพุทธศิลปกรรมและมรดกวัฒนธรรม เช่น ปูนีลยัตถุสถาน ภายในวัด
- ๖.๒ การอนุรักษ์ บูรณปฏิสังขรณ์พุทธศิลปกรรมภายในวัดที่เหมาะสม
- ๖.๓ การส่งเสริมกิจกรรมภูมิปัญญาและวัฒนธรรม
- ๖.๔ การส่งเสริมการเรียนรู้เกี่ยวกับประวัติศาสตร์และพุทธศิลปกรรมภายในวัด
- ๖.๕ การพัฒนาวัดให้เป็นแหล่งศึกษาเรียนรู้ด้านพุทธศิลปกรรม ศิลปวัฒนธรรม และภูมิปัญญา

บทที่ ๗ การจัดการพื้นที่จิตใจและปัญญา

- ๗.๑ การจัดให้พื้นที่ของวัด เช่น อุโบสถ วิหาร เป็นสถานที่ส่งเสริมการเรียนรู้วิถีพุทธ
- ๗.๒ การพัฒนาวัดให้เป็นศูนย์กลางของชุมชนเพื่อส่งเสริมการดำเนินชีวิตวิถีพุทธ
- ๗.๓ การพัฒนากิจกรรมและการส่งเสริมการเรียนรู้ด้านคุณธรรม จริยธรรมตามแนวพระพุทธศาสนา
- ๗.๔ การจัดกิจกรรมทางพระพุทธศาสนา เช่น การไหว้พระ สวดมนต์ อย่างต่อเนื่อง
- ๗.๕ ส่งเสริมการเจริญวิปัสสนากรรมฐานให้กับประชาชน

บทที่ ๘ สรุปและข้อเสนอแนะ

- ๘.๑ สรุปผลการดำเนินการ
- ๘.๒ ข้อเสนอแนะ

ภาคผนวก

- เอกสารที่เกี่ยวข้อง เช่น เอกสารการตั้งคณะกรรมการ เป็นต้น
- ภาพถ่ายกิจกรรม

**ระเบียบมหาเถรสมาคม
ว่าด้วยการดำเนินงานโครงการวัด ประชา รัฐ สร้างสุข พ.ศ. ๒๕๖๖**

.....

โดยที่เป็นการสมควรให้มีระเบียบว่าด้วยการดำเนินงานโครงการวัด ประชา รัฐ สร้างสุข ในการขับเคลื่อนกิจการคณะสงฆ์ให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติและแผนพัฒนากิจการคณะสงฆ์

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๕ ตีรี้ แห่งพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ. ๒๕๐๕ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ มหาเถรสมาคมจึงวางระเบียบไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบมหาเถรสมาคม ว่าด้วยการดำเนินงานโครงการวัด ประชา รัฐ สร้างสุข พ.ศ....”

ข้อ ๒ ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในแกลงการณ้คณะสงฆ์เป็นต้นไป

ข้อ ๓ ในระเบียบนี้

“โครงการ” หมายความว่า โครงการวัด ประชา รัฐ สร้างสุข

“วัด” หมายความว่า วัดตามกฎหมายว่าด้วยคณะสงฆ์

“ประชา” หมายความว่า ประชาชนหรือองค์กรเครือข่ายภาคเอกชน

“รัฐ” หมายความว่า หน่วยงานหรือองค์กรของรัฐหรือหน่วยงานที่อยู่ในกำกับของรัฐ

“ชุมชน” หมายความว่า หมู่บ้านตามประกาศของกระทรวงมหาดไทยหรือกลุ่มบุคคลที่รวมกลุ่มกันเพื่อดำเนินการกิจกรรมขับเคลื่อนการพัฒนาพื้นที่ของชุมชนหรือเครือข่ายทางสังคมที่อยู่ร่วมกันในชุมชน

“สถานศึกษา” หมายความว่า หน่วยงานหรือองค์กรที่จัดตั้งขึ้นตามกฎหมาย มีหน้าที่และอำนาจในการจัดการศึกษาทั้งภาครัฐและเอกชน เช่น โรงเรียน วิทยาลัย มหาวิทยาลัย หรือหน่วยงานทางการศึกษาอื่น

“คณะกรรมการอำนวยการ” หมายความว่า คณะกรรมการอำนวยการขับเคลื่อนโครงการวัด ประชา รัฐ สร้างสุข

“คณะกรรมการบริหารกลาง” หมายความว่า คณะกรรมการบริหารการขับเคลื่อนโครงการวัด ประชา รัฐ สร้างสุข ส่วนกลาง

“คณะกรรมการระดับหน” หมายความว่า คณะกรรมการขับเคลื่อนโครงการวัด ประชา รัฐ สร้างสุข ระดับหน ที่กำหนดตามกฎหมายหาเถรสมาคมว่าด้วยระเบียบการปกครองคณะสงฆ์

“คณะกรรมการระดับจังหวัด” หมายความว่า คณะกรรมการขับเคลื่อนโครงการวัด ประชา รัฐ สร้างสุข ระดับจังหวัด ที่กำหนดตามกฎหมายหาเถรสมาคมว่าด้วยระเบียบการปกครองคณะสงฆ์

“คณะกรรมการระดับอำเภอ” หมายความว่า คณะกรรมการขับเคลื่อนโครงการวัด ประชา รัฐ สร้างสุข ระดับอำเภอ ที่กำหนดตามกฎหมายหาเถรสมาคมว่าด้วยระเบียบการปกครองคณะสงฆ์

“คณะกรรมการระดับจังหวัด” หมายความว่า คณะกรรมการขับเคลื่อนโครงการวัด ประชา รัฐ สร้างสุข ระดับจังหวัด ที่กำหนดตามกฎหมายหาเถรสมาคมว่าด้วยระเบียบการปกครองคณะสงฆ์

“คณะกรรมการระดับอำเภอ” หมายความว่า คณะกรรมการขับเคลื่อนโครงการวัด ประชา รัฐ สร้างสุข ระดับอำเภอ ที่กำหนดตามกฎหมายหาเถรสมาคมว่าด้วยระเบียบการปกครองคณะสงฆ์

“คณะกรรมการระดับวัดและชุมชน” หมายความว่า คณะกรรมการขับเคลื่อนโครงการ

วัด ประชา รัฐ สร้างสุข ระดับวัดและชุมชนหรือหมู่บ้านตามประกาศจังหวัด เรื่อง ตั้งและกำหนดเขตหมู่บ้าน

“คณะกรรมการระดับสถานศึกษา” หมายความว่า คณะกรรมการขับเคลื่อนโครงการวัด ประชา รัฐ สร้างสุข ระดับสถานศึกษา

“กองทุน” หมายความว่า กองทุนโครงการวัด ประชา รัฐ สร้างสุข

“จังหวัด” หมายความว่ารวมถึง กรุงเทพมหานคร

“อำเภอ” หมายความว่ารวมถึง เขตในกรุงเทพมหานคร

“ตำบล” หมายความว่ารวมถึง แขวงในกรุงเทพมหานคร

“ผู้ว่าราชการจังหวัด” หมายความว่ารวมถึง ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร

“นายอำเภอ” หมายความว่ารวมถึง ผู้อำนวยการเขตในกรุงเทพมหานคร

ข้อ ๔ ให้เลขาธิการมหาเถรสมาคม รักษาการตามระเบียบนี้

หมวด ๑ วัตถุประสงค์และการดำเนินงาน

ข้อ ๕ วัตถุประสงค์และการดำเนินงานตามระเบียบนี้มีขอบเขต ดังต่อไปนี้

- (๑) เพื่อนำหลัก ๕ ส (สะอาด สะดวก สะอาด สร้างสุขนิสัย สร้างระเบียบวินัย) หลักสัปปายะ และหลักความรับผิดชอบต่อสังคมไปปฏิบัติโดยมีวัดและชุมชนเป็นศูนย์กลาง
- (๒) เพื่อส่งเสริมให้วัดเป็นพื้นที่ต้นแบบการพัฒนาพื้นที่ทางกายภาพ การบริหารจัดการมรดกทางพระพุทธศาสนาและวัฒนธรรม ให้เป็นแหล่งเรียนรู้ของสังคมด้านการพัฒนาจิตใจและปัญญา
- (๓) เพื่อส่งเสริมสนับสนุนให้คณะสงฆ์ หน่วยงานภาครัฐภาคเอกชน ประชาชน ภาคีเครือข่าย และกลุ่มวิชาชีพต่างๆ ที่มีจิตอาสาและรับผิดชอบต่อสังคม ร่วมมือกันพัฒนาพื้นที่ของวัดและชุมชน
- (๔) เพื่อส่งเสริมสนับสนุนการเผยแผ่หลักพุทธธรรม และสร้างเครือข่ายการพัฒนาสุขภาพวิถีพุทธที่ยั่งยืน

ข้อ ๖ การดำเนินงานตามระเบียบนี้ มีแนวทาง ขั้นตอน ดังต่อไปนี้

- (๑) ศึกษาวิเคราะห์สภาพของสังคม กำหนดแนวทางและขั้นตอนในการดำเนินงาน แผนงาน โครงการ และกิจกรรมของโครงการ
- (๒) วางแผนและกำหนดรายละเอียดการดำเนินงาน แผนงาน โครงการ และกิจกรรมในการปฏิบัติของโครงการ
- (๓) ให้ความเห็นชอบหรืออนุมัติการดำเนินงาน แผนงาน โครงการ และกิจกรรมของโครงการ ต่อคณะกรรมการอำนวยการ คณะกรรมการบริหารกลาง คณะกรรมการระดับหน ระดับจังหวัด ระดับอำเภอ ระดับวัดและชุมชน และระดับสถานศึกษา
- (๔) แจ้งมติมหาเถรสมาคมให้วัดและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องร่วมดำเนินงานขับเคลื่อน แผนงาน โครงการ และกิจกรรมของโครงการ
- (๕) ประชุมชี้แจงแนวทางและขั้นตอนการดำเนินงานและการติดตามประเมินผลแผนงานโครงการ และกิจกรรมของโครงการ
- (๖) กำหนดยุทธศาสตร์ กลยุทธ์ ในการขับเคลื่อนแผนงาน โครงการ และกิจกรรมของโครงการ ในระดับหน ระดับจังหวัด ระดับอำเภอ ระดับวัดและชุมชน และระดับสถานศึกษา
- (๗) กำกับ ติดตามประเมินผล และรายงานการดำเนินงาน แผนงาน โครงการ และกิจกรรมของโครงการ

ข้อ ๗ ให้เผยแพร่การดำเนินงานขับเคลื่อนแผนงาน โครงการ กิจกรรมของโครงการ การยกย่องหน่วยงาน องค์กร บุคคล คณะบุคคล ที่สร้างคุณงามความดีเป็นแบบอย่างต่อสังคม สร้างและพัฒนาชุดความรู้ตามหลัก สัปปายะ สร้างและพัฒนาเครือข่ายหลักปฏิบัติ ๕ ส กลุ่มจิตอาสาและรับผิดชอบต่อสังคม โดยจัดทำวารสาร เอกสาร สิ่งตีพิมพ์ บทความ วิดีทัศน์ สิ่งประดิษฐ์ แผ่นป้ายโฆษณา สื่อดิจิทัล ผ่านช่องทางต่างๆ ตามความเหมาะสม

หมวด ๒
คณะกรรมการ
ส่วนที่ ๑
คณะกรรมการอำนวยการ

ข้อ ๘ ให้มีคณะกรรมการอำนวยการ ซึ่งมหาเถรสมาคมแต่งตั้ง โดยการเสนอของประธานฝ่าย
สาธารณูปการของมหาเถรสมาคม ประกอบด้วย

(๑) ประธานกรรมการรูปหนึ่งซึ่งสมเด็จพระสังฆราชทรงแต่งตั้ง โดยความเห็นชอบของ
มหาเถรสมาคม

(๒) กรรมการมหาเถรสมาคมที่ได้รับมอบหมาย จำนวนสองรูป

(๓) เจ้าคณะภาคที่เจ้าคณะใหญ่มอบหมาย จำนวนห้ารูป

(๔) กรรมการโดยตำแหน่ง ได้แก่ ประธานกรรมการฝ่ายสาธารณูปการของมหาเถร
สมาคม อธิการบดีมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย อธิการบดีมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
ประธานกรรมการบริหารกลาง ประธานกรรมการระดับหน รัฐมนตรีที่กำกับดูแลสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่ง
ชาติ ปลัดกระทรวงมหาดไทย ปลัดกระทรวงวัฒนธรรม ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ปลัดกระทรวงพัฒนาสังคม
และความมั่นคงของมนุษย์ ปลัดกระทรวงแรงงาน ปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม และปลัด
กระทรวงสาธารณสุข

(๕) กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิด้านพระพุทธศาสนา ด้านการบริหารงานภาครัฐ ด้านพัฒนา
สังคม หรือด้านอื่นๆ ที่เหมาะสม จำนวนไม่เกินหกหรือคน

(๖) ผู้อำนวยการสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ เป็นกรรมการและเลขานุการ
ผู้อำนวยการกองพุทธศาสนสถาน เป็นกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

ให้คณะกรรมการอำนวยการเลือกกรรมการรูปหนึ่งเป็นรองประธานกรรมการ

ข้อ ๙ คณะกรรมการตาม ข้อ ๘ (๑) (๒) (๓) และ (๕) มีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละสามปี
และอาจได้รับแต่งตั้งใหม่ได้อีก

คณะกรรมการตามวรรคหนึ่ง ครอบคลุมวาระหากยังมิได้แต่งตั้งคณะกรรมการ ให้คณะ
กรรมการที่พ้นตามวาระนั้นปฏิบัติหน้าที่ไปจนกว่าคณะกรรมการที่ได้รับการแต่งตั้งใหม่เข้ารับหน้าที่

ข้อ ๑๐ คณะกรรมการ ตามข้อ ๘ (๑) (๒) (๓) และ (๕) นอกจากพ้นจากตำแหน่งตามวาระแล้ว
พ้นจากตำแหน่งเมื่อ

(๑) ตายหรือมรณภาพ

(๒) ลาออก

(๓) สมเด็จพระสังฆราชมีพระบัญชาให้ออกโดยความเห็นชอบของมหาเถรสมาคม

(๔) เป็นบุคคลล้มละลายทุจริต

(๕) เป็นคนไร้ความสามารถหรือเสมือนไร้ความสามารถ

(๖) ถูกจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก

ข้อ ๑๑ คณะกรรมการตามข้อ ๘ (๑) (๒) (๓) และ (๕) พ้นจากตำแหน่งก่อนครบวาระ ให้ผู้ที่ได้รับการแต่งตั้งเป็นกรรมการแทนตำแหน่งที่ว่าง อยู่ในตำแหน่งเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของกรรมการซึ่งตนแทน เว้นแต่ วาระที่เหลือไม่ถึงเก้าสิบวัน จะไม่แต่งตั้งกรรมการแทนก็ได้

คณะกรรมการตามวรรคหนึ่ง พ้นจากตำแหน่งก่อนครบวาระและเหลือเวลาตามวาระไม่ถึงเก้าสิบวัน ให้กรรมการที่มีอยู่เกินกึ่งหนึ่งของคณะกรรมการทั้งหมดปฏิบัติหน้าที่ต่อไปจนกว่าจะมีการแต่งตั้งคณะกรรมการเข้ารับหน้าที่

ข้อ ๑๒ ให้คณะกรรมการอำนวยการ มีหน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้

- (๑) กำหนดนโยบาย ยุทธศาสตร์ แผนงาน โครงการ กิจกรรม และแนวทางการเร่งรัดติดตามการดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของโครงการ
- (๒) กำกับ ติดตาม ส่งเสริมสนับสนุนคณะกรรมการทุกระดับให้ดำเนินการตามนโยบาย ยุทธศาสตร์ แผนงาน โครงการ และกิจกรรมของโครงการอย่างมีประสิทธิภาพ
- (๓) อนุมัติหรือเห็นชอบแผนงาน โครงการ และกิจกรรม ที่สอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์โครงการวัด ประชา รัฐ สร้างสุข
- (๔) ให้คำปรึกษา แนะนำ เสนอแนะ วินิจฉัย แก้ปัญหา หรือกระทำการใด ๆ เพื่อให้การดำเนินงานแผนงาน โครงการ และกิจกรรม บรรลุตามเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของโครงการ
- (๕) เสนอแต่งตั้งคณะกรรมการบริหารกลาง คณะกรรมการระดับหน ต่อมหาเถรสมาคมผ่านประธานกรรมการฝ่ายสาธารณูปการของมหาเถรสมาคม
- (๖) ประกาศยกย่องหน่วยงาน องค์กร บุคคล และพื้นที่ดำเนินงานที่ประสบความสำเร็จบรรลุตามเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของโครงการ
- (๗) แต่งตั้งคณะกรรมการหรือคณะอนุกรรมการฝ่ายต่างๆ เพื่อสนับสนุนการดำเนินงานของคณะกรรมการทุกระดับ
- (๘) ปฏิบัติงานอื่นๆ ตามที่มหาเถรสมาคม ประธานกรรมการฝ่ายสาธารณูปการของ มหาเถรสมาคม มอบหมาย

ข้อ ๑๓ การประชุมคณะกรรมการอำนวยการต้องมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของคณะกรรมการทั้งหมดจึงจะเป็นองค์ประชุม

ประธานกรรมการไม่มาประชุมหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้รองประธานกรรมการเป็นประธานในที่ประชุม ถ้ารองประธานกรรมการไม่มาประชุมหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้ที่ประชุมเลือกกรรมการรูปหนึ่งทำหน้าที่ประธานในที่ประชุม

การวินิจฉัยชี้ขาดของที่ประชุมให้ถือเสียงข้างมาก กรรมการหนึ่งรูปหรือคน ให้มีหนึ่งเสียงในการลงคะแนน ถ้าคะแนนเสียงเท่ากันให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงชี้ขาดให้คณะกรรมการอำนวยการประชุมกันอย่างน้อยปีละสองครั้ง หรือตามเหตุผลความจำเป็น

ข้อ ๑๔ ให้สำนักงานคณะกรรมการอำนวยการ มีหน้าที่และอำนาจ บริหารงานทั่วไป ส่งเสริมสนับสนุนการขับเคลื่อนโครงการ และปฏิบัติงานอื่นๆ ตามที่คณะกรรมการอำนวยการมอบหมาย

ให้สำนักงานคณะกรรมการอำนวยการ ตั้งอยู่วัดต้นสังกัดของประประธานกรรมการอำนวยการ

ส่วนที่ ๒

คณะกรรมการบริหารกลาง

ข้อ ๑๕ ให้มีคณะกรรมการบริหารกลาง ซึ่งมหาเถรสมาคมแต่งตั้ง โดยการเสนอของประธานกรรมการฝ่ายสาธารณูปการของมหาเถรสมาคม ประกอบด้วย

(๑) ที่ปรึกษาเจ้าคณะภาค หรือเจ้าคณะภาค หรือพระสังฆาธิการที่มีความเหมาะสม รูปหนึ่งเป็นประธานกรรมการ

(๒) เจ้าคณะภาค รองเจ้าคณะภาค หรือพระสังฆาธิการที่มีความเหมาะสม จำนวนห้า รูปเป็นรองประธานกรรมการ

(๓) พระสังฆาธิการ หรือผู้แทนภาครัฐ หรือภาคีเครือข่าย จำนวนไม่เกินเก้ารูปหรือคน เป็นกรรมการ

(๔) ผู้ทรงคุณวุฒิด้านพระพุทธศาสนา ด้านการบริหารงานภาครัฐ ด้านการพัฒนาสังคม หรือด้านอื่นที่เหมาะสม จำนวนไม่เกินห้ารูปหรือคน เป็นกรรมการ

(๕) รองผู้อำนวยการสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติที่ได้รับมอบหมาย เป็น กรรมการ

(๖) ผู้อำนวยการกองพุทธศาสนสถาน เป็นกรรมการและเลขานุการ ผู้อำนวยการกลุ่ม บุรณะพัฒนาวัดและศาสนสงเคราะห์ เป็นกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

ข้อ ๑๖ ให้คณะกรรมการบริหารกลาง มีหน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้

(๑) เสนอนโยบาย ยุทธศาสตร์ แผนงาน โครงการ และกิจกรรมการดำเนินงานโครงการ ให้สอดคล้องกับสภาพพื้นที่ วัฒนธรรมจารีตประเพณี และค่านิยมของแต่ละท้องถิ่นต่อคณะกรรมการอำนวยการ

(๒) กลับรองแผนงาน โครงการ และกิจกรรม ของคณะกรรมการระดับหนก่อนนำ เสนอคณะกรรมการอำนวยการ

(๓) ให้คำปรึกษา แนะนำ และเสนอแนะ การดำเนินงานแผนงาน โครงการ และ กิจกรรมของโครงการ ต่อคณะกรรมการระดับหน ระดับจังหวัด ระดับอำเภอ ระดับวัดและชุมชน และระดับ สถานศึกษา

(๔) ขับเคลื่อน กำกับ ติดตามประเมินผลการขับเคลื่อนแผนงาน โครงการ และกิจกรรม การดำเนินงานโครงการ ให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และรายงานผลการดำเนินงานต่อมหาเถรสมาคม คณะ กรรมการฝ่ายสาธารณูปการของมหาเถรสมาคม และคณะกรรมการอำนวยการ

(๕) เสนอขอยกย่องหน่วยงาน องค์กร บุคคล และพื้นที่ดำเนินงานแผนงาน โครงการ และ กิจกรรมที่ประสบความสำเร็จตามเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของโครงการ ต่อคณะกรรมการอำนวยการ

(๖) เสนอการจัดพิธีมอบประกาศเกียรติคุณ ป้ายโครงการ หรือจัดกิจกรรมอื่นๆ ของ โครงการ ตามความเหมาะสมต่อคณะกรรมการอำนวยการ

(๗) แต่งตั้งคณะอนุกรรมการฝ่ายต่างๆ เพื่อสนับสนุนการปฏิบัติงานของคณะกรรมการ ทุกระดับ

(๘) ดำเนินการอื่นๆ ตามที่คณะกรรมการอำนวยการ มอบหมาย

ข้อ ๑๗ ให้นำความในข้อ ๙ ข้อ ๑๐ ข้อ ๑๑ และข้อ ๑๓ มาใช้บังคับกับคณะกรรมการบริหารกลางโดยอนุโลม

ข้อ ๑๘ ให้สำนักงานคณะกรรมการบริหารกลาง มีหน้าที่และอำนาจ บริหารงานทั่วไป ส่งเสริมสนับสนุนในการขับเคลื่อนโครงการ และปฏิบัติการอื่นๆ ตามที่คณะกรรมการบริหารกลางมอบหมาย

ให้สำนักงานคณะกรรมการบริหารกลาง ตั้งอยู่วัดต้นสังกัดของประธานกรรมการบริหารกลาง

ส่วนที่ ๓

คณะกรรมการระดับหน

ข้อ ๑๙ ให้มีคณะกรรมการระดับหน ซึ่งมหาเถรสมาคมแต่งตั้ง โดยการเสนอของประธานกรรมการอำนวยการ ผ่านประธานกรรมการฝ่ายสาธารณูปการของมหาเถรสมาคม จำนวนสิบห้ารูปหรือคน

ให้มหาเถรสมาคมคัดเลือกจากคณะกรรมการตามวรรคหนึ่ง เพื่อแต่งตั้งเป็นประธานกรรมการจำนวนหนึ่งรูป และรองประธานกรรมการอีกจำนวนไม่เกินสองรูป

ข้อ ๒๐ ให้คณะกรรมการระดับหน มีหน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้

(๑) เสนอนโยบาย ยุทธศาสตร์ แผนงาน โครงการ และกิจกรรมของโครงการ ให้สอดคล้องกับพื้นที่ วัฒนธรรมจารีตประเพณี และค่านิยมของท้องถิ่นนั้นๆ ต่อคณะกรรมการบริหารกลาง

(๒) กลั่นกรองแผนงาน โครงการ และกิจกรรมของโครงการ ตามที่คณะกรรมการระดับจังหวัดเสนอมาก่อนนำเสนอคณะกรรมการบริหารกลาง

(๓) ให้คำปรึกษา แนะนำ และเสนอแนะการดำเนินงานตามแผนงาน โครงการ และกิจกรรมของโครงการ ต่อคณะกรรมการระดับจังหวัด ระดับอำเภอ ระดับวัดและชุมชน และระดับสถานศึกษา

(๔) ขับเคลื่อนการดำเนินงานตามแผนงาน โครงการ และกิจกรรมการดำเนินงานโครงการ ให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

(๕) แต่งตั้งคณะกรรมการหรือคณะอนุกรรมการฝ่ายต่างๆ เพื่อสนับสนุนการปฏิบัติงานของคณะกรรมการระดับหน

(๖) ดำเนินการอื่นๆ ตามที่คณะกรรมการบริหารกลาง มอบหมาย

ข้อ ๒๑ ให้นำความในข้อ ๙ ข้อ ๑๐ ข้อ ๑๑ และข้อ ๑๓ มาบังคับใช้กับคณะกรรมการระดับหนโดยอนุโลม

ข้อ ๒๒ ให้สำนักงานคณะกรรมการระดับหน มีหน้าที่และอำนาจ บริหารงานทั่วไป ส่งเสริมสนับสนุนการขับเคลื่อนแผนงาน โครงการ กิจกรรม และปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่คณะกรรมการระดับหน มอบหมาย

ให้สำนักงานคณะกรรมการระดับหน ตั้งอยู่วัดต้นสังกัดของประธานกรรมการระดับหน

ส่วนที่ ๔

คณะกรรมการระดับจังหวัด

ข้อ ๒๓ ให้มีคณะกรรมการระดับจังหวัด ซึ่งประธานกรรมการอำนวยการแต่งตั้ง โดยการเสนอของประธานกรรมการบริหารกลาง ประกอบด้วย

ก. ส่วนภูมิภาค

(๑) เจ้าคณะจังหวัดที่มีอาวุโสโดยสมณศักดิ์ เป็นประธานกรรมการบรรพชิต เจ้าคณะจังหวัดที่มีอาวุโสโดยสมณศักดิ์รองลงมา เป็นรองประธานกรรมการ รองเจ้าคณะจังหวัดทั้งสองฝ่ายหรือเจ้าคณะอำเภอ จำนวนหก รูป เป็นกรรมการ เลขาเจ้าคณะจังหวัดที่เป็นประธานกรรมการ เป็นกรรมการและเลขานุการ

(๒) ผู้ว่าราชการจังหวัด เป็นประธานกรรมการคฤหัสถ์ รองผู้ว่าราชการจังหวัดที่ได้รับมอบหมาย เป็นรองประธานกรรมการ นายกองค้การบริหารส่วนจังหวัด ปลัดจังหวัด โยธาธิการและผังเมืองจังหวัด พัฒนาการจังหวัด ท้องถิ่นจังหวัด นายแพทย์สาธารณสุขจังหวัด พัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด ศึกษาธิการจังหวัด วัฒนธรรมจังหวัด และนายอำเภอท้องที่ จำนวนสามคน ที่ผู้ว่าราชการจังหวัดมอบหมาย ผู้ทรงคุณวุฒิด้านพระพุทธศาสนา ด้านการบริหารงานภาครัฐ ด้านการพัฒนาสังคม หรือด้านอื่นๆ ที่เหมาะสม จำนวนไม่เกินสี่รูปหรือคน เป็นกรรมการ ผู้อำนวยการสำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดเป็นกรรมการและเลขานุการ

ข. กรุงเทพมหานคร

(๑) เจ้าคณะกรุงเทพมหานคร อาวุโสโดยสมณศักดิ์ เป็นประธานกรรมการบรรพชิต เจ้าคณะกรุงเทพมหานครที่อาวุโสโดยสมณศักดิ์รองลงมา เป็นรองประธานกรรมการ พระสังฆาธิการอื่นที่มีความเหมาะสม จำนวนหก รูป เป็นกรรมการ เลขาเจ้าคณะกรุงเทพมหานครที่เป็นประธานกรรมการ เป็นกรรมการและเลขานุการ

(๒) ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร เป็นประธานกรรมการฝ่ายคฤหัสถ์ รองผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครที่ได้รับมอบหมาย เป็นรองประธานกรรมการ ข้าราชการสังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวนสิบสองคน ผู้ทรงคุณวุฒิด้านพระพุทธศาสนา ด้านการบริหารงานภาครัฐ ด้านการพัฒนาสังคม หรือด้านอื่นๆ ที่เหมาะสม จำนวน ไม่เกินสี่รูปหรือคน เป็นกรรมการ ผู้อำนวยการเขตหรือผู้อำนวยการสำนักที่ได้รับมอบเป็นกรรมการและเลขานุการ

ข้อ ๒๔ ให้คณะกรรมการระดับจังหวัด มีหน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้

(๑) ศึกษาวิเคราะห์นโยบาย กำหนดแผนงาน โครงการ และกิจกรรม ในการขับเคลื่อนโครงการระดับจังหวัด

(๒) ให้คำปรึกษา แนะนำ แนวทาง วิธีการ การดำเนินงานแผนงาน โครงการ และกิจกรรมของโครงการ ต่อคณะกรรมการระดับอำเภอ

(๓) ขับเคลื่อน ส่งเสริมสนับสนุน รมรงค์ ประชาสัมพันธ์เพื่อสร้างความเข้าใจและปลูกฝังสร้างความตระหนักให้เห็นคุณค่าและประโยชน์ของโครงการ สร้างแรงจูงใจให้ประชาชนร่วมมือร่วมใจพัฒนา

(๔) กลั่นกรองแผนงาน โครงการ และกิจกรรมการดำเนินงานโครงการ ก่อนนำเสนอ คณะกรรมการระดับหน

(๕) แต่งตั้งคณะกรรมการฝ่ายต่างๆ สนับสนุนการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการ ระดับจังหวัด ระดับอำเภอ ระดับวัดและชุมชน และระดับสถานศึกษา

(๖) ดำเนินการอื่นๆ ตามที่คณะกรรมการระดับหน มอบหมาย

ข้อ ๒๕ ให้นำความในข้อ ๙ ข้อ ๑๐ ข้อ ๑๑ ข้อ ๑๓ มาบังคับใช้กับคณะกรรมการระดับ จังหวัดโดยอนุโลม

ข้อ ๒๖ ให้สำนักงานคณะกรรมการระดับจังหวัด มีหน้าที่และอำนาจ บริหารงานทั่วไป ส่ง เสริมสนับสนุนการขับเคลื่อนแผนงาน โครงการ กิจกรรม ตามที่คณะกรรมการระดับจังหวัดมอบหมาย

ให้สำนักงานคณะกรรมการขับเคลื่อนระดับจังหวัด ตั้งอยู่วัดต้นสังกัดของประธานกรรมการ ระดับจังหวัด

ส่วนที่ ๕

คณะกรรมการระดับอำเภอ

ข้อ ๒๗ ให้มีคณะกรรมการระดับอำเภอ ซึ่งคณะกรรมการระดับจังหวัดแต่งตั้ง ประกอบด้วย

ก. ส่วนภูมิภาค

(๑) เจ้าคณะอำเภอที่มีอาวุโสโดยสมณศักดิ์ เป็นประธานกรรมการฝ่ายบรรพชิต เจ้า คณะอำเภอที่มีอาวุโสโดยสมณศักดิ์รองลงมา เป็นรองประธานกรรมการ พระสังฆาธิการที่มีความเหมาะสมใน เขตปกครอง จำนวน ห้ารูป เป็นกรรมการ เลขาเจ้าคณะอำเภอที่เป็นประธานกรรมการ เป็นกรรมการและ เลขานุการ

(๒) นายอำเภอ เป็นประธานกรรมการฝ่ายคฤหัสถ์ นายกเทศมนตรี หรือนายก องค์การบริหารส่วนตำบล เป็นรองประธานกรรมการ ข้าราชการ นักปกครองท้องถิ่นในเขตปกครองที่ได้รับ มอบหมาย จำนวนเจ็ดคน ผู้ทรงคุณวุฒิด้านพระพุทธศาสนา ด้านการบริหารงานภาครัฐ ด้านการพัฒนาสังคม หรือด้านอื่นๆ ที่เหมาะสม จำนวน ไม่เกินสามรูปหรือคน เป็นกรรมการ ปลัดอำเภอที่ได้รับมอบหมาย เป็น กรรมการและเลขานุการ

ข. กรุงเทพมหานคร

(๑) กรุงเทพมหานคร เจ้าคณะเขตที่อาวุโสโดยสมณศักดิ์เป็นประธานกรรมการฝ่าย บรรพชิต เจ้าคณะเขตที่อาวุโสโดยสมณศักดิ์รองลงมา เป็นรองประธานกรรมการ พระสังฆาธิการที่มีความ เหมาะสม จำนวนหกรูป เป็นกรรมการ เลขานุการเจ้าคณะเขตที่เป็นประธาน เป็นกรรมการและเลขานุการ

(๒) ผู้อำนวยการเขต เป็นประธานกรรมการฝ่ายคฤหัสถ์ ข้าราชการประจำเขตหรือผู้ ได้รับมอบหมาย จำนวนเจ็ดคน ผู้ทรงคุณวุฒิด้านพระพุทธศาสนา ด้านการบริหารงานภาครัฐ ด้านการพัฒนา สังคม หรือด้านอื่นๆ ที่เหมาะสม จำนวนไม่เกินสามรูปหรือคน เป็นกรรมการ ให้คณะกรรมการเลือกกรรมการ หนึ่งคน เป็นรองประธานกรรมการและอีกหนึ่งคน เป็นกรรมการและเลขานุการ

ข้อ ๒๘ คณะกรรมการระดับอำเภอ มีหน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้

(๑) วิเคราะห์นโยบาย กำหนดแผนงาน โครงการ และกิจกรรม ในการขับเคลื่อนโครงการระดับอำเภอ

(๒) ให้คำปรึกษา แนะนำ และเสนอแนะ แนวทาง วิธีการ การดำเนินงานตามแผนงานโครงการ และกิจกรรมของโครงการ ต่อคณะกรรมการระดับวัดและชุมชน และระดับสถานศึกษา

(๓) ขับเคลื่อน ส่งเสริมสนับสนุน รมรงค์ประชาสัมพันธ์เพื่อสร้างความตระหนักให้เห็นคุณค่าและประโยชน์ของโครงการ โดยร่วมมือร่วมใจพัฒนาพื้นที่สปปายะให้เป็นแหล่งเรียนรู้เชิงวิถีพุทธ และสมัครเข้าร่วมโครงการให้ครอบคลุมทุกพื้นที่และทุกกลุ่มเป้าหมาย

(๔) กลับกรองแผนงาน โครงการ และกิจกรรมการดำเนินงานโครงการ ก่อนนำเสนอคณะกรรมการระดับจังหวัด

(๕) แต่งตั้งคณะกรรมการฝ่ายต่างๆ สนับสนุนการปฏิบัติงานของคณะกรรมการระดับอำเภอ

(๖) ดำเนินการอื่นๆ ตามที่คณะกรรมการระดับจังหวัดมอบหมาย

ข้อ ๒๙ ให้นำความในข้อ ๙ ข้อ ๑๐ ข้อ ๑๑ และข้อ ๑๓ มาใช้กับคณะกรรมการระดับอำเภอ โดยอนุโลม

ข้อ ๓๐ ให้สำนักงานคณะกรรมการระดับอำเภอ มีหน้าที่และอำนาจ บริหารงานทั่วไป ส่งเสริมสนับสนุนการขับเคลื่อนแผนงาน โครงการ กิจกรรม และปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่คณะกรรมการระดับอำเภอมอบหมาย

ให้สำนักงานคณะกรรมการระดับอำเภอตั้งอยู่วัดต้นสังกัดของประธานกรรมการระดับอำเภอ

ส่วนที่ ๖

คณะกรรมการระดับวัดและชุมชน

ข้อ ๓๑ ให้มีคณะกรรมการระดับวัดและชุมชน ซึ่งคณะกรรมการระดับอำเภอแต่งตั้ง โดยความเห็นชอบของเจ้าคณะตำบล ประกอบด้วย

ก. ส่วนภูมิภาค

(๑) เจ้าคณะตำบลในเขตปกครองที่วัดตั้งอยู่ เป็นที่ปรึกษา เจ้าอาวาส เป็นประธานกรรมการฝ่ายบรรพชิต พระภิกษุในวัด จำนวนไม่เกินห้ารูป เป็นกรรมการ เลขาเจ้าอาวาสหรือที่ได้รับมอบหมาย เป็นกรรมการและเลขานุการ

(๒) นายกเทศมนตรี หรือนายกองค์การบริหารส่วนตำบล หรือกำนัน หรือผู้ใหญ่บ้าน ในท้องที่ ที่วัดตั้งอยู่ เป็นประธานกรรมการฝ่ายคฤหัสถ์ ปลัดเทศบาล หรือปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล สมาชิกเทศบาล สมาชิกองค์การบริหารปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้อำนวยการโรงเรียน ผู้อำนวยการโรงพยาบาล ประจำตำบล กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้แทนองค์กรภาคเอกชน เครือข่ายวัฒนธรรมและสุขภาพหรือองค์กรการกุศล ในเขตพื้นที่วัดและชุมชนตั้งอยู่ จำนวน ไม่เกินสิบคน ผู้ทรงคุณวุฒิไม่เกินสามรูปหรือคน เป็นกรรมการ ให้ คณะกรรมการเลือกกรรมการหนึ่งคนเป็นรองประธาน และกรรมการอีกหนึ่งคน เป็นกรรมการและเลขานุการ

ข. กรุงเทพมหานคร

(๒) เจ้าคณะแขวงในเขตปกครองที่วัดและชุมชนตั้งอยู่ เป็นที่ปรึกษา เจ้าอาวาสวัด เป็นประธานกรรมการฝ่ายบรรพชิต พระภิกษุในวัด จำนวนไม่เกินห้ารูป เป็นกรรมการ เลขานุการหรือที่ ได้รับมอบหมาย เป็นกรรมการและเลขานุการ

(๒) ประธานชุมชนในเขตวัดตั้งอยู่ เป็นประธานกรรมการฝ่ายคฤหัสถ์ หัวหน้าหน่วยงาน ผู้นำองค์กร ผู้นำจิตอาสา ในเขตพื้นที่วัดและชุมชนตั้งอยู่ จำนวนไม่เกินเจ็ดคน ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวนไม่เกินสามรูปหรือคน เป็นกรรมการ ให้คณะกรรมการเลือกกรรมการหนึ่งคน เป็นรองประธานกรรมการ และ กรรมการอีกหนึ่งคน เป็นกรรมการและเลขานุการ

ข้อ ๓๒ ให้คณะกรรมการระดับวัดและชุมชน มีหน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้

(๑) ศึกษาวิเคราะห์นโยบายและจัดทำแผนงาน โครงการ กิจกรรม ในการขับเคลื่อนโครงการระดับวัดและชุมชน

(๒) กำหนดแนวทาง วิธีการ และขั้นตอนการดำเนินงานแผนงาน โครงการ และกิจกรรม ในการขับเคลื่อนโครงการระดับวัดและชุมชน

(๓) รณรงค์ประชาสัมพันธ์สร้างความเข้าใจ และเชิญชวนให้สมัครเข้าเป็นสมาชิกเพื่อร่วมมือกันพัฒนาพื้นที่สัปปายะให้เป็นแหล่งเรียนรู้เชิงวิถีพุทธของชุมชน

(๔) กลั่นกรองแผนงาน โครงการ และกิจกรรมการดำเนินงานโครงการ ก่อนนำเสนอตามลำดับจนถึงคณะกรรมการระดับจังหวัด

(๕) รายงานผลการดำเนินงานตามแผนงาน โครงการ และกิจกรรมการดำเนินงานโครงการ ตามลำดับจนถึงคณะกรรมการระดับจังหวัด

(๖) ดำเนินการอื่นๆ ตามที่คณะกรรมการระดับอำเภอมอบหมาย

ข้อ ๓๓ ให้นำความในข้อ ๙ ข้อ ๑๐ ข้อ ๑๑ และข้อ ๑๔ มาบังคับใช้กับคณะกรรมการระดับวัดและชุมชนโดยอนุโลม

ข้อ ๓๔ ให้คณะกรรมการระดับวัดและชุมชน มีหน้าที่และอำนาจ บริหารงานทั่วไป ส่งเสริม สนับสนุน และขับเคลื่อนแผนงาน โครงการ กิจกรรม ตามที่คณะกรรมการระดับวัดและชุมชน มอบหมาย

ให้สำนักงานคณะกรรมการระดับวัดและชุมชนตั้งอยู่วัดต้นสังกัดของประธานกรรมการระดับวัดและชุมชน

ส่วนที่ ๗

คณะกรรมการระดับสถานศึกษา

ข้อ ๓๕ ให้มีคณะกรรมการระดับสถานศึกษา ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษาแต่งตั้ง จำนวนไม่เกิน สิบห้าคน ประกอบด้วย เจ้าคณะตำบลหรือเจ้าอาวาสที่อยู่ในเขตบริการของสถานศึกษา ประธานกรรมการ สถานศึกษา เป็นที่ปรึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา เป็นประธานกรรมการ กรรมการสถานศึกษา บุคลากรของ สถานศึกษา ผู้นำท้องถิ่นในเขตบริการของสถานศึกษา หรือบุคคลอื่นๆ ที่สถานศึกษาเห็นสมควร ผู้ทรงคุณวุฒิที่ มีความเหมาะสม จำนวนไม่เกินสองรูปหรือคน เป็นกรรมการ บุคลากรของสถานศึกษาที่ได้รับมอบหมายเป็น กรรมการและเลขานุการ

ข้อ ๓๖ ให้คณะกรรมการระดับสถานศึกษา มีหน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้

- (๑) ศึกษาวิเคราะห์นโยบาย แผนงาน โครงการ และกิจกรรมการขับเคลื่อนโครงการ
- (๒) กำหนดแนวทาง วิธีการ ขั้นตอนการดำเนินงานขับเคลื่อนโครงการ
- (๓) รณรงค์ ประชาสัมพันธ์ และขับเคลื่อนโครงการให้เป็นไปตามเป้าหมาย และ
- (๔) รายงานผลการดำเนินงานขับเคลื่อนโครงการต่อคณะกรรมการระดับจังหวัดทุกสิ้น

วัตถุประสงค์

ปีการศึกษา

- (๕) ดำเนินการอื่นๆ ตามที่คณะกรรมการระดับต่างๆ ขอความร่วมมือ

ข้อ ๓๗ ให้นำความใน ข้อ ๙ ข้อ ๑๐ ข้อ ๑๑ มาบังคับใช้กับคณะกรรมการระดับสถานศึกษา

โดยอนุโลม

หมวด ๓

กองทุนโครงการวัด ประชา รัฐ สร้างสุข

ข้อ ๓๘ ให้จัดตั้งกองทุนโครงการวัด ประชา รัฐ สร้างสุข เพื่อเพิ่มศักยภาพและประสิทธิภาพในการขับเคลื่อนโครงการ

ให้คณะกรรมการอำนวยการ ออกระเบียบ หรือประกาศ กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ การดำเนินงานกองทุนโครงการวัด ประชา รัฐ สร้างสุข

การจัดตั้งกองทุนโครงการวัด ประชา รัฐ สร้างสุข ระดับจังหวัดให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ ที่คณะกรรมการอำนวยการกำหนด

ให้สำนักงานคณะกรรมการระดับจังหวัด เป็นที่ตั้งกองทุนโครงการวัด ประชา รัฐ สร้างสุข จังหวัด

บทเฉพาะกาล

ข้อ ๓๙ ให้คณะกรรมการอำนวยการ คณะกรรมการบริหารกลาง คณะกรรมการระดับหน คณะกรรมการระดับจังหวัด คณะกรรมการระดับอำเภอ คณะกรรมการระดับวัดและชุมชน และคณะกรรมการระดับสถานศึกษา ที่แต่งตั้งก่อนวันที่ระเบียบนี้ใช้บังคับ ให้ปฏิบัติหน้าที่ต่อไปจนกว่าจะมีการแต่งตั้งใหม่ตามระเบียบนี้

ข้อ ๔๐ ให้สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ ดำเนินการให้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการอำนวยการ คณะกรรมการบริหารกลาง คณะกรรมการระดับหน และประสานงานให้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการระดับจังหวัด คณะกรรมการระดับอำเภอ คณะกรรมการระดับวัดและชุมชน และคณะกรรมการระดับสถานศึกษา ให้แล้วเสร็จภายในหนึ่งร้อยยี่สิบวันนับแต่วันที่ระเบียบนี้ใช้บังคับ

ประกาศ ณ วันที่ เดือน พ.ศ. ๒๕๖๖

(สมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ)

สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก

ติดต่อประสานงานโครงการ

สำนักงานโครงการวัด ประชา รัฐ สร้างสุข

วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม เลขที่ ๒ ถนนเพ็ญนคร แขวงวัดราชบพิธ เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร ๑๐๒๐๐

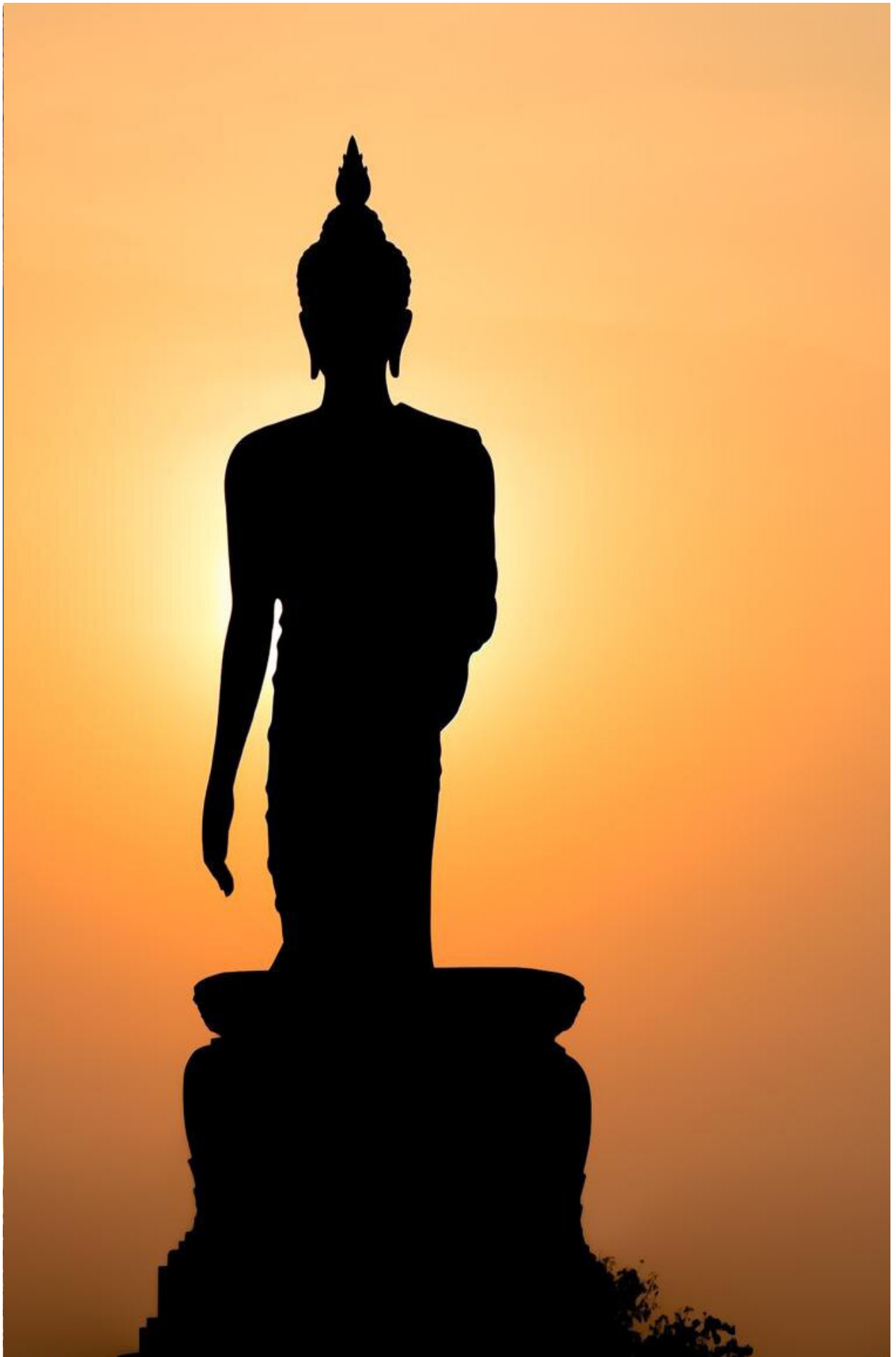
วัดเขียนเขต (พระอารามหลวง) ถนน รังสิต-นครนายก ตำบลบึงยี่โถ อำเภोधัญบุรี ปทุมธานี ๑๒๑๓๐
โทรศัพท์ ๐๒-๕๓๓-๑๑๒๐-๑ โทรสาร ๐๒-๕๕๐-๘๗๖๘

เว็บไซต์ www.wat3579.com

เฟซบุ๊ก <https://www.facebook.com/wat3579>

ประสานงานโครงการ

๑. พระสุธีรัตนบัณฑิต (สุทิตย์ อากาศโร) วัดสุทธิวาราม ถนนเจริญกรุง แขวงยานนาวา เขตสาทร กรุงเทพมหานคร ๑๐๒๐๒ โทรศัพท์ ๐๘๙-๖๖๙-๑๖๐๐ อีเมล Suthito@gmail.com
๒. พระครูศรีธัญญาภรณ์ วัดเขียนเขต (พระอารามหลวง) ถนน รังสิต-นครนายก ตำบลบึงยี่โถ อำเภोधัญบุรี จังหวัดปทุมธานี ๑๒๑๓๐ โทรศัพท์ ๐๒-๕๓๓-๑๑๒๐-๑ โทรสาร ๐๒-๕๕๐-๘๗๖๘
- ๓) พระมหาชุตีภัก อภินนโท สถาบันวิจัยพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เลขที่ ๗๙ หมู่ที่ ๑ ตำบลลำไทร อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๗๐ โทร ๐๘๒-๕๖๒-๓๕๔๕ อีเมล chutipak_1@hotmail.com

แผนยุทธศาสตร์และแนวปฏิบัติ
โครงการวัด ประชา รัฐ สร้างสุข

พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐

โดยฝ่ายสาธารณูปการ ของมหาเถรสมาคม
คณะกรรมการอำนวยการโครงการวัด ประชา รัฐ สร้างสุข

